

Załącznik Nr 1

do Zarządzenia

Nr08.120.1.6015.....

z dnia24.01.2015.....

	Starostwo Powiatowe w Kole	Wydanie: II
	Instrukcja Bezpieczeństwa Pożarowego	Egzemplarz: 1

Starostwo Powiatowe w Kole

Budynek administracyjno-biurowy

ul. Sienkiewicza 21/23, 62-600 Koło

Informacje o dokumencie:	
Wykonawca	Info-Poż Waldemar Kurzawa
Właściciel dokumentu	Starostwo Powiatowe w Kole
Data opracowania	Styczeń 2023 r.
Aktualizacja	Wymagany termin aktualizacji Instrukcji: styczeń 2025 r.
Obowiązuje od dnia:	24.01.2023r.

SPIS TREŚCI

INFORMACJE DLA WŁAŚCICIELA / ZARZĄDCY / UŻYTKOWNIKA OBIEKTU

AKTUALIZACJA INSTRUKCJI

WSTĘP

I. AKTY PRAWNE ORAZ DOKUMENTY ODNIESIENIA I ŹRÓDŁA INFORMACJI WYKORZYSTANE W OPRACOWANIU DOKUMENTU	2
II. CZĘŚĆ OGÓLNA	3
2.1. Przedmiot, zakres i cel opracowania	3
2.2. Zakres obowiązywania instrukcji	4
2.3. Aktualizacja instrukcji	4
2.4. Możliwość wykorzystania zawartych w Instrukcji danych na potrzeby prowadzenia działań ratowniczych	4
2.5. Miejsce przechowywania Instrukcji	5
2.6. Uwagi końcowe	5
III. WARUNKI OCHRONY PRZECIWOŻAROWEJ	6
3.1. Dane ogólne	6
3.2. Przeznaczenie obiektu	6
3.3. Lokalizacja	6
3.4. Zabudowa i zagospodarowanie nieruchomości	6
3.5. Odległość od obiektów sąsiadujących	6
3.6. Charakterystyka pożarowo – techniczna obiektu	7
3.6.1. Ogólna charakterystyka obiektu budowlanego	7
3.6.2. Charakterystyczne dane i parametry techniczne budynku	7
3.6.3. Charakterystyka pożarowo – techniczna budynku	8
3.6.4. Warunki ewakuacji	8
3.6.5. Parametry pożarowe występujących materiałów i substancji palnych	9
3.6.6. Bezpieczeństwo pożarowe budynku	9
3.6.7. Bezpieczeństwo pożarowe zewnętrzne	9
3.6.7.1. Drogi pożarowe	9
3.6.7.2. Zaopatrzenie w wodę do zewnętrznego gaszenia pożaru	9
3.6.8. Zasady utrzymywania instalacji i urządzeń technicznych	10
3.7. Charakterystyka zagrożenia pożarowego, w tym zagrożenia wybuchem	11
3.7.1. Podstawowe pojęcia	11
3.7.2. Zagrożenie pożarowe obiektu	13
3.7.2.1. Potencjalne przyczyny powstania pożaru	14
3.7.2.2. Przyczyny rozprzestrzeniania się pożarów	15
3.7.2.3. Zagrożenie wybuchem w pomieszczeniach i przestrzeniach zamkniętych	15
3.8. Charakterystyka innych zagrożeń mogących wystąpić na terenie obiektu lub/ i na terenie przyległym do niego	16
3.8.1. Podstawowe pojęcia	16
3.8.2. Katastrofy naturalne	16
3.8.3. Awarie techniczne	17
3.8.4. Zdarzenia inne	17
IV. WYPOSAŻENIE W URZĄDZENIA PRZECIWOŻAROWE I PODRĘCZNY SPRZĘT GAŚNICZY ORAZ SPOSOBY POKRYWANIA ICH PRZEGŁĄDOM TECHNICZNYM I CZYNNOŚCIOM KONSERWACYJNYM	18
4.1. Urządzenia przeciwpożarowe	18
4.1.1. Wyposażenie w urządzenia przeciwpożarowe	18
4.1.2. Urządzenia przeciwpożarowe – przeglądy techniczne i czynności konserwacyjne	18
4.2. Podręczny sprzęt gaśniczy	19
4.2.1. Wyposażenie obiektu w gaśnice	19
4.2.2. Gaśnice – przeglądy techniczne i czynności konserwacyjne	19
4.2.3. Charakterystyka podręcznego sprzętu gaśniczego	20

SPIS TREŚCI

V. ZABEZPIECZENIE PRAC NIEBEZPIECZNYCH POD WZGLĘDEM POŻAROWYM ORAZ SPOSOBY ICH WYKONYWANIA.....	22
5.1. Zasady ogólne.....	22
5.1.1. Procedury bezpieczeństwa prac niebezpiecznych pod względem pożarowym.....	24
5.1.2. Zabezpieczenie miejsca wykonywania prac niebezpiecznych pod względem pożarowym.....	25
VI. SPOSOBY POSTĘPOWANIA NA WYPADEK POWSTANIA POŻARU LUB INNEGO ZAGROŻENIA.....	28
6.1. Zasady ogólne.....	28
6.1.1. Procedury postępowania w przypadku powstania pożaru – przed przybyciem straży pożarnej.....	28
6.1.2. Postępowanie w przypadku powstania pożaru po przybyciu straży pożarnej.....	30
6.2. Postępowanie na wypadek wystąpienia innego zagrożenia.....	31
6.2.1. Procedury postępowania w przypadku wystąpienia innego zagrożenia.....	31
VII. ORGANIZACJA I WARUNKI EWAKUACJI ORAZ PRAKTYCZNE SPOSOBY ICH SPRAWDZANIA.....	33
7.1. Podstawowe pojęcia związane z ewakuacją oraz podstawowe przepisy w zakresie ewakuacji	33
7.2. Strategia ewakuacji.....	34
7.2.1. Strategia ewakuacji ludzi.....	35
7.2.2. Ewakuacja mienia.....	39
7.2.3. Sposoby sprawdzenia organizacji i warunków ewakuacji.....	40
7.2.3.1. Cel ćwiczeń.....	40
7.2.3.2. Plan ćwiczeń	40
7.2.3.3. Przygotowanie praktycznego sprawdzenia organizacji i warunków ewakuacji	40
7.2.3.4. Przykładowy przebieg ćwiczeń	41
7.2.4. Zasady ewakuacji osób ze szczególnymi potrzebami.....	42
7.2.4.1. Zadania personelu wyznaczonego do działań w zakresie zwalczania pożarów i ewakuacji pracowników.....	42
7.2.4.2. Utrudnienia w zakresie ewakuacji osób ze szczególnymi potrzebami.....	42
7.2.4.3. Wytyczne w zakresie ewakuacji osób ze szczególnymi potrzebami.....	43
VIII. ZADANIA I OBOWIĄZKI W ZAKRESIE OCHRONY PRZECIWPOŻAROWEJ DLA OSÓB BĘDĄCYCH STAŁYMI UŻYTKOWNIKAMI OBIEKTU.....	44
8.1. Obowiązki właściciela, zarządcy lub użytkownika zakładu.....	44
8.2. Zasady bezpieczeństwa pożarowego w zakresie użytkowania obiektu.....	46
IX. SPOSOBY ZAPOZNANIA UŻYTKOWNIKÓW OBIEKTU, W TYM ZATRUDNIONYCH PRACOWNIKÓW, Z PRZEPISAMI PRZECIWPOŻAROWYMI ORAZ TREŚCIĄ PRZEDMIOTOWEJ INSTRUKCJI.....	48
9.1. Szkolenia w dziedzinie ochrony przeciwpożarowej.....	48
9.2. Zapoznanie użytkowników obiektu, w tym zatrudnionych pracowników, z treścią przedmiotowej instrukcji.....	49

Info-Poż

Info-Poż Waldemar Kurzawa

www.info-poz.pl

Realizacja: usługi BHP i ppoż., sprzętowanie obiektów, dezynfekcja i ozonowanie.

ul. 11 Listopada 23/8, 62-540 Kleczew

+48 603 563 805

info-poz@o2.pl

INSTRUKCJA BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO

INFORMACJE DLA WŁAŚCICIELA / ZARZĄDCY/ UŻYTKOWNIKA OBIEKTU:

1. Instrukcja Bezpieczeństwa Pożarowego jest potwierdzeniem dla Właściciela/ Zarządcy/ Użytkownika obiektu, firm ubezpieczeniowych oraz Państwowej Straży Pożarnej na wykonanie obowiązków wynikających z art. 4 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (J.t.: Dz. U. z 2021 r. poz. 869 ze zm.) oraz spełnienia wymogu określonego w § 6 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. Nr 109, poz. 719 z późn. zm.).
2. Termin aktualizacji niniejszej Instrukcji upływa w **styczniu 2025 r.** z zastrzeżeniem pkt. 3.
3. Aktualizację instrukcji należy wykonać w przypadku, gdy nastąpi zmian w sposobie użytkowania obiektu, która mogą wpłynąć na zmianę warunków ochrony przeciwpożarowej.
4. Wskazanie podmiotów i/ lub osób opracowujących instrukcję:

PODMIOT OPRACOWUJĄCY INSTRUKCJĘ:

OSOBA OPRACOWUJĄCA INSTRUKCJĘ:

UPRAWNIENIA:

INFO-POŻ

Waldemar Kurzawa

62-540 Kleczew, ul. 11 listopada 23/8

TECHNIK POŻARNICTWA

Waldemar Kurzawa

[patrz: verte]

Firma Info-Poż zastrzega sobie, w stosunku do niniejszego opracowania, wszelkie prawa wynikające z przepisów ustawy o prawie autorskim oraz prawach pokrewnych. Jest to dokument poufny i stanowi własność podmiotu, dla którego został opracowany. Dokument nie może być powielany oraz rozpowszechniany na zewnątrz bez zgody autora, pod rygorem odpowiedzialności cywilnej i karnej.

Szkoła posiada uprawnienia szkoły publicznej
nadane przez Kuratora Oświaty w Koninie
decyzją nr 5498 z dnia 16 czerwca 1998 r.

DYPLOM UZYSKANIA TYTUŁU ZAWODOWEGO

Włodzisław Kurawa

(imię i nazwisko)

urodzony..... dnia 11 lipca..... 1954 r.

w Żurawie..... woj. wielkopolskie

zdał..... w dniu 27 kwietnia..... 2002 r.

egzamin z przygotowania zawodowego
(przygotowania zawodowego - maki zawodu)

w zawodzie technik przemictwa

przed Komisją Egzaminacyjną powołaną przez Przewodniczącą

Przewodniczącą Komisji Egzaminacyjnej

pismem nr 412/02..... z dnia 7 kwietnia..... 2002 r.

przy Centrum Szkoleniowym „Wiedza”

i otrzymał..... ocenę celującą

oraz uzyskał..... tytuł zawodowy technik przemictwa

Konin....., dnia 6 maja..... 2002 r.
(miejscowość)

Nr 214/15P

CZŁONKOWIE KOMISJI
EGZAMINACYJNEJ

PRZEWODNICZĄCY KOMISJI
EGZAMINACYJNEJ

mgr Alicja Baicar
(pieczęć, podpis)

WSTĘP

Ochrona przeciwpożarowa polega na realizacji przedsięwzięć mających na celu ochronę życia, zdrowia, mienia lub środowiska przed pożarem, klęską żywiołową lub innym miejscowym zagrożeniem poprzez:

- ⇒ zapobieganie powstawaniu i rozprzestrzenianiu się pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia;
- ⇒ zapewnienie sił i środków do zwalczania pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia;
- ⇒ prowadzenie działań ratowniczych.

Osoba fizyczna, osoba prawna, organizacja lub instytucja korzystające ze środowiska, budynku, obiektu lub terenu są obowiązane zabezpieczyć je przed zagrożeniem pożarowym lub innym miejscowym zagrożeniem.

Właściciel, zarządca lub użytkownik budynku, obiektu lub terenu, a także podmioty, o których mowa powyżej, ponoszą odpowiedzialność za naruszenie przepisów przeciwpożarowych, w trybie i na zasadach określonych w przepisach szczegółowych. Właściciel budynku, obiektu lub terenu, zapewniając ich ochronę przeciwpożarową, jest obowiązany:

- ⇒ przestrzegać przeciwpożarowych wymagań techniczno-budowlanych, instalacyjnych i technologicznych;
- ⇒ wyposażać budynek, obiekt lub teren w wymagane urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice;
- ⇒ zapewnić konserwację oraz naprawy urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic w sposób gwarantujący ich sprawne i niezawodne funkcjonowanie;
- ⇒ zapewnić bezpieczeństwo i możliwość ewakuacji osobom przebywającym w budynku, obiekcie lub na terenie;
- ⇒ przygotować budynek, obiekt lub teren do prowadzenia akcji ratowniczej;
- ⇒ zapoznać pracowników z przepisami przeciwpożarowymi;
- ⇒ ustalić sposoby postępowania na wypadek powstania pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia.

Szczegółowe wymagania w tym zakresie określone zostały w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych terenów (Dz. U. z 2010 r., Nr 109, poz. 719 z późn. zm.)¹.

Wymagania dotyczące ochrony przeciwpożarowej dla obiektu określone zostały w przepisach wykonawczych do ustawy o ochronie przeciwpożarowej oraz innych dokumentach wymienionych w rozdz. I niniejszego opracowania.

Obowiązek opracowania Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego jest czynnością z zakresu ochrony przeciwpożarowej o czym stanowi art. 4 ust. 1 pkt. Ustawy o ochronie przeciwpożarowej.

Niniejszą Instrukcję Bezpieczeństwa Pożarowego, zwaną dalej „Instrukcją”², opracowano stosownie do postanowień na zasadach określonych w § 6 ust. 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. z 2010 r., Nr 109 poz. 719 z późn. zm.).

¹ Jest to akt prawny niezwykle obszerny, zawierający — oprócz przepisów ogólnych — szczegółowe uregulowania w zakresie zasad wyposażania obiektów w stałe i półstałe urządzenia gaśnicze, rodzajów obiektów, w których jest wymagana instalacja sygnalizacyjno-alarmowa, zasad wyposażania obiektów w sprzęt i urządzenia ratownicze, zabezpieczania instalacji i urządzeń technicznych, prac niebezpiecznych pożarowo oraz oceny zagrożenia wybuchem, magazynowania gazów palnych, zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów, zbioru, transportu i składowania palnych produktów rolnych, zapobiegania powstawaniu innych miejscowych zagrożeń. Ponadto w rozporządzeniu znajdują się wytyczne w zakresie określania przyrostu ciśnienia w pomieszczeniu, jaki mógłby zostać spowodowany przez wybuch oraz zaznaczania stref zagrożenia wybuchem, jak też usystematyzowany wykaz palnych gazów, par i cieczy z ich właściwościami chemicznymi i fizycznymi. W codziennej praktyce ochrony przeciwpożarowej są to zagadnienia niezwykle ważne.

² Instrukcja — oznacza zbiór przepisów postępowania, zazwyczaj w formie pisemnej; dokładne pouczenie; udzielenie wskazówek; polecenie, zarządzenie.

I. AKTY PRAWNE ORAZ DOKUMENTY ODNIESIENIA I ŹRÓDŁA INFORMACJI WYKORZYSTANE W OPRACOWANIU DOKUMENTU.

1. Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (J.t.: Dz. U. z 2021 r. poz. 869 ze zm.).
2. Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (J.t.: Dz. U. z 2022 r. poz. 1510).
3. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (J. t.: Dz. U. z 2021 r. poz. 2351 z późn. zm.).
4. Ustawa z dnia 18 kwietnia 2002 r. o stanie klęski żywiołowej (J.t.: Dz. U. z 2017 r. poz. 1897).
5. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. z 2010 r., Nr 109 poz. 719 z późn. zm.).
6. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 lipca 2009 r. w sprawie przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych (Dz. U. z 2009 r., Nr 124, poz. 1030).
7. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (J. t.: Dz. U. z 2022 r., poz. 1225)
8. PN-92/N-01256-01:1992 Znaki bezpieczeństwa. Ochrona przeciwpożarowa.
9. PN-92/N-01256-02:1992 Znaki bezpieczeństwa. Ewakuacja.
10. PN-N-01256-4:1997 Znaki bezpieczeństwa. Techniczne środki przeciwpożarowe.
11. PN-N-01256-5:1998 Znaki bezpieczeństwa. Zasady umieszczania znaków bezpieczeństwa na drogach ewakuacyjnych i drogach pożarowych.
12. PN-EN ISO 7010:2012 Symbole graficzne Barwy bezpieczeństwa i znaki bezpieczeństwa.
13. PN-EN 2:1998/A1:2006 Podział pożarów.
14. PN-ISO 8421-4:1998 Ochrona przeciwpożarowa. Terminologia. Wyposażenie gaśnicze.
15. PN-B-02852:2001 Ochrona przeciwpożarowa budynków. Obliczanie gęstości obciążenia ogniowego oraz wyznaczanie względnego czasu trwania pożaru
16. PN-B-02865:1997 Ochrona przeciwpożarowa budynków. Przeciwpożarowe zaopatrzenie wodne. Instalacja wodociągowa przeciwpożarowa.
17. PN-EN 3-7:2007 Gaśnice przenośne.
18. Ekspertyza Techniczna Przeciwpożarowa: luty 2020 r.
19. Wizja lokalna przeprowadzona na terenie obiektu oraz informacje uzyskane od przedstawiciela właściciela obiektu.
20. Strony internetowe:
 - ⇒ <https://starostwokojskie.pl>;
 - ⇒ www.geoportal.gov.pl;
 - ⇒ www.google.pl/maps.

II. CZĘŚĆ OGÓLNA.

2.1. Przedmiot, zakres i cel opracowania.

Przedmiotem Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego jest przedstawienie wymagań i wskazań z zakresu bezpieczeństwa pożarowego dla budynku administracyjno-biurowego Starostwa Powiatowego w Kołobrzegu.

W Instrukcji przedstawiono, w formie opisowej i rysunkowej, aktualny stan bezpieczeństwa pożarowego użytkowanego budynku. Opracowanie obejmuje m.in. charakterystykę pożarowo-techniczną budynków (ogólną charakterystykę elementów budynków, program funkcjonalny budynków) oraz elementy związane z bezpieczeństwem pożarowym.

Zakres przedmiotowej instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego obejmuje następujące elementy z zakresu bezpieczeństwa pożarowego:

- 1) warunki ochrony przeciwpożarowej, wynikające z przeznaczenia, sposobu użytkowania, prowadzonego procesu technologicznego, magazynowania (składowania) i warunków technicznych obiektu, w tym zagrożenia wybuchem;
- 2) wyposażenie w wymagane urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice oraz sposoby poddawania ich przeglądów technicznym i czynnościom konserwacyjnym;
- 3) sposoby postępowania na wypadek pożaru i innego zagrożenia;
- 4) sposoby zabezpieczenia prac niebezpiecznych pod względem pożarowym;
- 5) warunki i organizację ewakuacji ludzi oraz praktyczne sposoby ich sprawdzania;
- 6) sposoby zapoznania użytkowników obiektu, w tym zatrudnionych pracowników, z przepisami przeciwpożarowymi oraz treścią przedmiotowej instrukcji;
- 7) zadania i obowiązki w zakresie ochrony przeciwpożarowej dla osób będących stałymi użytkownikami obiektu;
- 8) plany obiektów, obejmujące także ich usytuowanie oraz terenu przyległego, z uwzględnieniem graficznych danych dotyczących w szczególności:
 - ⇒ powierzchni, wysokości i liczby kondygnacji budynku,
 - ⇒ odległości od obiektów sąsiadujących,
 - ⇒ parametrów pożarowych występujących substancji palnych,
 - ⇒ występującej gęstości obciążenia ogniowego w strefach pożarowych,
 - ⇒ kategorii zagrożenia ludzi, przewidywanej liczby osób na każdej kondygnacji i w poszczególnych pomieszczeniach,
 - ⇒ lokalizacji pomieszczeń i przestrzeni zewnętrznych zaklasyfikowanych jako strefy zagrożenia wybuchem,
 - ⇒ podziału obiektu na strefy pożarowe,
 - ⇒ warunków ewakuacji, ze wskazaniem kierunków i wyjść ewakuacyjnych,
 - ⇒ miejsc usytuowania urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic, kurków głównych instalacji gazowej, materiałów niebezpiecznych pożarowo oraz miejsc usytuowania elementów sterujących urządzeniami przeciwpożarowymi,
 - ⇒ wskazania dojazdów do dźwigów dla ekip ratowniczych,
 - ⇒ hydrantów zewnętrznych oraz innych źródeł wody do celów przeciwpożarowych,
 - ⇒ dróg pożarowych i innych dróg dojazdowych, z zaznaczeniem wjazdów na teren ogrodzony.

Celem Instrukcji jest zebranie oraz przedstawienie podstawowych i niezbędnych informacji z zakresu ochrony przeciwpożarowej występujących na terenie obiektu, a mających bezpośredni wpływ na bezpieczeństwo pożarowe obiektu budowlanego, ze szczególnym uwzględnieniem bezpieczeństwa jego użytkowników. Informacje te potrzebne są nie tylko w momencie powstania pożaru czy innego zagrożenia, co w czasie normalnej eksploatacji obiektów budowlanych, w celu wskazania rozwiązań technicznych i organizacyjnych pozwalających na zapobieżeniu powstania pożaru lub jego rozprzestrzeniania się.

2.2. Zakres obowiązywania Instrukcji.

1. Do zapoznania z instrukcją i przestrzegania jej ustaleń zobowiązani są wszyscy pracownicy oraz użytkownicy obiektu bez względu na rodzaj wykonywanej pracy i zajmowane stanowisko służbowe.
2. Przyjęcie do wiadomości postanowień instrukcji pracownicy potwierdzają własnoręcznym podpisem na dokumencie pt. „Wykaz osób, które zapoznaly się z treścią Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego” [patrz: Załącznik Nr 1].
3. Osoby te, przed przystąpieniem do obowiązków służbowych, kierowane są przez dział zlecający i nadzorujący prace wykonywane na terenie zakładu na szkolenie organizowane przez np. Dział ds. BHP, na którym poznają wymagania w zakresie bezpieczeństwa, w tym zapisy zawarte w niniejszej Instrukcji.
4. Ponadto do zapoznania z instrukcją i przestrzegania jej ustaleń zobowiązane są wszystkie inne osoby korzystające z nieruchomości lub prowadzące jakąkolwiek działalność bądź wykonujące jakiekolwiek prace na jej terenie.
5. Przyjęcie do wiadomości postanowień instrukcji osoby te potwierdzają własnoręcznym podpisem na oświadczeniu, którego wzór przedstawiono w załączniku do niniejszej instrukcji [patrz: Załącznik Nr 2].
6. Postanowienia zawarte w instrukcji nie naruszają przepisów szczegółowych dotyczących ochrony przeciwpożarowej oraz innych aktów normatywnych.
7. Stosowanie tych wymagań w praktyce, zarówno w sferze organizacyjnej, jak i technicznych środków zabezpieczeń przeciwpożarowych oraz działań o charakterze porządkowym, wymaga określenia zadań i odpowiedzialności poszczególnych pracowników, stosownie do podziału kompetencji.
8. Właściciel lub Zarządca nieruchomości bądź osoba upoważniona mają prawo i obowiązek kontrolować przestrzeganie ustaleń zawartych w Instrukcji.

2.3. Aktualizacja instrukcji.

1. Instrukcję należy poddać okresowej aktualizacji, co najmniej raz na dwa lata, a także każdorazowo po zmianach sposobu³ użytkowania obiektu lub procesu technologicznego (zmian aranżacji powierzchni, wprowadzenia nowych urządzeń, technologii itp.), które to wpływają na zmianę warunków ochrony przeciwpożarowej – aktualizacji instrukcji należy dokonać równolegle z wprowadzeniem zmian.
2. Aktualizację należy zapewnić równolegle z wprowadzeniem zmian.
3. Potwierdzeniem aktualizacji Instrukcji jest wpis w *Karcie Aktualizacji*, której wzór przedstawiono w załączniku do niniejszej instrukcji [patrz: Załącznik Nr 3].

2.4. Możliwość wykorzystania zawartych w Instrukcji danych na potrzeby prowadzenia działań ratowniczych.

1. Instrukcję – jeden jej egzemplarz należy przechowywać w miejscu zapewniającym możliwość natychmiastowego wykorzystania zawartych w niej danych na potrzeby prowadzenia działań ratowniczych.
2. Stosownie do postanowień § 6 ust. 3 rozporządzenia [5] sposób przechowywania powinien zapewnić możliwość natychmiastowego wykorzystania dokumentu na potrzeby prowadzenia działań ratowniczych.
3. Zawartość dokumentu można ograniczyć do informacji zawartych w rozdz. III pt.: „Warunki ochrony przeciwpożarowej” oraz do części graficznej zawierającej plany obiektów, obejmujące także ich usytuowanie oraz terenu przyległego.

³ Zmiana sposobu użytkowania obiektu budowlanego – zgodnie z art. 73 ust. 1 ustawy Prawo budowlane oznacza podjęcie lub zaniechanie w obiekcie budowlanym lub jego części działalności zmieniającej warunki bezpieczeństwa pożarowego.

2.5. Miejsce przechowywania Instrukcji.

Dokument przechowywany jest wewnątrz budynku, na parterze przy Biurze Podawczym. Miejsce przechowywania dokumentu oznakowano w sposób przedstawiony poniżej:

2.6. Uwagi końcowe.

Podstawowym celem Instrukcji jest instruowanie kierownictwa obiektu (właściciel/ zarządca/ użytkownik obiektu) oraz wszystkich pracowników zatrudnionych i wykonujących prace na jego terenie o ustalonych i istniejących sposobach ochrony przeciwpożarowej obiektu, w tym o istniejącym stanie jego zabezpieczenia przeciwpożarowego, a nie o tym, że dopiero coś będzie wdrożone lub powinno być.

Wszelkie spostrzeżenia i uwagi związane z nieprawidłowościami można opisać w odrębnej dokumentacji np. notatce, opinii, ocenie, analizie, ekspertyzie, itp.

III. WARUNKI OCHRONY PRZECIWPOŻAROWEJ**3.1. Dane ogólne.**

NAZWA OBIEKTU:	Budynek administracyjno-biurowy Starostwa Powiatowego w Koło
ADRES:	ul. Sienkiewicza 21/23, 62-600 Koło
WŁAŚCICIEL OBIEKTU	Starostwo Powiatowe w Koło ul. Sienkiewicza 21/23, 62-600 Koło
ADMINISTRATOR OBIEKTU	Starostwo Powiatowe w Koło ul. Sienkiewicza 21/23, 62-600 Koło
UŻYTKOWNICY OBIEKTU	⇒ Starostwo Powiatowe w Koło; ⇒ Urząd Gminy w Koło; ⇒ Prokuratura Rejonowa w Koło; ⇒ Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów – Oddz. Rej. w Koło; ⇒ Związek Kombatanów RP i Byłych Więźniów Politycznych – koło powiatowe w Koło; ⇒ Regionalny Związek Pszczelarzy w Koło.

3.2. Przeznaczenie obiektu.

Obiekt, będący przedmiotem opracowania, to budynek o charakterze administracyjno-biurowym.

3.3. Lokalizacja.

Obiekt budowlany, będący przedmiotem opracowania, usytuowany jest na nieruchomości gruntowej zlokalizowanej w miejscowości Koło przy ul. Sienkiewicza 21/23, powiat Miasto Koło, województwo wielkopolskie.

Bezpośrednie otoczenie nieruchomości stanowią: od strony północnej znajduje się parking, a dalej garaże oraz na sąsiedniej działce budynek użyteczności publicznej; od strony zachodniej przebiega ul. Wojciechowskiego; od strony południowej znajduje się parking, a dalej przebiega ul. Henryka Sienkiewicza; od strony wschodniej przebiega ul. Bolesława Prusa, a dalej znajduje się budynek handlowy i mieszkalny wielorodzinny.

3.4. Zabudowa i zagospodarowanie nieruchomości.

Zabudowę nieruchomości stanowi budynek użyteczności publicznej. Teren, na którym znajduje się budynek, posiada dostęp do urządzeń sieci infrastruktury technicznej tj. elektroenergetycznej, wodociągowej, kanalizacyjnej, telefonicznej. Działka nie jest ogrodzona. Dostęp do przedmiotowego budynku stanowi główne wejście usytuowane od strony elewacji południowej.

3.5. Odległość od obiektów sąsiadujących.

W bezpośrednim sąsiedztwie obiektu znajdują się:

- ⇒ od strony północnej, w odległości 9,5 m, budynek kiosku, a dalej odległości 17 m budynki garażowe;
- ⇒ od strony zachodniej, w odległości 25 m, budynek użyteczności publicznej;
- ⇒ od strony południowej brak zabudowy;
- ⇒ od strony wschodniej, w odległości, 24 m, budynek kiosku.

Sposób, forma zabudowy działki oraz układ komunikacyjny i zagospodarowanie terenu przyległego zostały przedstawione w części graficznej Instrukcji tj. na Planie usytuowania obiektu oraz terenu przyległego [patrz: zał. Nr 8, rys. nr 1]

3.6. Charakterystyka pożarowo – techniczna obiektu.

Przedmiotem opracowania jest budynek administracyjno-biurowy Starostwa Powiatowego w Kole.

3.6.1. Ogólna charakterystyka obiektu budowlanego.

1. Obiekt budowlany, będący przedmiotem opracowania, jest budynkiem użyteczności publicznej.
2. Jest to budynek wolnostojący, podpiwniczony, o czterech kondygnacjach nadziemnych.
3. Dostęp do budynku zapewniony poprzez: wejście główne usytuowane od strony elewacji południowej oraz bezpośrednie wejście z zewnątrz do piwnicy.

4. W budynku, na poszczególnych kondygnacjach, znajdują się:

Piwnica: pomieszczenia biurowe, archiwa i pomieszczenia magazynowe, węzeł cieplny, pomieszczenie gospodarcze, sanitariaty;

Parter: pomieszczenia biurowe, archiwum, pomieszczenie socjalne, portiernia, sanitariaty;

I Piętro: pomieszczenia biurowe, sala narad i sala szkoleniowa, serwerownia, sanitariaty;

II Piętro: pomieszczenia biurowe, sala narad, kuchnia z zapleczem, sanitariaty;

III Piętro: pomieszczenia biurowe, sala narad, pomieszczenia techniczne, pomieszczenie socjalne, sanitariaty.

3.6.2. Charakterystyczne dane i parametry techniczne budynku.

LICZBA KONDYGNACJI:	podziemnych – 1, nadziemnych – 4.
PARAMETRY BUDYNKU (pomiar wykonano dalmierzem laserowym)	⇒ długość budynku – 51,61 m; ⇒ szerokość budynku – 12,8 m; ⇒ wysokość budynku – 13,5 m / grupa wysokości – budynek średniowysoki (SW); ⇒ powierzchnia zabudowy – 760,50 m ² ; ⇒ powierzchnia użytkowa – 3 030,80 m ² ; ⇒ kubatura budynku – 8 900,00 m ³ .
KONSTRUKCJA BUDYNKU (element konstrukcyjny/ materiał/ technologia)	⇒ fundamenty (ściany) – żelbetowe. ⇒ główna konstrukcja nośna – murowana; ⇒ ściany zewnętrzne – murowane z cegły; ⇒ ściany wewnętrzne – murowane z cegły; ⇒ ściany działowe – murowane z cegły oraz częściowo systemowe z płyt gipsowo-kartonowych; ⇒ stropy – żelbetowe; ⇒ konstrukcja dachu – stropodach żelbetowy wentylowany; ⇒ pokrycie dachu – papa termozgrzewalna; ⇒ klatki schodowe – żelbetowe.
INSTALACJE (rodzaj instalacji/ opis/ uwagi)	⇒ elektryczna – 230 V z zewnętrznej sieci e.e.; ⇒ odgromowa – Tak / Nie; ⇒ teletechniczne – monitoring wizyjny, komputerowa, alarmowa i telefoniczna; ⇒ wentylacyjna – grawitacyjna + urządzenia klimatyzacyjne; ⇒ wodociągowa – zasilanie z sieci wodociągowej; ⇒ kanalizacyjna – sanitarna i deszczowa; ⇒ grzewcza – centralne ogrzewanie (zasilanie z węzła ciepłego zlokalizowanego w piwnicy budynku).

3.6.3. Charakterystyka pożarowo – techniczna budynku.

KWALIFIKACJA POŻAROWA (ZL / PM / IN)	Budynek, z uwagi na przeznaczenie oraz sposób użytkowania, zaliczany użyteczności publicznej zaliczony do kategorii obiektów zagrożenia ludzi (ZL).
KWALIFIKACJA BUDYNKU/ STREFY POŻAROWEJ Z UWAGI NA KATEGORIĘ ZAGROŻENIA LUDZI (opis/ lokalizacja)	Część budynku kwalifikuje się do kategorii zagrożenia ludzi ZL I (sala sesyjna) tj. pomieszczenie przeznaczone do jednoczesnego przebywania ponad 50 osób niebędących ich stałymi użytkownikami, a nieprzeznaczone przede wszystkim do użytku ludzi o ograniczonej zdolności poruszania się) oraz do kategorii zagrożenia ludzi ZL III (pozostała część budynku) tj. budynek użyteczności publicznej, niezakwalifikowany do ZL I i ZL II.
GĘSTOŚĆ OBCIĄŻENIA OGNIOWEGO:	Obiekt będący przedmiotem niniejszej ekspertyzy zaliczony jest do kategorii obiektów zagrożenia ludzi (ZL), wobec czego gęstości obciążenia ogniowego nie oblicza się. Gęstość obciążenia ogniowego na poziomie piwnicy dla pomieszczeń archiwum oraz pomieszczenia węża ciepłego (PM) nie przekracza 500 MJ/m ² .
PODZIAŁ BUDYNKU NA STREFY POŻAROWE:	Budynek w stanie istniejącym stanowi jedną strefę pożarową.
POMIESZCZENIA WYDZIELONE POŻAROWO:	Nie dotyczy

3.6.4. Warunki ewakuacji.

PRZEWIDYWANA LICZBA OSÓB W BUDYNKU:	Ogółem w budynku przewiduje się pobyt około 360 osób.
LICZBA OSÓB NA POSZCZEGÓLNYCH KONDYGNACJACH I W POMIESZCZENIACH	Na poszczególnych kondygnacjach przewiduje się pobyt osób w ilości: ⇒ piwnica: ok. 10 osób; ⇒ parter: ok. 50 osób; ⇒ I piętro: ok. 200 osób; ⇒ II piętro: ok. 50 osób; ⇒ III piętro: ok. 50 osób; W budynku występują pomieszczenia przeznaczone do jednoczesnego przebywania ponad 50 osób niebędących ich stałymi użytkownikami tj. sala sesyjna nr 102 na I piętrze przeznaczona dla maksymalnie 130 osób. Pomieszczenia administracyjno-biurowe przeznaczone dla maksymalnie 8 – 10 osób.
WARUNKI EWAKUACJI Z BUDYNKU: (liczba wyjść ewakuacyjnych/ poziome i pionowe drogi ewakuacyjne/ miejsce zbiórki do ewakuacji)	Warunki ewakuacji budynku: Ewakuacja z budynku zapewniona poprzez trzy wyjścia ewakuacyjne, w tym: jedno prowadzi z korytarza parteru, poprzez wejście główne usytuowane od strony elewacji południowej, bezpośrednio na zewnątrz budynku; drugie z korytarza parteru, poprzez wyjście ewakuacyjne usytuowane od strony elewacji zachodniej, bezpośrednio na zewnątrz budynku; trzecie prowadzi z korytarza piwnicy poprzez wyjście usytuowane od strony elewacji północnej, bezpośrednio na zewnątrz budynku. Warunki ewakuacji na poszczególnych kondygnacjach przedstawiają się następująco: ⇒ ewakuacja z piwnicy: po wyjściu z pomieszczeń na drogę komunikacji ogólnej odbywa się bezpośrednio na zewnątrz budynku poprzez wyjście ewakuacyjne usytuowane od strony elewacji północnej lub do klatki schodowej i dalej na poziom parteru; ⇒ ewakuacja z parteru: po wyjściu z pomieszczeń na drogę komunikacji ogólnej odbywa się do wyjścia głównego oraz wyjścia ewakuacyjnego, stanowiących wyjścia ewakuacyjne bezpośrednio na zewnątrz budynku; ⇒ ewakuacja z I piętra/ II piętra/ III piętra: po wyjściu z pomieszczeń na drogę komunikacji ogólnej odbywa się do klatek schodowych (centralnej i zachodniej) i dalej na poziom parteru. Układ dróg oraz lokalizacja wyjść ewakuacyjnych -- patrz: zał. Nr 8, rys. nr 2-6. Na miejsce zbiórki do ewakuacji wyznaczono dwa obszary na parkingu, od strony południowej budynku Lokalizacja – patrz: zał. Nr 8, rys. nr 1.

3.6.5. Parametry pożarowe występujących materiałów i substancji palnych.

MATERIAŁY PALNE	W budynku występują materiały palne stanowiące wyposażenie pomieszczeń, między innymi takie materiały, jak: ⇒ materiały wykonane z drewna i materiałów drewnopodobnych: meble, stolarka, elementy konstrukcyjne budynku; ⇒ materiały papiernicze – książki, dokumenty, papier wykorzystywany do prowadzenia bieżącej działalności; ⇒ wykładziny podłogowe i materiały włókiennicze. Występujące w poszczególnych pomieszczeniach materiały nie są łatwopalne (temperatura zapalenia tych materiałów wynosi powyżej 200°C), wybuchowe, utleniające się i ulegające samozapaleniu. Elementy wykończenia i wystroju wnętrz nie są wykonane z materiałów łatwo palnych, kapiących i odpadających pod wpływem ognia.
MATERIAŁY NIEBEZPIECZNE POŻAROWO	Nie dotyczy.
SUBSTANCJE/ MATERIAŁY MOGĄCE TWORZYĆ MIESZANINY WYBUCHOWE	Nie dotyczy.

3.6.6. Bezpieczeństwo pożarowe budynku.

URZĄDZENIA PRZECIWPOŻAROWE	System Sygnalizacji Pożarowej – budynek wyposażony w system sygnalizacji pożarowej, który uruchamiany jest poprzez dwa sposoby: automatycznie poprzez wykrycie pożaru przez czujki lub ręcznie poprzez wciśnięcie przycisku Alarmu Ppoż. (ROP). Centrala systemu sygnalizacji pożarowej znajduje się w pomieszczeniu portierni na parterze i jest objęta dozorem ochrony; Hydrant wewnętrzny – budynek wyposażony w hydrant wewnętrzny z węzłem półzstywnym – hydrant zainstalowany na wewnętrznej sieci wodociągowej. Lokalizacja urządzeń/ elementów sterowniczych – patrz: zał. Nr 8, rys. nr 2-6.
GASNICE	Gaśnice stanowiące wyposażenie budynku spełniają wymagania Polskich Norm. Rodzaj gaśnic dostosowano do gaszenia pożarów tych grup, które mogą wystąpić w obiekcie. Gaśnice zostały rozmieszczone w miejscach łatwo dostępnych i widocznych, z uwzględnieniem, że jednostka masy środka gaśniczego 2 kg (lub 3 dm³) przypada na 100 m² powierzchni strefy pożarowej. Lokalizacja – patrz: zał. Nr 8, rys. nr 2-6.

3.6.7. Bezpieczeństwo pożarowe zewnętrzne.

3.6.7.1. Drogi pożarowe.

Do obiektu zapewniono drogę pożarową, którą stanowi droga wewnętrzna (przejazd przez parking) przebiegająca wzdłuż dłuższego boku budynku, od jego północnej strony. Droga ta stanowi układ komunikacyjny z ul. Wojciechowskiego oraz ul. Bolesława Prusa.

Droga pożarowa – patrz: zał. Nr 8, rys. nr 1.

3.6.7.2. Zaopatrzenie w wodę do zewnętrznego gaszenia pożaru.

Wymagana ilość wody do zewnętrznego gaszenia pożaru dla tego typu obiektów wynosi 20 dm³/s.

Źródłem przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę do zewnętrznego gaszenia pożaru, dla przedmiotowego obiektu, jest miejska sieć wodociągowa, wyposażona w hydrant zewnętrzne DN80.

Lokalizacja hydrantów – patrz: zał. Nr 8, rys. nr 1.

3.6.8. Zasady utrzymywania instalacji i urządzeń technicznych.

Stosownie do postanowień zawartych w ustawie [3] instalacje i urządzenia należy użytkować i utrzymywać w stanie zgodnym z warunkami technicznymi i wymaganiami ustalonymi przez producenta oraz należy poddawać je okresowym przeglądom i konserwacji. Eksploatacja nie sprawnych instalacji i urządzeń może być przyczyną pożaru jest zabroniona - czasookresy badań i przeglądów urządzeń i instalacji zawarte zostały w poniższej tabeli

RODZAJ CZYNNOŚCI	CZĘSTOTLIWOŚĆ KONTROLI	KTO PRZEPROWADZA
Instalacja elektryczna o napięciu znamionowym do 1 kW		
Pomiar rezystancji izolacji przewodów roboczych	Raz na 5 lat	Przeglądy i kontrole stanu technicznego instalacji piorunochronnych i elektrycznych mogą przeprowadzać osoby posiadające kwalifikacje wymagane przy wykonywaniu dozoru nad eksploatacją urządzeń, instalacji oraz sieci energetycznych.
Pomiar napięć i obciążeń		
Sprawdzanie skuteczności działania środków ochrony przeciwporażeniowej		
Instalacja odgromowa		
Badanie instalacji	Raz na 5 lat	Przeglądy i kontrole stanu technicznego instalacji piorunochronnych i elektrycznych mogą przeprowadzać osoby posiadające kwalifikacje wymagane przy wykonywaniu dozoru nad eksploatacją urządzeń, instalacji oraz sieci energetycznych.
Przewody kominowe – okresowe kontrole		
Okresowa kontrola polegającej na sprawdzeniu stanu technicznego przewodów kominowych (dymowe, spalinowe i wentylacyjne) tj. drożności, siły ciągu, sprawnie działających urządzeń wentylacyjnych, szczelności.	Co najmniej raz w roku	Osoby posiadające kwalifikacje mistrza w rzemiośle kominarskim.
Przewody kominowe – usuwanie zanieczyszczeń		
Usuwanie zanieczyszczeń z przewodów wentylacyjnych.	Raz na rok	Osoba posiadająca kwalifikacje kominarskie

Powyższe czynności kontrolne powinny zakończyć się wydaniem protokołu przedstawiającego wnioski, co do stanu technicznego poszczególnych instalacji. Wszelkie nieprawidłowości należy bezzwłocznie usunąć.

3.7. Charakterystyka zagrożenia pożarowego, w tym zagrożenia wybuchem.

3.7.1. Podstawowe pojęcia.

Zagrożenie pożarowe – występuje w miejscach, gdzie znajduje się materiał palny, którego spalanie może zostać zainicjowane przez doraźnie mogący pojawić się lub występujący stale bodziec energetyczny. Zagrożenie jest tym większe im więcej nagromadzono materiału palnego, im lepiej materiał palny jest przygotowany do spalania (stan gazowy, pary cieczy palnych) i im większe jest prawdopodobieństwo pojawienia się bodźca inicjującego spalanie (stała obecność bodźca energetycznego wynikająca z procesu technologicznego, częstotliwość awarii itp.).

Spalanie – fizykochemiczny proces łączenia się materiału palnego z utleniaczem (np. tlen), któremu towarzyszy wydzielanie się ciepła i produktów spalania (dym). Spalaniu najczęściej towarzyszy płomień, ale nie zawsze. Proces spalania może odbywać się pod kontrolą człowieka lub też wbrew jego woli.

Pożar – niekontrolowany proces spalania powstały w miejscu do tego nieprzeznaczonym i w nie w tym czasie.

Utleniacz – pierwiastek chemiczny lub związek, który łączy się z materiałem palnym w wyniku reakcji chemicznej. W warunkach pożarowych utleniaczem jest najczęściej tlen zawarty w powietrzu.

Źródła zapłonu/ bodziec energetyczny (źródło ciepła) – dowolny impuls energetyczny posiadający zapas energii zdolnej do zapalenia.

Materiał palny – materiał, wyrób, surowiec, który ma zdolność do spalania (utleniania się).

Materiały niebezpieczne pożarowo:

- ⇒ gazy palne,
- ⇒ ciecze palne o temperaturze zapłonu poniżej 328,15 K (55°C),
- ⇒ materiały wytwarzające w zetknięciu z wodą gazy palne,
- ⇒ materiały zapalające się samorzutnie na powietrzu,
- ⇒ materiały wybuchowe i pirotechniczne,
- ⇒ materiały ulegające samorzutnemu rozkładowi lub polimeryzacji,
- ⇒ materiały mające skłonności do samozapalenia.

Wybuch jst. gwałtowne wydzielanie w jednym miejscu dużych ilości energii, któremu towarzyszy nagły wzrost temperatury i ciśnienia oraz powstanie fali uderzeniowej. Warunkiem koniecznym do powstania zjawiska wybuchu jest równoczesna obecność trzech czynników. Pierwszym jest substancja palna, która będzie ulegała gwałtownemu spalaniu. Substancja może występować w postaci mieszaniny gazowej, cieczy, oparów cieczy, mgieł lub pyłu. Należy rozróżnić terminy „palnej substancji” i atmosfery wybuchowej”. Atmosfera wybuchowa to mieszanina substancji palnych w postaci gazów, par, mgieł lub pyłów z powietrzem w warunkach atmosferycznych, w której po zapaleniu spalanie rozprzestrzenia się na całą niespaloną mieszaninę. Obecność tlenu, jako drugi czynnik zaistnienia wybuchu w powietrzu atmosferycznym jest zawsze spełniony. Trzeci czynnik – źródło zapłonu – może być różny: otwarty płomień, iskra, wysoka temperatura urządzenia, uderzenie pioruna lub wyładowanie elektrostatyczne.⁴

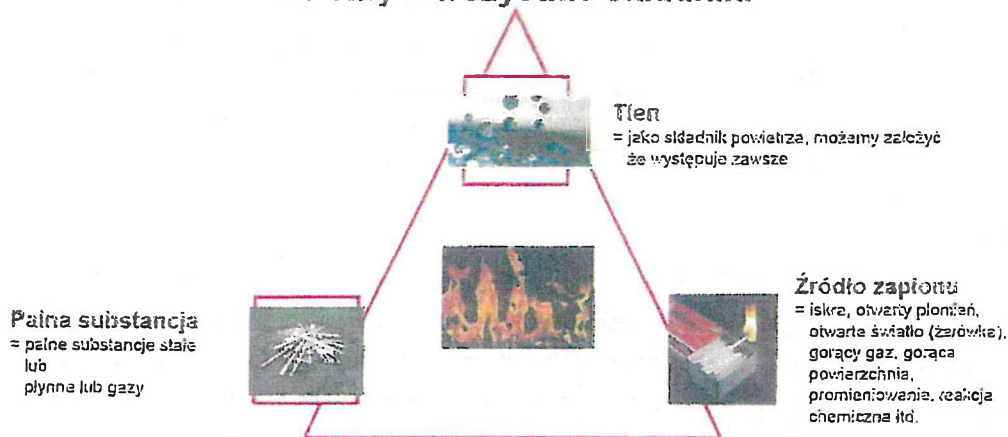
Wybuchy można podzielić na fizyczne i chemiczne:

- wybuchy fizyczne – np.: wybuch butli z gazem, która składowana np. w piwnicy została ogrzana wskutek pożaru lub instalacji grzewczej. Wybuchy fizyczne są to wybuchy będące wynikiem zaistniałych zjawisk fizycznych;
- wybuchy chemiczne (częściej występują) – powstają w wyniku reakcji chemicznej (np. w budynku dochodzi do rozszczepienia instalacji gazowej zasilającej kocioł grzewczy. W przestrzeni tworzy się wówczas mieszanina gazu z powietrzem. Jeśli mieszanina paliwowo-powietrzna znajdzie w odpowiednim stężeniu otwarty płomień lub iskra może spowodować wybuch.

Wybuchom ulegają mieszaniny palne, których składnikiem mogą być pary cieczy (paliwa, rozpuszczalniki i rozcieńczalniki), gazy (propan-butan, wodór) oraz pyły (drzewne w stolarni, węglowy) i powietrze. Mieszaniny wybuchają tylko w pewnym zakresie stężeń.

Granica Wybuchowości – minimalne stężenie składnika palnego w powietrzu to Dolna Granica Wybuchowości (DGW) natomiast maksymalne stężenie składnika palnego w powietrzu to Górna Granica Wybuchowości (GGW) – stężenia wyrażane są w [%] lub [g/m³]. Obszar pomiędzy DGW a GGW nazywa się atmosferą wybuchową.

⁴ Źródło: Maciej Warzyśko „Zagrożenie wybuchem. Wstępnie i rzeczowo.” – Magazyn „Pod kontrolą” nr 1/2010.

WARUNKI KONIECZNE DO ZAPOCZĄTKOWANIA PROCESU SPALANIA**Trójkąt pożarowy**
Pełny – wszystkie składniki**GRUPY POŻARÓW**

Grupa A - pożary materiałów stałych, przy spalaniu których zachodzi zjawisko żarzenia: np. papier, drewno, węgiel, tkaniny.

Grupa B - pożary cieczy i materiałów stałych topiących się pod wpływem ciepła: np. oleje, paliwa ciekłe (benzyna, nafta), lakiery, rozpuszczalniki i rozcieńczalniki, alkohole, stearyna, smoła.

Grupa C - pożary gazów palnych: np. metan, acetylen, propan-butan, wodór, gaz miejski.

Grupa D - pożary metali: np. sód, potas, magnez, aluminium.

Grupa E
(nazwa potoczna)

Pożary urządzeń elektrycznych pod napięciem oraz pożary grup A, B, C, D, F w pobliżu urządzeń elektrycznych pod napięciem.

Grupa F - pożary tłuszczów i olejów w urządzeniach kuchennych: np. tłuszcze spożywcze podczas smażenia.

3.7.2. Zagrożenie pożarowe obiektu.

Zagrożenie pożarowe, ze względu na charakter zakładu, związane jest z:

- ⇒ prowadzonym procesem technologicznym;
- ⇒ występowaniem na terenie zakładu oraz poszczególnych budynkach i wokół nich materiałów palnych;
- ⇒ występowaniem na terenie obiektu materiałów niebezpiecznych pożarowo;
- ⇒ eksploatacją instalacji i urządzenia elektrycznych oraz eksploatacją instalacji odgromowej;
- ⇒ okazjonalnie prowadzonymi pracami niebezpiecznymi pod względem pożarowym.

Proces technologiczny.

Nie dotyczy.

Materiały palne.

W poszczególnych budynku występują materiały palne stanowiące ich wyposażenie lub stanowiące materiały eksploatacyjne. Występujące materiały nie są łatwopalne (temperatura zapalenia tych materiałów wynosi powyżej 200°C), wybuchowe, utleniające się i ulegające samozapaleniu. Elementy wykończenia i wystroju wewnątrz nie są wykonane z materiałów łatwo palnych, kapiących i odpadających pod wpływem ognia.

Materiały niebezpieczne pożarowo.

Występowanie materiałów niebezpiecznych pożarowo, które oprócz zagrożenia pożarowego tworzy możliwość wystąpienia zagrożenia wybuchem.

W trakcie normalnej eksploatacji w budynku nie występują materiały niebezpieczne pożarowo.

Eksploatacja instalacji i urządzenia elektrycznych oraz eksploatacja instalacji odgromowej.

Podstawowym elementem, którego obecność (w sprzyjających okolicznościach) może spowodować powstanie pożaru jest bodziec energetyczny. W opisywanym przypadku jest to możliwość występowania uszkodzeń lub/i wadliwych stanów pracy instalacji i urządzeń elektrycznych (zabezpieczenia przeciążeniowe, zwarcia, iskrzenia).

Prace niebezpieczne pod względem pożarowym to prace mogące powodować bezpośrednie niebezpieczeństwo powstania pożaru lub wybuchu. Do prowadzenia tych prac wykorzystywane są m.in. otwarte źródła ognia oraz pojawiają się iskry mechaniczne.

3.7.2.1. Potencjalne przyczyny powstania pożaru.

Do najczęstszych przyczyn powstania pożarów, jakie mogą wystąpić na terenie obiektu, należą:

1. Wady i niewłaściwa eksploatacja urządzeń elektrycznych, w tym:

- ⇒ awaria instalacji elektrycznej spowodowana przeciążeniem lub/ i spięciem;
- ⇒ samodzielna, nieprofesjonalna naprawa instalacji elektrycznej i urządzeń zasilanych energią elektryczną;
- ⇒ nie usuwanie w porę awarii, które mają bezpośredni wpływ na stan techniczny i poprawną pracę instalacji elektrycznej;
- ⇒ zaniedbania w przeprowadzeniu okresowych kontroli poprawności działania zabezpieczeń technicznych (wyłącznik różnicowo-prądowy);
- ⇒ eksploatacja punktów świetlnych (żarówek) w bezpośrednim sąsiedztwie materiałów palnych;
- ⇒ mechaniczne uszkodzenie izolacji i powłok przewodów elektrycznych;
- ⇒ pozostawienie bez należytego dozoru urządzeń grzewczych i sprzętu użytkowego (grzejnik, kuchenka elektryczna);
- ⇒ eksploatacja grzejników ustawionych bezpośrednio na podłożu palnym lub bezpośrednim sąsiedztwie materiałów palnych.

2. Nieostrożność przy prowadzeniu prac niebezpiecznych pożarowo, w tym:

- ⇒ niewłaściwe przygotowanie stanowiska pracy do prowadzenia prac remontowo-budowlanych (prace z użyciem ognia otwartego np. spawalnicze) oraz brak dostatecznego nadzoru nad tymi pracami;
- ⇒ prowadzenie prac niebezpiecznych pożarowo w pobliżu materiałów palnych.

3. Nieostrożność przy posługiwaniu się otwartym ogniem, do których zalicza się:

- ⇒ porzucanie niedopałków papierosów w miejscu składowania materiałów palnych (kosz ze śmieciami);
- ⇒ używanie otwartego płomienia w miejscach, gdzie stosowane są lub/ i składowane materiały palne;
- ⇒ używanie ognia otwartego bez właściwego nadzoru i zabezpieczenia przed niekontrolowanym rozprzestrzenianiem się;
- ⇒ nieostrożne obchodzenie się z otwartym ogniem (otwarty płomień, żar, iskry).

4. Wady oraz nieprawidłowa eksploatacja elektrycznych urządzeń grzewczych:

- ⇒ niewłaściwa konstrukcja kominów (złe podłączenie rur odprowadzających ciepło i dym);
- ⇒ występowanie palnych elementów konstrukcyjnych i elementów wyposażenia wnętrza w bezpośrednim sąsiedztwie elementów nagrzewających się do wysokiej temperatury;
- ⇒ brak okresowej kontroli urządzeń grzewczych (brak przeglądów kominarskich);
- ⇒ umieszczanie materiałów palnych zbyt blisko urządzeń grzewczych;

5. Nieprawidłowe przechowywanie i magazynowanie substancji palnych:

- ⇒ nieprawidłowe przechowywanie materiałów, surowców i wyrobów mogących wchodzić w reakcje między sobą lub w kontakcie z tlenem zawartym w powietrzu;
- ⇒ przechowywanie cieczy w opakowaniach podatnych na strącenie.

6. Wyładowania atmosferyczne i elektrostatyczne.

7. Wady urządzeń oraz ich nieprawidłowa eksploatacja:

- ⇒ brak badań, okresowych przeglądów i konserwacji urządzeń i sprzętu elektrycznego i komputerowego;
- ⇒ pozostawianie maszyn i urządzeń lub aparatury w czasie pracy bez fachowego nadzoru;
- ⇒ brak okresowych kontroli (konserwacji) urządzeń mechanicznych;

8. Samozapalenie.

Samozapalenie powstaje na skutek zachodzących procesów biologicznych, reakcji chemicznych, zjawisk fizycznych z udziałem materiałów podatnych na samozapalenie. Proces ten powoduje samoogrzewanie i w konsekwencji często prowadzi do samozapalenia.

9. Podpażenia:

- ⇒ motywy ekonomiczne (wyłudzenie odszkodowania od towarzystwa ubezpieczeniowego, wymuszenie okupu);
- ⇒ zatarcie śladów innego przestępstwa (kradzieży z włamaniem, zabójstwa);
- ⇒ stworzenie warunków do popełnienia innego przestępstwa (poprzez odwrócenie uwagi);
- ⇒ zemsta (za kłótnie i zniewagi, za groźby za pobicie itp.),
- ⇒ zastraszenie (np. w celu uzyskania korzystnych zeznań),
- ⇒ chęć wyróżnienia w akcji ratowniczej,
- ⇒ ochylenia od normy psychicznej/psychiatrycznej (czerpanie satysfakcji z oglądania ognia, z oglądania strażaków w akcji ratowniczej, z oglądania nieszczęścia innych),
- ⇒ dla rozrywki.

10. Wady środków transportu:

- ⇒ zwarcie instalacji elektrycznej;
- ⇒ awaria układu paliwowego (wycieki);
- ⇒ awaria układu hamulcowego (tarcie).

11. Inne przyczyny pożarów

- ⇒ iskry wydobywające się podczas prac niebezpiecznych pożarowo (spawanie, szlifowanie, itp.);
- ⇒ magazynowanie materiałów palnych w pobliżu źródła ciepła;
- ⇒ brak terminowych przeglądów przewodów kominowych, instalacji grzewczej, wentylacyjnej i odgromowej.

3.7.2.2. Przyczyny rozprzestrzeniania się pożarów.

Rozwój pożaru na terenie zakładu lub/i poszczególnych budynkach związany jest bezpośrednio z jego przeznaczeniem, sposobem użytkowania oraz zagospodarowaniem i uzależniony jest od zastosowanych rozwiązań techniczno-budowlanych ograniczających możliwości rozprzestrzeniania się ognia i gazów pożarowych pomiędzy poszczególnymi częściami obiektu i kondygnacjami.

Rozprzestrzenianiu się pożaru sprzyjają:

- ⇒ występowanie uchybień pod względem budowlanym;
- ⇒ niewłaściwe składowanie materiałów palnych;
- ⇒ nie przestrzeganie reżimu technologicznego;
- ⇒ brak podręcznego sprzętu gaśniczego;
- ⇒ niewiedza w zakresie alarmowania;
- ⇒ nieumiejętność posługiwania się podręcznym sprzętem gaśniczym;
- ⇒ brak dojazdu do obiektu, w tym tarasowanie dróg pożarowych;
- ⇒ niewłaściwe zaopatrzenie w wodę do zewnętrznego gaszenia pożaru;
- ⇒ niewłaściwe utrzymanie ładu i porządku;
- ⇒ trudne warunki atmosferyczne;
- ⇒ palne elementy konstrukcyjne budynku, wystrój oraz wyposażenia wnętrz (stropy, ściany, sufity podwieszone, okładziny ścian itp.);
- ⇒ niewłaściwa konstrukcja i zabezpieczenie przeciwpożarowe instalacji technologicznych i użytkowych (elektroenergetyczna, wentylacyjna, odgromowa);
- ⇒ nie zachowane odległości między budynkami.

Ponadto, oprócz rozprzestrzeniania ognia, istotne jest również przenikanie do pomieszczeń dymów i gazów pożarowych poprzez otwarte drogi komunikacyjne (korytarze) oraz kanały instalacyjne.

3.7.2.3. Zagrożenie wybuchem w pomieszczeniach i przestrzeniach zamkniętych.

Szczególnym rodzajem zagrożeń są wybuchy, które są następstwem pożaru lub też mogą przyczynić się do pożaru. Wybuchy najczęściej są wynikiem zaniedbań człowieka, awarii urządzeń i instalacji technicznych.

W budynku nie występują substancje palne powodujące utworzenie się mieszaniny wybuchowej o objętości co najmniej 0,01 m³ w zwartej przestrzeni, wobec czego w budynku nie występują strefy i pomieszczenia zagrożone wybuchem.

3.8. Charakterystyka innych zagrożeń mogących wystąpić na terenie obiektu lub/ i na terenie przyległym do niego.

3.8.1. Podstawowe pojęcia.

Oprócz pożaru, na terenie obiektu bądź wokół niego, mogą wystąpić inne zdarzenia wynikające z rozwoju cywilizacyjnego oraz naturalnych praw przyrody, które będą stanowić bezpośrednie zagrożenie dla życia, zdrowia, mienia lub środowiska. Zdarzenia te mogą mieć charakter klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia.

Klęska żywiołowa – rozumie się przez to katastrofę naturalną lub awarię techniczną, których skutki zagrażają życiu lub zdrowiu dużej liczby osób, mieniu w wielkich rozmiarach albo środowisku na znacznych obszarach, a pomoc i ochrona mogą być skutecznie podjęte tylko przy zastosowaniu nadzwyczajnych środków, we współdziałaniu różnych organów i instytucji oraz specjalistycznych służb i formacji działających pod jednolitym kierownictwem

Inne miejscowe zagrożenie – rozumie się przez to zdarzenie wynikające z rozwoju cywilizacyjnego i naturalnych praw przyrody niebędące pożarem ani klęską żywiołową, stanowiące zagrożenie dla życia, zdrowia, mienia lub środowiska, któremu zapobieżenie lub którego usunięcie skutków nie wymaga zastosowania nadzwyczajnych środków.

Katastrofa naturalna – rozumie się przez to zdarzenie związane z działaniem sił natury, w szczególności wyładowania atmosferyczne, wstrząsy sejsmiczne, silne wiatry, intensywne opady atmosferyczne, długotrwałe występowanie ekstremalnych temperatur, osuwiska ziemi, pożary, susze, powodzie, zjawiska lodowe na rzekach i morzu oraz jeziorach i zbiornikach wodnych, masowe występowanie szkodników, chorób roślin lub zwierząt albo chorób zakaźnych ludzi albo też działanie innego żywiołu.

Awaria techniczna – rozumie się przez to gwałtowne, nieprzewidziane uszkodzenie lub zniszczenie obiektu budowlanego, urządzenia technicznego lub systemu urządzeń technicznych powodujące przerwę w ich używaniu lub utratę ich właściwości.

3.8.2. Katastrofy naturalne.

1. Charakterystyka katastrof naturalnych oraz ich skutków.

Katastrofy naturalne to częste zjawiska powodowane nieprzewidywalnymi zjawiskami atmosferycznymi. Na obszarze, na którym usytuowany jest przedmiotowy obiekt, najczęstszymi zjawiskami atmosferycznymi, które mogą wystąpić są: wyładowania atmosferyczne, silne wiatry, intensywne opady atmosferyczne, długotrwałe występowanie ekstremalnych temperatur, susze.

Zjawiska te stanowią bezpośrednie zagrożenie dla życia, zdrowia, mienia lub środowiska – są przyczyną ogromnych zniszczeń, strat materialnych oraz znacznej liczby poszkodowanych.

Burze, intensywne opady deszczu, huraganowy wiatr i nawałnice.

Burze, intensywne opady deszczu oraz huraganowy wiatr są naturalnymi zjawiskami pogodowymi i występują z różną siłą. To zjawiska, które szybko się przemieszczają. Burzą zazwyczaj towarzyszą pioruny.

Porażenie piorunem najczęściej kończy się śmiercią lub trwałym kalectwem. Wyładowanie atmosferyczne może spowodować pożar, uszkodzenie budynku lub spalenie instalacji elektrycznej oraz uszkodzenie wszystkich włączonych do niej urządzeń, np. komputera itp.

Ekstremalne temperatury

Upał – stan pogody, gdy temperatura powietrza przy powierzchni ziemi przekracza 30 st. C. W ciągu dnia, najwyższa temperatura występuje pomiędzy godziną 15, a 18 natomiast największe promieniowanie UV notowane jest w godzinach od 12 do 13.

Mróz – stan pogody, kiedy temperatura powietrza na otwartej przestrzeni (na wysokości 2 m nad gruntem) jest niższa od temperatury zamarzania wody (0 °C) w normalnych warunkach, utrzymujący się przez okres dłuższy niż jedną dobę. Występuje kilka stopni nasilenia mrozu:

- ⇒ lekki mróz: 0 do -3,5 °C (32 do 25,7°F);
- ⇒ umiarkowany mróz: -3,6 do -6,5 °C (25,6 do 20,3°F);
- ⇒ silny mróz: -6,6 do -11,5 °C (20,2 do 11,3°F);
- ⇒ bardzo ostry mróz: poniżej -11,5 °C (11,3°F);

Wystąpienie w/w zjawisk atmosferycznych może spowodować wystąpienie awarii technicznych oraz stanowić bezpośrednie zagrożenie dla: obiektów i ich infrastruktury technicznej, użytkowników obiektów.

3.8.3. Awarie techniczne.

2. Charakterystyka awarii technicznych oraz ich skutków.

Awaryje techniczne spowodowane takimi zdarzeniami, jak: katastrofa budowlana, katastrofa komunikacyjna, awaria chemiczno-ekologiczna.

Podstawowe awarie techniczne:

Awaryje sieci energetycznych – mogą być spowodowane wylądowaniami atmosferycznymi np. podczas burzy, czego efektem będą skoki napięcia w sieci elektrycznej. Również mokry śnieg i łamiące się pod jego naporem gałęzie mogą uszkadzać wiszące przewody. W przypadku, gdy piorun uderzy w dom lub mieszkanie, może zdarzyć się, że wszystkie urządzenia elektryczne ulegną uszkodzeniu. Nie tylko niesprzyjające warunki pogodowe mogą być przyczyną przerwy w dostawach prądu, mogą powodować je również nieumiejętnie prowadzone prace remontowe.

Awaryje sieci wodociągowej – mogą występować na skutek jednorazowych zdarzeń losowych, ingerencji człowieka, ale najczęstszą przyczyną awarii występującą w sieciach wodociągowych są m.in. pęknięcia rur wodociągowych. Bardzo często zdarza się, że są to rury stare, wykonane z żeliwa, a wyeksploatowanie tego materiału doprowadza po prostu do awarii.

Awaryje instalacji gazowej – mogą być powodem nieszczęśliwych wypadków. Ulatniający się gaz będzie gromadził się w pomieszczeniu, w przypadku nagromadzenia się dużej ilości gazu nawet najmniejsza iskra może spowodować wybuch.

Awaryje telekomunikacyjne – są związane z częściową lub całkowitą blokadą sieci przesyłowej, spowodowaną najczęściej za sprawą katastrofy naturalnej lub awarią infrastruktury telekomunikacyjnej.

Katastrofa budowlana – jest niezamierzone, gwałtowne zniszczenie obiektu budowlanego lub jego części, a także konstrukcyjnych elementów rusztowań, elementów urządzeń formujących, ścianek szczelnych i obudowy wykopów. Katastrofy budowlane najczęściej powodowane są: wybuchami gazu; obsunięciem gruntu na pochyłym terenie, na którym usytuowany jest budynek; nadwyrężeniem (przeciążeniem) dopuszczalnego obciążenia ważnych elementów konstrukcyjnych budynków; tapnięciami. Katastrofa budowlana najczęściej ma charakter gwałtowny, trwa stosunkowo krótko i jest bardzo niszcząca. W miejscach bezpośredniego działania może spowodować ogromne szkody np.: zniszczyć budynki (okna, dachy).

Wystąpienie w/w zjawisk atmosferycznych może spowodować wystąpienie awarii technicznych oraz stanowić bezpośrednie zagrożenie dla: obiektów i ich infrastruktury technicznej, użytkowników obiektów.

Katastrofę naturalną lub awarię techniczną mogą wywołać również zdarzenia w cyberprzestrzeni oraz działania o charakterze terrorystycznym.

3.8.4. Zdarzenia inne.

Oprócz katastrof naturalnych i awarii technicznych, na danym obszarze, mogą wystąpić takie zdarzenia jak:

- ⇒ epidemiologiczne związane z: wystąpieniem wirusów i bakterii, chorób zakaźnych;
- ⇒ celowe działanie związane z: fałszywą informacją o ładunku wybuchowym, przesyłką niewiadomego pochodzenia, napadem lub/ i działaniem terrorystycznym.

IV. WYPOSAŻENIE W URZĄDZENIA PRZECIWPÓŻAROWE I PODRĘCZNY SPRZĘT GĄSNICZY ORAZ SPOSOBY PODDAWANIA ICH PRZEGŁĄDOM TECHNICZNYM I CZYNNOŚCIOM KONSERWACYJNYM.

4.1. Urządzenia przeciwpożarowe.

Według rozporządzenia [5] przez urządzenia przeciwpożarowe rozumie się urządzenia (stałe lub półstałe, uruchamiane ręcznie lub samoczynnie) służące do wykrywania i zwalczania pożaru lub ograniczania jego skutków, a w szczególności: stałe i półstałe urządzenia gaśnicze i zabezpieczające, urządzenia wchodzące w skład dźwiękowego systemu ostrzegawczego, i systemu sygnalizacji pożarowej, w tym urządzenia sygnalizacyjno-alarmowe, urządzenia odbiorcze alarmów pożarowych i urządzenia odbiorcze sygnałów uszkodzeniowych, instalacje oświetlenia ewakuacyjnego, hydranty i zawory hydrantowe, pompy w pompowniach przeciwpożarowych, przeciwpożarowe kłapy odcinające, urządzenia oddymiające, urządzenia zabezpieczające przed wybuchem oraz drzwi i bramy przeciwpożarowe o ile są wyposażone w system sterowania.

4.1.1. Wyposażenie w urządzenia przeciwpożarowe.

W budynku występują urządzenia przeciwpożarowe – *patrz: str. 9, pkt. 3.6.6.*

4.1.2. Urządzenia przeciwpożarowe – przeglądy techniczne i czynności konserwacyjne.

Stosownie do postanowień rozporządzenia [5] urządzenia przeciwpożarowe powinny być poddawane przeglądom technicznym i czynnościom konserwacyjnym zgodnie z zasadami określonymi w Polskich Normach dotyczących urządzeń przeciwpożarowych oraz w instrukcjach obsługi. Przeglądy techniczne i czynności konserwacyjne powinny być przeprowadzane w okresach i w sposób zgodny z instrukcją obsługi ustaloną przez producenta, jednak nie rzadziej niż raz w roku.

URZĄDZENIA PRZECIWPÓŻAROWE – PRZEGŁĄDY I KONSERWACJA

LP.	RODZAJ URZĄDZENIA	RODZAJ CZYNNOŚCI	CZĘSTOTLIWOŚĆ PRZEGŁĄDU / KTO PRZEPROWADZA
1	2	3	4
1.	System Sygnalizacji Pożarowej	Przegląd urządzenia wraz ze sprawdzeniem zadziałania wybranych elementów – wg ustaleń zawartych w dokumentacji technicznej urządzenia.	
2.	Hydranty wewnętrzne DN25	1. Przegląd hydrantu – oględziny elementów składowych. 2. Pomiar ciśnienia i wydajności instalacji – dla każdego hydrantu.	Raz na rok/ Konservator sprzętu ppoż.

UWAGA: po przeprowadzeniu przeglądu oraz wykonaniu niezbędnych pomiarów hydranty wewnętrzne powinny być oznakowane napisem „SPRAWDZONE”. W przypadku konieczności wykonania naprawy, hydrant powinien być oznakowany „USZKODZONY” a kompetentna osoba powinna powiadomić o tym zarządcę obiektu.

4.2. Podręczny sprzęt gaśniczy.

Podręczny sprzęt gaśniczy przeznaczony jest do gaszenia pożarów w zarodku (początkowej fazie, gdy pożar jeszcze się nie rozprzestrzenił) przez użytkowników obiektu. Do podręcznego sprzętu gaśniczego zaliczamy m.in. gaśnice – urządzenia przenośne i przewoźne spełniające wymagania Polskich Norm.

4.2.1. Wyposażenie obiektu w gaśnice.

Zasady wyposażania obiektów w gaśnice określa rozporządzenie [5]. Obiekty powinny być wyposażone w gaśnice spełniające wymagania Polskich Norm będących odpowiednikami norm europejskich (EN) dotyczących gaśnic. Rodzaj gaśnic powinien być dostosowany do gaszenia tych grup pożarów, które mogą wystąpić w obiekcie.

Podstawowe zasady doboru gaśnic:

- ⇒ rodzaj gaśnic powinien być dostosowany do gaszenia tych grup pożarów, które mogą wystąpić w obiekcie – podział pożarów (grupy pożarów) zawarty został w normie [13];
- ⇒ jednostką masy środka gaśniczego w gaśnicach jest 2 kg lub 3 dm³;
- ⇒ gaśnica musi posiadać świadectwo dopuszczenia do użytkowania wydane przez Centrum Naukowo-Badawcze Ochrony Przeciwpowodziowej (CNBOP);
- ⇒ pożary urządzeń pod napięciem elektrycznym powinny być gaszone środkami gaśniczymi nie przewodzącymi prądu;

Zasady dotyczące rozmieszczenia gaśnic:

- ⇒ w miejscach łatwo dostępnych i widocznych (przy wejściach do budynków, na korytarzach, przy wyjściach z pomieszczeń);
- ⇒ tak, żeby nie były narażone na uszkodzenia mechaniczne oraz działanie źródeł ciepła (piece, grzejniki);
- ⇒ odległość z każdego miejsca w obiekcie, w którym może przebywać człowiek, do najbliższej gaśnicy nie przekracza więcej niż 30 m oraz zapewniony dostęp o szerokości min. 1 m.

4.2.2. Gaśnice – przeglądy techniczne i czynności konserwacyjne.

Stosownie do wymagań rozporządzenia [5] gaśnice należy poddawać przeglądom technicznym i konserwacji zgodnie z zasadami określonymi w Polskich Normach dotyczących gaśnic, w odczytanej dokumentacji technicznej producenta oraz instrukcji obsługi. Przeglądy techniczne i czynności konserwacyjne powinny być przeprowadzane w okresach i w sposób zgodny z instrukcją obsługi ustaloną przez producenta, nie rzadziej jednak niż raz w roku.

PONIŻSZE USTALENIA DOTYCZĄ WSZYSTKICH GAŚNIC, JAKIE ZNAJDUJĄ SIĘ NA TERENIE OBIEKTU.

Przeglądy i konserwacja gaśnic – aspekty praktyczne.

Gaśnice, w które wyposażony jest obiekt muszą być sprawne i gotowe w każdej chwili do użycia. Aby taki stan osiągnąć, należy stosować się do następujących zaleceń:

- ⇒ przegląd konserwacyjny gaśnic – w okresach zgodnych z instrukcją obsługi ustaloną przez producenta, nie rzadziej jednak niż raz w roku;
- ⇒ jeżeli gaśnica użytkowana jest w warunkach dużej wilgotności (na zewnątrz budynku) zaleca się częstsze przeglądy;
- ⇒ konieczność wymiany środka gaśniczego w okresach zgodnych z instrukcją obsługi ustaloną przez producenta;
- ⇒ zbiorniki gaśnic pod stałym ciśnieniem, stosownie do wymagań przepisów określających rodzaj urządzeń technicznych podlegających dozorowi technicznemu, podlegają ogólnym przepisom o dozorcze technicznym (UDT) – zbiorniki gaśnic z dodatkowym zbiornikiem gazu napędowego nie podlegają tym przepisom.

Wskazania do przeprowadzenia konserwacji lub/ i naprawy gaśnic:

- ⇒ gaśnice wyposażone w manometr – kiedy wskazuje on spadek ciśnienia;
- ⇒ gaśnice, które były w jakikolwiek sposób uruchamiane, np. na próbę;
- ⇒ gaśnice, w których zerwano plomby umieszczone przez producenta lub konserwatora;
- ⇒ gaśnice, które mają ślady uszkodzenia mechanicznego (np. skrzywiony zawór, rozbity manometr, przecięty lub przedziurawiony wąż, wgnieciony korpus);
- ⇒ gaśnice, które nie mają czytelnej kontrolki z terminem ważności przeglądu.

Potwierdzenie przeglądu oraz konserwacji lub/ i naprawy i gaśnic:

- ⇒ każdy przegląd, konserwacja, naprawa lub remont gaśnic powinien być potwierdzony np. podpisany przez konserwatora protokołem lub inną indywidualną cechą;

Przeglądy gaśnic wykonywane przez Właściciela/ Zarządcę/ Użytkownika obiektu.

Oprócz czynności związanych z przeglądem i konserwacją gaśnic Właściciel/ Zarządca/ Użytkownik obiektu lub osoba upoważniona, nie rzadziej niż raz w miesiącu, wykonuje przeglądy gaśnic, w zakresie, czy:

- ⇒ każda gaśnica znajduje się w wyznaczonym miejscu,
- ⇒ każda gaśnica nie jest zastawiona i jest widoczna,
- ⇒ gaśnice nie posiadają widocznych uszkodzeń mechanicznych,
- ⇒ gaśnice wyposażone w manometr – wskazania manometru.

4.2.3. Charakterystyka podręcznego sprzętu gaśniczego.

Wyposażenie obiektu stanowią:

- 1) gaśnice przenośne spełniające wymagania Polskich Norm, których rodzaj dostosowano do gaszenia pożarów tych grup pożarów, które mogą wystąpić w obiekcie, w tym:
 - ⇒ gaśnice proszkowe (6 kg) przeznaczone są do gaszenia pożarów grup A, B i C oraz pożarów urządzeń elektrycznych będących pod napięciem do 1000 V;

Ponieważ konstrukcje gaśnic w szczegółach różnią się, przed użyciem najlepiej jest zapoznać się z piktogramem lub instrukcją podawaną na każdej gaśnicy.

Po użyciu, nawet w przypadku niecałkowitego opróżnienia zbiornika, należy skierować gaśnicę do serwisu.

Rodzaje sprzętu podręcznego

GAŚNICE

- proszkowe
- pianowe
- wodne
- śniegowe

GAŚNICE PRZEWOŻNE

- proszkowe
- pianowe
- śniegowe

INNY SPRZĘT PODRĘCZNY

- hydrantki
- hydropulty
- koce gaśnicze

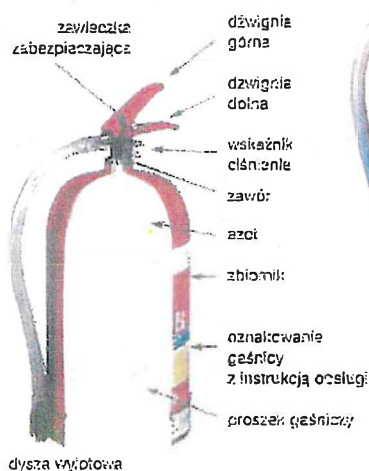
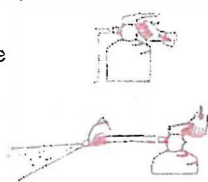
Gaśnica proszkowa GP-6x-ABC

Przeznaczona jest do gaszenia pożarów grupy A, B i C

Obsługa gaśnicy:

1. Wyciągnąć zabezpieczenie
2. Wyjąć wąż z uchwytem, skierować na źródło ognia, nacisnąć dźwignię

Oznakowanie gaśnic

Każda gaśnica posiada naklejoną etykietę zawierającą piktogramy objaśniające zakres i sposób stosowania gaśnicy

Podzaj gaśnicy Sposób uruchamiania Zakres stosowania (grupy pożarów) Informacje użytkowe Producent (Nazwa) Informacje o dacie produkcji	GAŚNICA 6 kg proszku gaśniczego ABC 21A 112B C 1. Wycofnąć zabezpieczenie 2. Wycofnąć wąż z uchwytem i skierować na źródło ognia A B C OSTROŻNIE PRZY GASZENIU URZĄDZEŃ ELEKTRYCZNYCH TYLKO DO 1000V, ZACHOWAĆ ODSTĘP MIN. 1m DATA 00 01 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
---	---

UWAGA: na każdej gaśnicy znajduje się etykieta, która oprócz informacji dot. typu gaśnicy, jej producenta oraz krótkiej instrukcji obsługi zawiera również symbole poszczególnych grup pożarów, do gaszenia, których jest przeznaczona.

V. ZABEZPIECZENIE PRAC NIEBEZPIECZNYCH POD WZGLĘDEM POŻAROWYM ORAZ SPOSOBY ICH WYKONYWANIA.

5.1. Zasady ogólne.

Prace niebezpieczne pod względem pożarowym – zgodnie z koncepcją przyjętą w rozporządzeniu [5] pod tym pojęciem należy rozumieć prace mogące powodować bezpośrednie niebezpieczeństwo powstania pożaru lub wybuchu.

W praktycznym zastosowaniu najczęściej mianem „prace niebezpieczne pod względem pożarowym” określa się głównie:

- ⇒ wszelkie prace remontowo-budowlane związane z użyciem otwartego ognia i innych źródeł ciepła;
- ⇒ prace związane z cięciem (mechanicznym), w czasie których dochodzi do wytwarzania iskier;
- ⇒ prace spawalnicze, prowadzone wewnątrz lub na dachach budynków, na przyległych do nich terenach oraz placach składowych;
- ⇒ prace remontowo-budowlane wykonywane w strefach zagrożonych wybuchem.

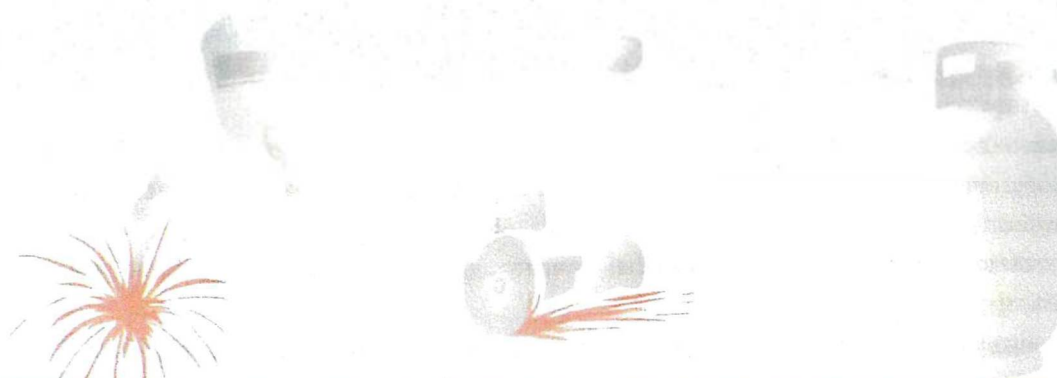
Wykonywanie powyższych prac wiąże się ze ryzykiem wystąpienia pożaru lub wybuchu. Jednak skoro nie ma bezpośredniego zagrożenia pożarem lub wybuchem, wydaje się, że tam, gdzie takiego zagrożenia nie ma, nie ma również bezpośredniego obowiązku prawnego wydawania każdorazowych pozwoleń.

Nie każda praca z otwartym ogniem to praca niebezpieczna pod względem pożarowym – do takich prac nie zaliczamy wszystkich prac z otwartym ogniem. Prace pożarowo niebezpieczne dotyczą przeważnie prac remontowo-budowlanych. Użycie otwartego ognia w stałych procesach technologicznych nie jest traktowane jako prace niebezpieczne pożarowo i na tego rodzaju prace nie ma potrzeby wydawania polecenia pisemnego.

Należy mieć na uwadze, że prace niebezpieczne pożarowo mogą mieć miejsce w każdym zakładzie pracy i w każdym pomieszczeniu (nawet biurowym np. podczas naprawy centralnego ogrzewania, która wymaga spawania, czy demontowania za pomocą palnika istniejących metalowych przewodów).

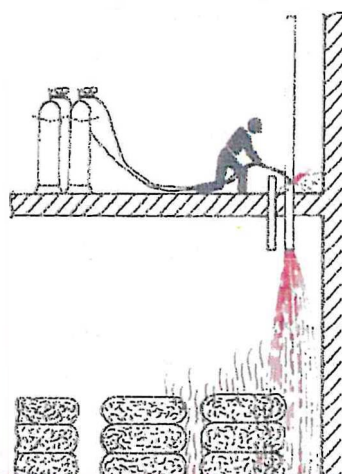
Chcąc zapewnić maksymalny poziom bezpieczeństwa wykonywania prac niebezpiecznych pożarowo, niezależnie od tego, czy niebezpieczeństwo wynikające z ich wykonywania ma charakter bezpośredni, czy też nie, zaleca się w każdym przypadku stosowanie procedur wynikających z przepisów rozporządzenia [5].

Podsumowując, jeśli nie wynika z instrukcji bezpieczeństwa pożarowego, że dana praca stwarzająca ryzyko zapionu (cięcie, szlifowanie, lutowanie) jest pracą niebezpieczną pod kątem pożarowym to nie ma potrzeby każdorazowo wydawać pozwolenia na prace pożarowo niebezpieczne.

Rodzaje prac zaliczanych do niebezpiecznych pod względem pożarowym.

Zainicjowanie pożaru poprzez nieuwagę w postępowaniu ze źródłami zapłonu

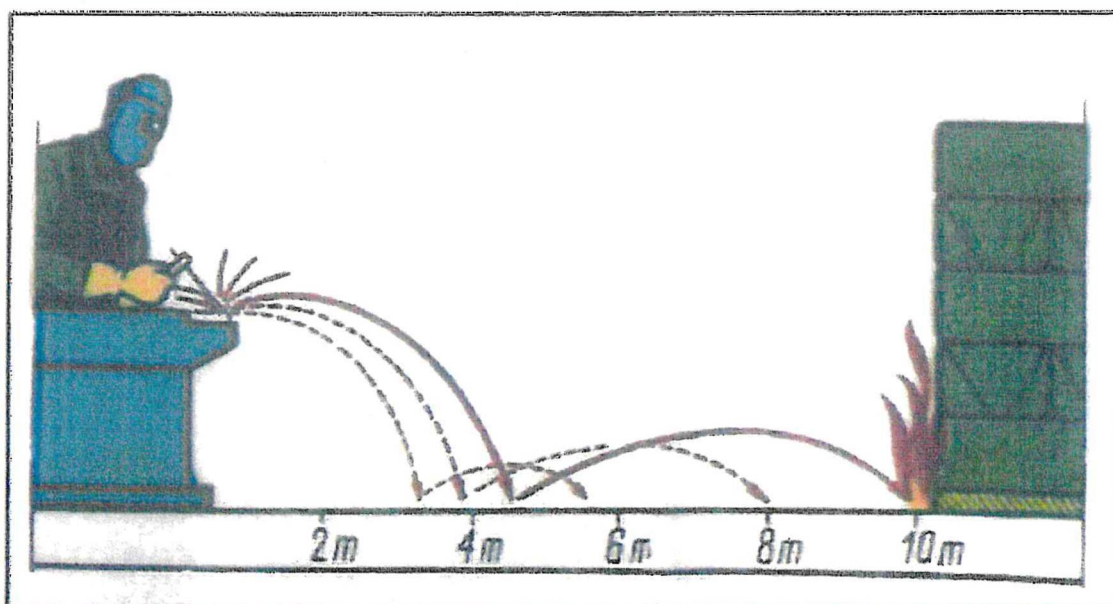

Przykład: pożar może się przedostać przez pęknięcie, rysę, rurę i rozwinąć się w innym pomieszczeniu.

Zalecenie:

Komunikacja pomiędzy pracownikami oraz
ściśle przestrzeganie procedur.

Możliwość zainicjowania pożaru podczas prowadzenia prac niebezpiecznych pod względem pożarowym

Zasięg rozprysków

5.1.1. Procedury bezpieczeństwa prac niebezpiecznych pod względem pożarowym.

Przed rozpoczęciem prac niebezpiecznych pod względem pożarowym, mogących powodować bezpośrednie niebezpieczeństwo powstania pożaru lub wybuchu, niezbędne jest zachowanie określonych procedur określonych oraz wynikających z przepisów powyższego rozporządzenia. W szczególności jest wymagane:

- ⇒ dokonanie oceny zagrożenia pożarowego w miejscu, w którym prace będą wykonywane;
- ⇒ ustalenie rodzaju przedsięwzięć mających na celu niedopuszczenie do powstania i rozprzestrzeniania się pożaru lub wybuchu;
- ⇒ wskazanie osób odpowiedzialnych za odpowiednie przygotowanie miejsca pracy, za przebieg oraz zabezpieczenie miejsca po zakończeniu pracy;
- ⇒ zapewnienie wykonywania prac wyłącznie przez osoby do tego upoważnione, posiadające odpowiednie kwalifikacje;
- ⇒ zaznajomienie osoby wykonującej prace z zagrożeniami pożarowymi występującymi w rejonie wykonywania prac oraz z przedsięwzięciami mającymi na celu niedopuszczenie do powstania pożaru lub wybuchu.

Mając powyższe na uwadze Właściciel/ Zarządca/ Użytkownik obiektu zapewnia właściwe przygotowanie i nadzór nad przebiegiem niebezpiecznych pod względem pożarowym.

W szczególności należy:

1. Dokonać oceny czy w trakcie normalnego funkcjonowania obiektu, na jego terenie, nie występują pomieszczenia i strefy zagrożenia wybuchem.
2. Szczególną uwagę należy zwrócić na możliwość zapalenia, wskutek bezpośredniego oddziaływania płomienia lub poprzez przewodnictwo cieplne, materiałów znajdujących się w sąsiedztwie i w sąsiednich pomieszczeniach, zarówno w pionie, jak i w poziomie.
3. Konieczne jest ustalenie środków zapobiegawczych (np. usunięcie materiałów palnych w bezpieczne miejsce, kontrola przyległych pomieszczeń, ekranowanie materiałem niepalnym miejsca prowadzenia prac) oraz wskazanie osób odpowiedzialnych za przebieg prac i przeprowadzenie kontroli obiektu po ich zakończeniu.
4. Przyjęte warunki należy zamieścić w stosownym protokole podpisanym przez użytkownika, jak i wykonawcę prac. Egzemplarz protokołu przechowuje Właściciel/ Zarządca/ Użytkownik obiektu.
5. Każdorazowo należy sporządzić **Protokół zabezpieczania przeciwpożarowego prac niebezpiecznych pod względem pożarowym - wzór Protokołu [patrz: Załącznik Nr 4].**

Protokół zabezpieczenia prac niebezpiecznych pod względem pożarowym – ogólne wytyczne w zakresie wykonania prac niebezpiecznych pod względem pożarowym ujęte są w instrukcji bezpieczeństwa pożarowego. Przed przystąpieniem do wyżej wymienionych prac konieczne jest sporządzenie "Protokołu zabezpieczenia prac niebezpiecznych pożarowo". Zasada jest, że pracodawca (właściciel obiektu, terenu), u którego mają zostać wykonane prace niebezpieczne pożarowe musi odpowiednio przygotować teren i miejsce do tych prac oraz uczestniczyć w ich zabezpieczeniu.

6. Protokół sporządzany jest przez przedstawiciela organizatora tych prac, przy udziale przedstawiciela wykonawcy. Skład komisji określającej w protokole warunki zabezpieczenia prac powinien być następujący:
 - ⇒ przedstawiciel zleceńodawcy (właściciela/ zarządcy/ użytkownika obiektu/ terenu) – najlepiej posiadający tytuł inspektora lub specjalisty ds. ochrony ppoż.;
 - ⇒ przedstawiciel wykonawcy;
 - ⇒ przedstawiciel wydziału (kornórki), na terenie której będą wykonywane prace, o ile taki występuje.
7. Po akceptacji rozwiązań i wykonaniu czynności określonych w/w protokole Właściciel/ Zarządca/ Użytkownik obiektu wydaje stosowne Zezwolenie na Prowadzenie Prac Niebezpiecznych pod Względem Pożarowym – wzór Zezwolenia [patrz: Załącznik Nr 5].

Pozwolenie na wykonanie prac niebezpiecznych pod względem pożarowym – podstawa wykonania prac spawalniczych lub innych przy użyciu ognia otwartego jest otrzymanie zlecenia na wykonanie tych czynności. Ważne – warunkiem wydania zezwolenia na wykonanie prac niebezpiecznych pożarowo jest prawidłowe przygotowanie miejsca ich wykonania według ustaleń "Protokołu zabezpieczenia przeciwpożarowego prac niebezpiecznych pod względem pożarowym".

8. Osoba kierująca pracami niebezpiecznymi pod względem pożarowym ma prawo do wydawania poleceń związanych z prawidłowym ich zabezpieczeniem, a w przypadku wystąpienia zagrożenia natychmiastowego ich przerwania, dotyczy to również pracowników którzy je wykonują.
9. Prace, po ich zakończeniu, muszą być odebrane przez zlecającego, a fakt ich zakończenia musi być odnotowany w Książce kontroli prac niebezpiecznych pod względem pożarowym – wzór Książki [patrz: Załącznik Nr 6].

W ramach zwiększanie bezpieczeństwa można np. zastosować krótką listę kontrolną przed rozpoczęciem takich prac, np.: Czy miejsce pracy jest czyste i wolne od materiałów łatwopalnych i przeszkód?; Czy w pobliżu spawania znajduje się gaśnica proszkowa oraz koc gaśniczy?; Czy obszar został zabezpieczony przed wejściem osób niepożądanych na czas wykonywania pracy?

5.1.2. Zabezpieczenie miejsca wykonywania prac niebezpiecznych pod względem pożarowym.

Przy wykonywaniu prac niebezpiecznych pod względem pożarowym należy:

- ⇒ zabezpieczyć przed zapaleniem materiały palne występujące w miejscu wykonywania prac oraz w rejonach przyległych, w tym również elementy konstrukcji budynku i znajdujące się w nim instalacje techniczne,
- ⇒ prowadzić prace niebezpieczne pod względem pożarowym w pomieszczeniach lub przy urządzeniach zagrożonych wybuchem lub w pomieszczeniach, w których wcześniej wykonywano inne prace związane z użyciem łatwo palnych cieczy lub palnych gazów, jedynie wtedy, gdy stężenie par cieczy lub gazów w mieszaninie z powietrzem w miejscu wykonywania prac nie przekracza 10 % ich dolnej granicy wybuchowości;
- ⇒ mieć w miejscu wykonywania prac sprzęt umożliwiający likwidację wszelkich źródeł pożaru;
- ⇒ po zakończeniu prac poddać kontroli miejsce, w którym prace były wykonywane oraz rejon przyległy;
- ⇒ używać do wykonywania prac wyłącznie sprzętu sprawnego technicznie i zabezpieczonego przed możliwością wywołania pożaru.

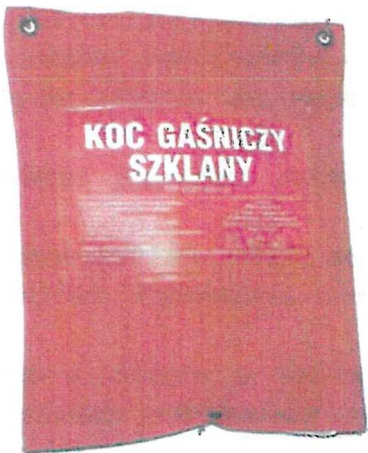
Szczegółowe zasady prowadzenia prac niebezpiecznych pod względem pożarowym.

Podczas wykonywania prac niebezpiecznych pożarowo, w szczególności prac spawalniczych, przestrzegać należy następujących zasad:

1. Zarządca/ Właściciel/ Użytkownik obiektu (lub osoba przez niego upoważniona) zobowiązany jest przed rozpoczęciem prac zapoznać osoby zamierzające prowadzić prace z zagrożeniami pożarowymi występującymi w rejonie wykonywania prac oraz z rodzajem przedsięwzięć mających na celu niedopuszczenie do powstania pożaru lub wybuchu, jak również z zasadami funkcjonowania urządzeń przeciwpożarowych (systemu sygnalizacji pożaru i monitoringu pożarowego oraz zasadami działania instalacji tryskaczowej) oraz konsekwencjami wynikającymi z ewentualnego zadziałania tych instalacji.
2. Wszelkie materiały palne występujące w miejscu wykonywania prac oraz w rejonach przyległych, w tym również elementy konstrukcji budynku i znajdujących się w nim instalacje technicznych, należy zabezpieczyć przed zapaleniem.
3. Na terenie obiektu zabrania się przechowywania gazów palnych w butlach oraz innych materiałów pożarowo niebezpiecznych.

4. Prace niebezpieczne pod względem pożarowym w pomieszczeniach, w których wykonywano prace z użyciem łatwo zapalnych cieczy lub/ i palnych gazów mogą być prowadzone wyłącznie wtedy, gdy stężenie par cieczy lub gazów w mieszaninie z powietrzem nie przekracza 10% ich dolnej granicy wybuchowości (DGW).
5. W miejscu wykonywania prac powinien znajdować się sprzęt umożliwiający likwidację wszelkich źródeł pożaru, w ilości zależnej od skali prowadzonych prac, jako minimum należy przyjąć jedną gaśnicę proszkową lub śniegową oraz koc gaśniczy z włókna szklanego, jeśli warunki szczególne nie przemawiają za koniecznością zastosowania innych rodzajów i ilości sprzętu pożarniczego, czy też środków gaśniczych. Sprzęt powinien być zabezpieczony przez osobę lub osoby zamierzające prowadzić przedmiotowe prace.
6. Jeżeli w bezpośrednim sąsiedztwie prowadzonych prac występują urządzenia elektroenergetyczne pod napięciem, to stanowisko należy wyposażać dodatkowo w jedną gaśnicę proszkową lub śniegową.
7. Po zakończeniu prac należy poddać kontroli miejsce, w którym były prowadzone oraz rejony przyległe.
8. Prace niebezpieczne pożarowo mogą być prowadzone wyłącznie przez osoby do tego upoważnione, posiadające odpowiednie kwalifikacje.
9. Sprzęt używany do wykonywania prac powinien być sprawny technicznie.
10. Pomieszczenia lub miejsca, w których mają być prowadzone prace spawalnicze należy oczyścić z wszelkich palnych materiałów i zanieczyszczeń.
11. Przedmioty palne lub niepalne w opakowaniach palnych należy odsunąć na bezpieczną odległość od miejsc prowadzenia prac, celem uniemożliwienia przedostania się rozgrzanych rozprysków spawalniczych, iskier itp. W razie braku możliwości ich odsunięcia należy je zabezpieczyć przez osłonięcie, na przykład kocami gaśniczymi, arkuszami blachy lub w inny skuteczny sposób.
12. Należy skontrolować, czy w pomieszczeniach sąsiednich (zarówno w pionie, jak i w poziomie), nie znajdują się materiały mogące ulec zapaleniu wskutek przewodnictwa cieplnego lub działania rozprysków spawalniczych.
13. Ewentualne otwory przeLOTowe, instalacyjne, kablowe należy uszczelnąć, zasłonić materiałami niepalnymi.
14. Kable, przewody elektryczne, gazowe oraz instalacyjne z izolacją palną, należy zabezpieczyć przed rozpryskami spawalniczymi i uszkodzeniami mechanicznymi, bądź skutkami działania wysokiej temperatury.
15. Wykonywanie prac spawalniczych w miejscach, w których tego samego dnia wykonywano prace malarskie lub inne, przy użyciu substancji łatwo zapalnych, jest zabronione.
16. W miejscu wykonywania prac należy przygotować pojemniki metalowe wypełnione wodą, na odpadki drutu spawalniczego i elektrod.
17. Drogi ewakuacyjne i dojścia powinny być wolne, oraz tak wybrane, aby można było szybko ewakuować ludzi z miejsca zagrożonego rozwojem pożaru.
18. Po zakończeniu prac należy przeprowadzić dokładną kontrolę w rejonie ich prowadzenia i pomieszczeniach sąsiednich.
19. W przypadku prowadzenia prac w sąsiedztwie jakichkolwiek materiałów palnych kontrolę należy ponowić po upływie 4, a następnie 8 godzin, od czasu zakończenia prac spawalniczych.
20. Wyniki kontroli należy odnotować w Protokole zabezpieczania przeciwpożarowego prac niebezpiecznych pod względem pożarowym oraz w Księżce kontroli prac niebezpiecznych pod względem pożarowym.

Podręczny sprzęt gaśniczy służący do zabezpieczenia prac niebezpiecznych pod względem pożarowym.

NAZWA SPRZĘTU	ZDJĘCIE	ZASTOSOWANIE
Gaśnica proszkowa		Gaśnica przeznaczona do gaszenia pożarów grup: A, B, C oraz urządzeń elektrycznych będących pod napięciem.
Gaśnica śniegowa		Gaśnica przeznaczona do gaszenia pożarów typu B i C oraz urządzeń elektrycznych będących pod napięciem
Koc gaśniczy		Koc służy do osłony materiałów palnych przed odpryskami spawalniczymi bądź iskrami mechanicznymi.

VI. SPOSOBY POSTĘPOWANIA NA WYPADEK POWSTANIA POŻARU LUB INNEGO ZAGROŻENIA.**6.1. Zasady ogólne.**

Art. 5. ustawy [1] stanowi: „Kto zauważy pożar, klęskę żywiołową lub inne miejscowe zagrożenie, jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić osoby znajdujące się w strefie zagrożenia oraz: centrum powiadamiania ratunkowego lub jednostkę ochrony przeciwpożarowej albo Policję bądź wójta albo sołtysa”.

6.1.1. Procedury postępowania w przypadku powstania pożaru – przed przybyciem straży pożarnej.**1. Alarmowanie.**

W przypadku zauważenia pożaru na terenie obiektu lub w jego pobliżu (nasilające się objawy w postaci dymu, spalenizny, itp.) należy zachować spokój, nie dopuścić do paniki oraz przy użyciu wszelkich możliwych środków niezwłocznie zaalarmować:

- ⇒ osoby znajdujące w rejonie zagrożenia;
- ⇒ Państwową Straż Pożarną dzwoniąc pod nr 998 lub Centrum Powiadamiania Ratunkowego dzwoniąc pod nr 112;
- ⇒ w razie potrzeby inne służby ratunkowe i pogotowia m.in. takie, jak: Pogotowie Ratunkowe dzwoniąc pod nr 999; Policję dzwoniąc pod nr 997; Pogotowie Energetyczne dzwoniąc pod nr 991; Pogotowie Gazowe dzwoniąc pod nr 992 lub Centrum Powiadamiania Ratunkowego dzwoniąc pod nr 112;
- ⇒ Kierownictwo obiektu dzwoniąc pod nr

Alarmowanie osób zagrożonych

W przypadku powstania pożaru na terenie obiektu lub w jego pobliżu pożar bądź innego zjawiska, którego konsekwencją może być zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi, mienia lub środowiska należy zachować spokój, nie dopuścić do paniki oraz przy użyciu wszelkich możliwych środków niezwłocznie zaalarmować osoby będące w strefie zagrożenia.

Sygnałem alarmowym w budynku jest komunikat głosowy o treści:

„ALARM! NATYCHMIAST OPUŚCIĆ BUDYNEK!”

Alarmowanie straży pożarnej

- 1) Aby zaalarmować straż pożarną należy z najbliższego telefonu połączyć się ze stanowiskiem kierowania strażą pożarną lub Centrum Powiadamiania Ratunkowego.
- 2) Po wybraniu numeru alarmowego i uzyskaniu połączenia z dyżurnym spokojnie i wyraźnie należy podać:
 - ⇒ gdzie się pali (adres i nazwę obiektu);
 - ⇒ co się pali (rodzaj pomieszczenia i budynku, urządzenia, instalacji, itp.);
 - ⇒ czy istnieje zagrożenie życia ludzkiego;
 - ⇒ czy występują elementy, które gwałtownie mogą rozprzestrzenić pożar;
 - ⇒ numer telefonu, z którego się alarmuje oraz swoje imię i nazwisko.

UWAGA: odłożenie słuchawki może nastąpić dopiero po otrzymaniu informacji, że zgłoszenie zostało przyjęte. Osoba zgłaszająca powinna odczekać chwilę przy telefonie na ewentualne sprawdzenie zgłoszenia powstania pożaru. Ponadto, w razie potrzeby, należy powiadomić o zdarzeniu Pogotowie Ratunkowe i Policję.

Przykładowa Instrukcja alarmowania oraz postępowania na wypadek pożaru lub innego zagrożenia

INSTRUKCJA ALARMOWANIA ORAZ POSTĘPOWANIA NA WYPADEK POŻARU LUB INNEGO ZAGROŻENIA

W przypadku zauważenia pożaru lub innego zdarzenia, którego konsekwencją może być zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi, mienia lub środowiska należy zachować spokój oraz nie dopuścić do paniki.

Do podstawowych czynności należy:

ALARMOWANIE

Zaalarmować niezwłocznie, przy użyciu wszelkich dostępnych środków:

1. Osoby będące w strefie zagrożenia,
2. PAŃSTWOWĄ STRAŻ POŻARNĄ – tel. alarm. **998** lub **112**
3. W razie potrzeby zaalarmować:
 - POLICJĘ – tel. alarm. **997** lub **112**
 - POGOTOWIE RATUNKOWE – tel. alarm. **999** lub **112**
 - POGOTOWIE ENERGETYCZNE – tel. **991**
 - powiadomić KIEROWNICTWO OBIEKTU – tel.

ALARMUJĄC STRAŻ POŻARNĄ NALEŻY PODAĆ

- 1) gdzie i co się wydarzyło (adres, nazwa obiektu/ budynku, kondygnacja);
- 2) czy istnieje zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi;
- 3) swoje nazwisko oraz numer telefonu, z którego podawana jest informacja o zdarzeniu;

UWAGA: po podaniu informacji nie należy odkładać słuchawki do chwili potwierdzenia przyjęcia zgłoszenia. Ponadto przyjmujący zgłoszenie może sprawdzić wiarygodność informacji poprzez ewentualne oddzwonienie.

POSTĘPOWANIE

- 1) w przypadku pożaru, równocześnie z alarmowaniem, należy przystąpić niezwłocznie przy użyciu podręcznego sprzętu gaśniczego do gaszenia pożaru i nieść pomoc osobom zagrożonym;
- 2) do czasu przybycia służb ratowniczych akcją kieruje kierownik obiektu lub wyznaczona przez niego osoba;
- 3) z chwilą przybycia służb ratowniczych podporządkować się poleceniom kierownikowi/ dowódcy przybyłej jednostki oraz udzielić niezbędnych informacji;
- 4) przystępując do akcji powinien pamiętać, że:
 - w pierwszej kolejności należy ratować ludzi;
 - należy wyłączyć dopływ prądu i/ lub gazu do obiektów/ budynków objętych pożarem lub wystąpiło zagrożenie;
 - nie wolno otwierać bez koniecznej potrzeby drzwi, okien do pomieszczeń objętych pożarem, gdyż sprzyja to rozprzestrzenianiu ognia;
 - nie wolno gasić wodą instalacji i urządzeń elektrycznych będących pod napięciem oraz cieczy palnych i substancji chemicznych reagujących z wodą;
 - należy usuwać z zasięgu ognia materiały palne, cenne rzeczy oraz ważne dokumenty.

Umiejętne stosowanie środków gaśniczych umożliwia szybkie ugaszenie pożaru.

Oznakowanymi drogami i wyjściami ewakuacyjnymi należy opuścić zagrożone pomieszczenia, kierując się do miejsca zbiórki do ewakuacji

UWAGA: Nie podejmuj ryzyka dla ratowania mienia

2. Akcja ratowniczo-gaśnicza przed przybyciem straży pożarnej.

- 1) Równocześnie z alarmowaniem, jeżeli to będzie bezpieczne i możliwe, należy przystąpić do akcji ratowniczo-gaśniczej przy pomocy podręcznego sprzętu gaśniczego i urządzeń pożarniczych oraz nieść pomoc osobom zagrożonym. W przypadku bezpośredniego zagrożenia dla osób prowadzących akcję gaśniczą należy ograniczyć się tylko do zamknięcia otworów drzwiowych w danym pomieszczeniu i przystąpić do czynności ewakuacyjnych zgodnie z planem ewakuacji budynku.
- 2) Prowadząc jakiegokolwiek działania należy kierować się rozważą w podejmowaniu decyzji -- do czasu przybycia straży pożarnej kierownictwo akcją obejmuje: osoba z kierownictwa obiektu, a w dni wolne od pracy i porze nocnej osoba wyznaczona natomiast w przypadku braku tych osób osoba najbardziej energiczna i opanowana – do czasu przybycia straży pożarnej kierowanie akcją obejmuje kierownik obiektu lub osoba najbardziej energiczna i opanowana.
- 3) Personel wyznaczony do prowadzenia ewakuacji, po ogłoszeniu alarmu przystępuje do wykonywania zadań zgodnie z planem ewakuacji budynku – wszystkie ewakuowane osoby udają się do wyznaczonego miejsca zbiórki do ewakuacji: [patrz: Załącznik Nr 8, rys. nr 1].
- 4) Każdy przystępujący do akcji ratowniczo-gaśniczej powinien pamiętać, że:
 - ⇒ w pierwszej kolejności należy przeprowadzić ratowanie zagrożonego życia ludzkiego;
 - ⇒ należy wyłączyć dopływ prądu do budynku objętego pożarem;
 - ⇒ nie należy otwierać bez koniecznej potrzeby drzwi i okien do pomieszczeń, w których powstał pożar, ponieważ dopływ powietrza sprzyja rozprzestrzenianiu się ognia;
 - ⇒ nie wolno gasić wodą instalacji i urządzeń elektrycznych będących pod napięciem. Do tego celu mogą być użyte gaśnice proszkowe lub/ i śniegowe;
 - ⇒ należy usunąć z zasięgu ognia wszystkie materiały palne, a w szczególności cenne przedmioty i ważne dokumenty, urządzenia komputerowe, bazy danych itp.;
 - ⇒ szybkie i prawidłowe użycie podręcznego sprzętu gaśniczego umożliwia ugaszenie pożaru w zarodku;
 - ⇒ w przypadku dużego rozwoju pożaru, drogami ewakuacyjnymi opuścić należy zagrożone pomieszczenia – **nie należy podejmować ryzyka dla ratowania mienia.**

Powyższe czynności należy wykonać w taki sposób aby nie doszło do powstania paniki, która może ogarnąć ludzi będących w zagrożeniu, jakie wywołuje u nich ogień i dym.

Panika może być przyczyną niepotrzebnych i tragicznych w skutkach wypadków w trakcie prowadzenia działań ratowniczo-gaśniczych.

6.1.2. Postępowanie w przypadku powstania pożaru po przybyciu straży pożarnej.

1. Obowiązki personelu po przybyciu straży pożarnej.

- 1) Z chwilą przybycia jednostek straży pożarnej należy podporządkować się poleceniom dowódcy przybyłej jednostki oraz udzielić niezbędnych informacji.
- 2) Po przybyciu zastępów straży pożarnej na miejsce zdarzenia obowiązek kierowania działaniami ratowniczymi oraz organizacją ewakuacji ludzi i mienia spoczywa na uprawnionym, do kierowania działaniami, strażaku.

Do obowiązków pracowników po przyjeździe zastępów straży należy:

- ⇒ udzielanie szczegółowych informacji na temat liczby osób znajdujących się w obiekcie i miejscach prawdopodobnego ich pobytu;
- ⇒ udzielanie szczegółowych informacji dotyczących obiektu i zgromadzonego w nim mienia, w szczególności o zgromadzonych materiałach niebezpiecznych i cennych przedmiotach;
- ⇒ instruktaż dotyczący sposobów i kolejności ewakuacji cennych przedmiotów;
- ⇒ zapewnienie bezpiecznego miejsca składowania ewakuowanego mienia ruchomego;
- ⇒ pomoc przy ewakuacji na mienie ruchome z miejsc, w których nie występuje zagrożenie dla życia i zdrowia osób ewakuacyjnych;

- ⇒ zabezpieczenie ewakuowanego mienia w miejscu zmagazynowania;
- ⇒ zabezpieczenie mienia pozostawionego w obiekcie, które nie zostało objęte zagrożeniem spowodowanym pożarem;
- ⇒ minimalizowanie skutków oddziaływania środków gaśniczych ewakuowane mienie (przemywanie, wycieranie itp.);
- ⇒ zabezpieczenie i dozorowanie pogorzeliska.

2. Dozór pogorzeliska.

Do chwili usunięcia wszystkich zagrożeń, za których likwidację odpowiedzialni są strażacy, dozór nad pogorzeliskiem sprawują strażacy. Po usunięciu zagrożeń, kierujący działaniami ratowniczymi przekazuje w formie pisemnej miejsce prowadzenia działań właścicielowi, najemcy lub użytkownikowi, a w szczególnych przypadkach Policji. W postanowieniu o przekazaniu miejsca objętego działaniem ratowniczym określa się rodzaj czynności, jakie powinien wykonać przejmujący oraz czynności, których wykonywać nie wolno.

3. Ewakuacja.

Ewakuacja jest to zespół zamierzonych, zorganizowanych czynności, które mają na celu wyniesienie bądź wyprowadzenie poza zagrożoną strefę ludzi, zwierząt lub mienia. Akcję ewakuacyjną podejmuje kierujący działaniami ratowniczymi, gdy występuje bezpośrednie zagrożenie życia i zdrowia ludzi i zwierząt bądź groźba zniszczenia mienia o szczególnej wartości kulturowej, technicznej czy materialnej. W sytuacji zagrożenia, ewakuację interwencyjną prowadzi się drogami komunikacji ogólnej, a jeśli to nie możliwe, to przy wykorzystaniu urządzeń będących na wyposażeniu samochodów straży pożarnej, jak też i będących stałym wyposażeniem budynków. Specyfika ewakuacji wynika z liczby obecnych w obiekcie osób oraz ich zdolności do poruszania się.

Szczegółowe zasady ewakuacji opisane zostały w rozdz. pt. „Organizacja i warunki i ewakuacji oraz praktyczne sposoby ich sprawdzania”

6.2. Postępowanie na wypadek wystąpienia innego zagrożenia.

Oprócz pożaru, na terenie obiektu bądź wokół niego, mogą wystąpić inne zdarzenia wynikające z rozwoju cywilizacyjnego oraz naturalnych praw przyrody, które będą stanowić bezpośrednie zagrożenie dla życia, zdrowia, mienia lub środowiska. Zdarzenia te mogą mieć charakter klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia. **Opis i charakterystyka zagrożeń [patrz: str. 16, pkt.3.8].**

6.2.1. Procedury postępowania w przypadku wystąpienia innego zagrożenia.

1. W przypadku powstania zagrożenia na terenie zakładu lub w jego pobliżu należy zachować spokój, nie dopuścić do paniki – procedury postępowania dotyczące alarmowania, zauważenia bądź otrzymania informacji o występującym zagrożeniu – **stosownie do wytycznych [patrz: str. 28, pkt.6.1.1., ppkt. 1].**
2. Procedury dotyczące akcji ratowniczej oraz ewakuacji – **stosownie do wytycznych [patrz: str. 30, pkt.6.1.1, ppkt. 2].**
3. W przypadku wystąpienia zagrożenia lub otrzymania informacji o zbliżającym się zagrożeniu należy:
 - ⇒ słuchać aktualnych prognoz pogody w środkach masowego przekazu – zawierają one ostrzeżenia przed groźnymi zjawiskami pogodowymi;
 - ⇒ zabezpieczyć przedmioty, które mogą zostać porwane przez wiatr – nie mogą one stworzyć niepotrzebne zagrożenie dla personelu i osób postronnych;
 - ⇒ zamknąć okna, drzwi i bramy;
 - ⇒ w miarę możliwości wyłączyć urządzenia (zawory, bezpieczniki);
 - ⇒ nie obserwować niebezpiecznych zjawisk pogodowych, w czasie nawałnicy nie podchodzić do okien i drzwi;
 - ⇒ nawałnicę najlepiej przeczekać w budynku – unikać otwartej przestrzeni;
 - ⇒ odsunąć się od metalowych przedmiotów i nie dotykać ich;
 - ⇒ ograniczyć do minimum lub całkowicie zaniechać z korzystania z telefonów komórkowych.

4. W przypadku ogłoszenia alarmu należy:

- ⇒ bezzwłocznie podporządkować się poleceniom służb ratowniczych lub komunikatom rozgłaszanym przez głośniki,
- ⇒ przemyśleć ewentualne drogi i miejsca ewakuacji i najkrótszą drogą opuścić budynek,
- ⇒ udzielić pomocy osobom, które o własnych siłach nie mogą opuścić budynku,
- ⇒ nie wracać do budynku.

W przypadku zdarzenia należy:

- ⇒ jeżeli jesteś ranny – wzywać głośnie pomocą,
- ⇒ jeżeli możesz, udzielić pomocy poszkodowanym, wynosząc ich poza strefę bezpośredniego zagrożenia,
- ⇒ natychmiast opuścić obiekt,
- ⇒ wykonywać polecenia ratowników, służby ochrony lub Policji.

5. Zasady postępowania w przypadku otrzymania przesyłki niewiadomego pochodzenia.

W przypadku otrzymania jakiegokolwiek przesyłki niewiadomego pochodzenia lub budzącej podejrzenia z jakiegokolwiek innego powodu (brak nadawcy, brak adresu nadawcy, przesyłka pochodzi od nadawcy lub z miejsca z którego nie spodziewamy się) należy postępować wg poniższych zasad:

Nie otwierać tej przesyłki !

- ⇒ umieścić przesyłkę w grubym worku plastikowym, szczelnie zamknąć;
- ⇒ worek ten należy umieścić w drugim grubym plastikowym worku, szczelnie należy zamknąć: zawiązać supeł i zakleić taśmą klejącą;
- ⇒ paczki nie należy przemieszczać, należy pozostawić ją na miejscu;
- ⇒ powiadomić: Centrum Powiadamiania Ratunkowego lub Policję bądź Straż Pożarną – służby te podejmą wszystkie niezbędne kroki w celu bezpiecznego przejęcia przesyłki.

W przypadku, gdy podejrzana przesyłka została otwarta i zawiera jakąkolwiek podejrzaną zawartość w formie stałej (pył, kawałki, blok, gałkę, pianę lub inną) lub płynnej należy:

- ⇒ możliwie nie naruszać tej zawartości: nie rozsypywać, nie przenosić, nie dotykać, nie wąchać, nie powodować ruchu powietrza w pomieszczeniu (wyłączyć systemy wentylacji i klimatyzacji, zamknąć okna);
- ⇒ należy całą zawartość umieścić w worku plastikowym, zamknąć go i zakleić taśmą lub plastrami;
- ⇒ należy dokładnie umyć ręce;
- ⇒ zaklejony worek umieścić w drugim worku, zamknąć go i zakleić;
- ⇒ ponownie dokładnie umyć ręce;
- ⇒ w przypadku braku odpowiednich opakowań należy unikać poruszania i przemieszczania przesyłki;
- ⇒ bezzwłocznie powiadomić: Centrum Powiadamiania Ratunkowego lub Policję bądź Straż Pożarną – służby te podejmą wszystkie niezbędne kroki w celu bezpiecznego przejęcia przesyłki;
- ⇒ po przybyciu właściwych służb należy bezzwłocznie stosować się do ich zaleceń.

VII. ORGANIZACJA I WARUNKI EWAKUACJI ORAZ PRAKTYCZNE SPOSOBY ICH SPRAWDZANIA.

7.1. Podstawowe pojęcia związane z ewakuacją oraz podstawowe przepisy w zakresie ewakuacji.

1. Zdarzenia warunkujące konieczność ewakuacji.

Przykładami sytuacji wymagających przeprowadzenia ewakuacji są:

- ⇒ pożar;
- ⇒ zagrożenie wybuchem (gazy, ciecze łatwopalne, niewybuchy itp.);
- ⇒ katastrofy naturalne i awarie techniczne;
- ⇒ epidemie;
- ⇒ celowe działanie (różne formy terroryzmu oraz np. fałszywe informacje o podłożeniu bomby).

2. Obszary ewakuacji.

W zależności od rodzaju zdarzenia i jego rozmiarów ewakuacja może obejmować:

- ⇒ pomieszczenie;
- ⇒ kondygnację;
- ⇒ budynek;
- ⇒ kompleks budynków.

3. Podstawowe działania w zakresie ewakuacji.

Podstawowe działania związane z zapewnieniem odpowiednich, dla danego obiektu, warunków ochrony przeciwpożarowej, w tym zapewnieniem bezpieczeństwa użytkowników dotyczą:

- ⇒ stworzenia niezbędnych (określonych przepisami jako minimum) warunków ochrony technicznej obiektu;
- ⇒ stworzenia warunków organizacyjnych i formalnoprawnych zapewniających ochronę ludzi w nim przebywających.

4. Podstawowe przepisy w zakresie ewakuacji.

Podstawowymi przepisami dotyczącymi zapewnienia odpowiednich warunków ewakuacji oraz organizowania ewakuacji są przepisy ustaw oraz wskazanych w nich przepisów wykonawczych w postaci rozporządzeń.

Stosownie do wymagań art. 4 ust. 1 ustawy [1] (ustawa o ochronie przeciwpożarowej) do podstawowych obowiązków Właściciela/ Zarządcy/ Użytkownika budynku, w zakresie ewakuacji, należy:

- ⇒ zapewnić osobą przebywającym w budynku, obiekcie budowlanym lub na terenie bezpieczeństwo i możliwość ewakuacji;
- ⇒ ustalić sposoby postępowania na wypadek pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia.

§ 15 rozporządzenia [5] stanowi: „Z każdego miejsca w obiekcie, przeznaczonego do przebywania ludzi, zapewnia się odpowiednie warunki ewakuacji, umożliwiające szybkie i bezpieczne opuszczenie strefy zagrożonej lub objętej pożarem, dostosowane do liczby i stanu sprawności osób przebywających w obiekcie oraz jego funkcji, konstrukcji i wymiarów, a także być zastosowanie technicznych środków zabezpieczenia przeciwpożarowego”.

Warunki ewakuacji

Warunki ewakuacji to zespół przedsięwzięć oraz środków techniczno-organizacyjnych zapewniających szybkie i bezpieczne opuszczenie strefy zagrożonej lub objętej pożarem.

Odpowiednie warunki ewakuacji polegają na:

- ⇒ zapewnieniu dostatecznej liczby, wysokości i szerokości przejść i dojść ewakuacyjnych;
- ⇒ zachowaniu dopuszczalnej długości, szerokości i wysokości przejść i dojść ewakuacyjnych;
- ⇒ zapewnieniu bezpiecznej pożarowo obudowy i oddzielenia dróg ewakuacyjnych oraz pomieszczeń;
- ⇒ zabezpieczeniu przed zadymieniem wymienionych w przepisach techniczno-budowlanych dróg ewakuacyjnych, w tym na stosowaniu urządzeń zapobiegających zadymieniu lub zapewniających usuwanie dymu;
- ⇒ oznakowaniu dróg i wyjść ewakuacyjnych znakami, zgodnie z normami: [9] lub [12], w sposób zapewniający dostarczenie informacji niezbędnych do ewakuacji, zgodnie z normą [11].

- ⇒ zapewnieniu oświetlenia awaryjnego (ewakuacyjnego i zapasowego) w pomieszczeniach i na drogach ewakuacyjnych wymienionych w przepisach techniczno-budowlanych;
- ⇒ zapewnieniu możliwości rozgłaszania sygnałów ostrzegawczych i komunikatów głosowych przez dźwiękowy system ostrzegawczy w budynkach, dla których jest on wymagany.

W celu zapewnienia właściwych warunków ewakuacji zabrania się:

- ⇒ składowania materiałów palnych na drogach komunikacji ogólnej służącym celom ewakuacji,
- ⇒ ustawiania w przejściach jakichkolwiek przedmiotów utrudniających ewakuację,
- ⇒ zamykania drzwi ewakuacyjnych w sposób uniemożliwiający ich natychmiastowe otwarcie,
- ⇒ ograniczania dostępu do wyjść ewakuacyjnych, stosowania materiałów i wyrobów budowlanych łatwo zapalnych na drogach komunikacji ogólnej, służących celom ewakuacji.

Stosownie do postanowień rozporządzenia [7] (§ 236, ust. 1) z pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi powinna być zapewniona możliwość ewakuacji w bezpieczne miejsce na zewnątrz budynku lub do sąsiedniej strefy pożarowej, bezpośrednio albo drogami komunikacji ogólnej, zwanymi dalej „drogami ewakuacyjnymi”.

Rozporządzenie [7] (dział VI, rozdz. 4) szczegółowo określa odpowiednie warunki techniczno-budowlane dla dróg i wyjść ewakuacyjnych.

Pomieszczenia przeznaczone na pobyt ludzi dzielą się na:

- ⇒ pomieszczenia przeznaczone na stały pobyt ludzi, w których przebywanie tych samych osób w ciągu doby trwa dłużej niż 4 godziny;
- ⇒ pomieszczenia przeznaczone na czasowy pobyt ludzi, w których przebywanie tych samych osób w ciągu doby trwa od 2 do 4 godzin włącznie.

5. Organizacja ewakuacji.

Organizacja ewakuacji to pojęcie, które należy rozumieć zgodnie z poniższym schematem:

	Organizować: urządzić,		
	tworzyć, montować,		Ewakuacja: uporządkowane
Organizacja ewakuacji	=	aranżować, powoływać do	+ przemieszczanie się osób
		życia, a także wprowadzać ład	do miejsca bezpiecznego.
		i porządkować.	

Organizacja ewakuacji – stworzenie odpowiednich rozwiązań w obiekcie, obejmujących w szczególności:

- ⇒ opracowanie konceptji (strategii) ewakuacji;
- ⇒ opracowanie sposobów i zasad postępowania w czasie ewakuacji;
- ⇒ określenie miejsc bezpiecznych tymczasowych lub docelowych;
- ⇒ wyznaczenie personelu ewakuacyjnego;
- ⇒ opracowanie zadań dla personelu ewakuacyjnego;
- ⇒ zapewnienie niezbędnych środków do przeprowadzenia ewakuacji, które zapewnią uporządkowane (bezpieczne i stosunkowo szybkie) przemieszczanie się ludzi podczas opuszczenia budynku lub jego części lub zapewnią dotarcie do bezpiecznego miejsca.

7.2. Strategia ewakuacji.

Jak już wspomniano ewakuacja jest to zespół zamierzonych, zorganizowanych czynności, które mają na celu wyziesienie bądź wyprowadzenie poza zagrożoną strefę ludzi, zwierząt lub mienia.

Specyfikacje ewakuacji:

- ⇒ ewakuacja osób sprawnych fizycznie;
- ⇒ ewakuacja osób chorych i niepełnosprawnych fizycznie i psychicznie;
- ⇒ ewakuacja zwierząt i mienia.

7.2.1. Strategia ewakuacji ludzi

Akcję ewakuacji ludzi podejmuje się z chwilą gdy zaistniałe zdarzenie (pożar, zagrożenie wybuchem katastrofa lub/ i awaria techniczna itd.) może stwarzać dla nich zagrożenie. W obiektach użyteczności publicznej obowiązek rozpoczęcia ewakuacji spoczywa na pracownikach i bardzo często zostaje ona zakończona jeszcze przed przybyciem straży pożarnej, co należy uznać za objaw właściwy. W innych przypadkach decyzja o ewakuacji zostaje podjęta przez dowódcę akcji ratowniczo-gaśniczej.

1. Strategia ewakuacji dla budynku Starostwa Powiatowego w Kole.

- 1) Strategia ewakuacji ma charakter kompleksowy. Uwzględnia wszystkie możliwe czynniki, które mogą mieć wpływ na funkcjonowanie systemu bezpieczeństwa obiektu, a przede wszystkim bezpieczeństwa ludzi w tym obiekcie. Głównym celem przyjętej strategii jest zapewnienie bezpieczeństwa ludzi.
- 2) W przypadku prowadzenia ćwiczeń ewakuacyjnych, jak też i w sytuacji realnego zagrożenia (przede wszystkim powstanie pożaru w budynku) przyjmuje się całkowitą jednolitą ewakuację budynku.
- 3) Ewakuacja całkowita jednoczesna jest to ewakuacja równoczesna całego obiektu (wszystkich jego części) i dotyczy wszystkich osób, jakie w danym momencie przebywają na terenie obiektu.
- 4) Powyższa strategia ma powodzenie w sytuacji, gdy zapewniona jest odpowiednia przepustowość dróg ewakuacyjnych.
- 5) W przypadku wystąpienia zagrożenia dla zdrowia i życia osób przebywających w obiekcie niezwłocznie podejmuje się i prowadzi akcję ewakuacji.
- 6) Postanowienia zawarte w niniejszej procedurze stosuje się odpowiednio do osób niebędących pracownikami zatrudnionymi na terenie obiektu, a przebywających w danym czasie na jego terenie.

2. Sposoby i zasady postępowania w czasie ewakuacji.

- 1) Podstawowym warunkiem ewakuacji ludzi jest zapewnienie możliwości bezpiecznego opuszczania miejsca zagrożonego np. pożarem. Podjęcie decyzji o ewakuacji ludzi nie powinno być opóźnione, aby nie zaistniały trudności z wyprowadzaniem osób zagrożonych na skutek dużego zadymienia lub objęcia ogniem dróg ewakuacyjnych.
- 2) Ewakuacja osób z poszczególnych pomieszczeń powinna odbywać się drogami komunikacji ogólnej.
- 3) W pierwszej kolejności należy nadać dostępnymi środkami zrozumiałe dla odbiorców sygnały ostrzegawcze o zaistniałym zagrożeniu oraz przekazać polecenia dotyczące działań, jakie powinni podjąć zagrożeni, w celu ratowania życia i zdrowia własnego oraz osób z nimi przebywających.
- 4) Następnym etapem ewakuacji jest opuszczenie zagrożonych pomieszczeń drogami wskazanymi przez prowadzących ewakuację. Po opuszczeniu strefy zagrożenia, poszkodowanym w wyniku zdarzenia należy udzielić pomocy medycznej, wsparcia psychologicznego lub w zależności od sytuacji innej pomocy, niezbędnej do powrotu do stanu normalności funkcjonowania. Właściwa realizacja tego zadania wymaga dokładnego poinformowania ludzi o zaistniałej sytuacji po nawiązaniu kontaktu słownego lub/i wzrokowego oraz wskazania kierunku i sposobu opuszczenia rejonów zagrożonych. Informacje te powinny być ogłoszone w takiej formie, aby wszyscy jednoznacznie zrozumieli, że zachodzi konieczność natychmiastowego opuszczenia pomieszczeń lub obiektu.
- 5) Osoby wyznaczone do wykonywania działań w zakresie zwalczania pożarów i ewakuacji pracowników czynności ewakuacyjne powinny prowadzić sprawnie, bez chaosu. W pierwszej kolejności należy ewakuować ludzi z pomieszczeń, w których powstał pożar i z pomieszczeń bezpośrednio przyległych do nich – ewakuowanym należy wskazać kierunek ewakuacji.
- 6) Należy starannie dokonać przeszukania wszystkich zagrożonych pomieszczeń, szczególnie, jeśli z uzyskanych informacji wynika, że w obiekcie znajdują się dzieci.
- 7) Należy zachować opanowanie i takt, które z pewnością powinno przełożyć się na narzucenie spokoju osobom ratowanym.

- 8) Przejście przez strefę oddziaływania ciepłego powinno odbywać się w miarę możliwości przy zabezpieczeniu wilgotnym okryciem a w strefie zadymienia wilgotnymi tamponami chroniącymi drogi oddechowe lub aparatami ochrony dróg oddechowych.
- 9) Podczas ewakuacji grupy osób nie można dopuścić do rozdzielenia się jej, dlatego też należy utrzymywać stały kontakt z grupą oraz zapewniać odpowiednią asekurację z tyłu i z przodu grupy.
- 10) Jeżeli ewakuowani na skutek paniki stawiają opór i stwarzają zagrożenie dla siebie, ratowników i innych osób ewakuowanych, możliwe jest zastosowanie przymusu bezpośredniego. Po przeprowadzeniu ewakuacji niezbędne jest ponowne przeszukanie wszystkich pomieszczeń, w celu sprawdzenia czy nikt przy ewakuacji nie został pominięty.
- 11) Organizując ewakuację należy:
 - ⇒ określić i wskazać drogi ewakuacyjne,
 - ⇒ stosować planową a jeżeli sytuacja tego wymaga poleconą kolejność i kierunek ewakuacji,
 - ⇒ użyć wszelkich dostępnych środków aby możliwie skutecznie zabezpieczyć drogi ewakuacyjne przed rozwojem pożaru oraz zadymieniem,
 - ⇒ w trakcie trwania ewakuacji należy całkowicie egzekwować zdyscyplinowanie i posłuszeństwo wśród osób ewakuowanych.

2. Plan ewakuacji – sposób postępowania użytkowników obiektu (personelu).

Kierujący ewakuacją – zadania i obowiązki.

- 1) Kierujący ewakuacją – w związku z zaistniałym zagrożeniem akcją ewakuacyjną na terenie obiektu kieruje kierownik obiektu lub inna osoba upoważniona.
- 2) Kierownik obiektu (osoba upoważniona) po otrzymaniu informacji o zaistniałym zdarzeniu oraz zapoznaniu się z aktualną sytuacją:
 - ⇒ dokonuje oceny stanu zagrożenia personelu oraz innych osób aktualnie przebywających na terenie obiektu i podejmuje decyzję o konieczności rozpoczęcia ewakuacji budynku;
 - ⇒ niezwłocznie powiadamia wszystkie osoby przebywające w obiekcie/ danym rejonie o powstaniu i charakterze zagrożenia oraz konieczności przeprowadzania ewakuacji – do powiadomienia należy wykorzystać wszelkie możliwe środki łączności;
 - ⇒ po zakończeniu ewakuacji, na miejscu zbiórki, sprawdza czy wszystkie osoby opuściły budynek;
 - ⇒ w razie potrzeby alarmuje straż pożarną lub/ i inne służby ratownicze, a w przypadku prowadzenia akcji ratowniczej współpracuje z tymi służbami udzielając niezbędnych informacji;
 - ⇒ powiadamia Kierownictwo Urzędu Miasta o rodzaju i charakterze zagrożenia.

Podjęcie decyzji o ewakuacji

- 1) W przypadku wystąpienia zagrożenia dla zdrowia i życia osób przebywających w obiekcie niezwłocznie podejmuje się i prowadzi akcję ewakuacji.
- 2) Natychmiast po zauważeniu pożaru lub innego zagrożenia lub otrzymaniu informacji o zagrożeniu oraz stwierdzeniu zagrożenia dla życia lub zdrowia ludzi **KIEROWNIK OBIEKTU** bądź **INNA OSOBA UPOWAŻNIIONA** podejmuje decyzje o rozpoczęciu ewakuacji ludzi z zagrożonego budynku.
- 3) Decyzja o zarządzeniu ewakuacji musi uwzględniać informacje o zakresie ewakuacji, liczbie osób przewidzianych do ewakuacji, sposobach i kolejności opuszczenia obiektu (kondygnacji, budynku itp.), a także musi określać drogi i kierunki oraz przewidywać możliwość zakwaterowania osób ewakuowanych.

Ogłoszenie ewakuacji

Budynek wyposażony został w system sygnalizacji pożarowej, który uruchamiany jest na dwa sposoby:

- ⇒ automatycznie poprzez wykrycie pożaru przez czujkę,
- ⇒ ręcznie poprzez wciśnięcie przycisku ROP (ręczny ostrzegacz pożaru),

w każdym z w/w przypadków, w chwili uruchomienia systemu, emitowany jest sygnał dźwiękowy informujący personel oraz inne osoby przebywające na terenie obiektu o konieczności ewakuacji.

Ogłoszenie o ewakuacji może być również podane w formie komunikatu głosowego, w formie, z której jednoznacznie i dla wszystkich wynika konieczność natychmiastowego opuszczenia całego budynku.

Sygnałem informującym o konieczności ewakuacji z budynku jest komunikat głosowy o treści:

„ALARM! NATYCHMIAST OPUŚCIĆ BUDYNEK!”

Po podjęciu decyzji o ewakuacji należy:

- 1) Niezwłocznie powiadomić wszystkie osoby przebywające w obiekcie o powstaniu i charakterze zagrożenia oraz konieczności przeprowadzania ewakuacji – do powiadomienia należy wykorzystać wszelkie możliwe środki łączności.
- 2) Kierujący akcją ewakuacyjną współpracuje z osobami wyznaczonymi do prowadzenia ewakuacji, ponadto ustala ewentualną potrzebę ewakuacji sprzętu i mienia, określając w tym celu sposoby, kolejność i rodzaj ewakuowanego mienia. *Ewakuacja mienia nie może odbywać się kosztem sił i środków niezbędnych do ewakuacji i ratowania ludzi.*

Przebieg ewakuacji:

- 1) W pierwszej kolejności trzeba ewakuować osoby z tych pomieszczeń, w których powstał pożar lub które znajdują się na drodze jego rozprzestrzenienia się oraz z takich, z których wyjścia mogą zostać odcięte przez pożar lub zadymienie.
- 2) Należy dążyć do tego, aby wśród ewakuowanych w pierwszej kolejności były osoby o ograniczonej, z różnych względów, zdolności poruszania się, natomiast zamykać strumień ruchu powinny osoby, które mogą poruszać się o własnych siłach.
- 3) Osoby z ograniczoną zdolnością poruszania się należy ewakuować przy wykorzystaniu wózków lub przenosić na rękach.
- 4) W przypadku blokady dróg ewakuacyjnych, należy niezwłocznie, dostępnymi środkami np. telefonicznie, bezpośrednio lub przy pomocy osób znajdujących się na zewnątrz odciętej strefy, powiadomić kierownika akcji ewakuacyjnej. Ludzi odciętych od wyjścia, a znajdujących się w strefie zagrożenia, należy zebrać w pomieszczeniu najbardziej oddalonym od źródła pożaru i w miarę posiadanych środków oraz istniejących warunków ewakuować z zewnątrz za pomocą urządzeń ratowniczych będących w posiadaniu jednostek straży pożarnej.
- 5) Przy silnym zadymieniu dróg ewakuacyjnych należy poruszać się w pozycji pochylonej, starając się trzymać głowę jak najniżej, ze względu na mniejsze zadymienie panujące w dolnych partiach pomieszczeń i korytarzy, a w ekstremalnych przypadkach poruszać się czołgając. Aby ułatwić oddychanie zaleca się stosowanie mokrej chustki lub kawałka tkaniny, najlepiej zwilżonego wodą, która posłuży za filtr powietrza. Podczas ruchów przestrzeni mocno zadymionej należy poruszać się wzdłuż ścian, by nie stracić orientacji co do kierunku ruchu.
- 6) Wszystkie osoby opuszczając pomieszczenie zamykają okna i drzwi (nie przekręcają klucza w drzwiach) – zgodnie z kierunkiem ewakuacji udają się do najbliższego wyjścia ewakuacyjnego na zewnątrz i dalej do miejsca zbiórki wyznaczonego przez kierującą akcją.

Miejsce zbiórki do ewakuacji:

Na miejsce zbiórki do ewakuacji wyznaczono dwa obszary na parkingu, od strony południowej budynku

- 7) Po zakończeniu ewakuacji tj. opuszczeniu budynku (zagrożonej strefy), kierownicy poszczególnych komórek organizacyjnych bądź osoby je zastępujące, zobowiązani są do sprawdzenia na miejscu zbiórki, czy wszyscy opuścili poszczególne pomieszczenia włącznie z petentami. W przypadku podejrzenia, że ktoś został w zagrożonej strefie, należy natychmiast zgłosić ten fakt jednostkom ratowniczym przybyłym na miejsce akcji i przeprowadzić ponowne sprawdzenie pomieszczeń budynku.
- 8) W przypadku przybycia jednostek straży pożarnej w trakcie akcji ewakuacyjnej, kierujący przebiegiem ewakuacji zobowiązany jest do złożenia krótkiej informacji o przebiegu akcji, a następnie do podporządkowania się poleceniom dowódcy przybyłej jednostki.

3. Personel wyznaczony do wykonywania działań w zakresie zwalczania pożarów i ewakuacji pracowników.

Stosownie do postanowień ustawy [2] (kodeks pracy, art. 209¹) pracodawca jest obowiązany wyznaczyć pracowników do wykonywania działań w zakresie zwalczania pożarów i ewakuacji pracowników.

Działania, o których mowa powyżej, powinny być dostosowane do rodzaju i zakresu prowadzonej działalności, liczby zatrudnionych pracowników i innych osób przebywających na terenie zakładu pracy (obiektu) oraz rodzaju i poziomu występujących zagrożeń.

Liczba pracowników, o których mowa powyżej, ich szkolenie oraz wyposażenie powinny uwzględniać rodzaj i poziom występujących zagrożeń.

Obowiązki osób wyznaczonych do prowadzenia ewakuacji

Po ogłoszeniu alarmu ewakuacyjnego bądź otrzymaniu informacji o podjęciu decyzji o ewakuacji należy:

- ⇒ niezwłocznie powiadomić wszystkie osoby przebywające w danym rejonie o powstaniu i charakterze zagrożenia oraz konieczności przeprowadzania ewakuacji – do powiadomienia należy wykorzystać wszelkie możliwe środki łączności;
- ⇒ założyć element wyróżniający oraz zabrać ze sobą urządzenia łączności – jeżeli takie występują;
- ⇒ w razie potrzeby poinformować właściwe służby ratownicze oraz kierownictwo zakładu;
- ⇒ jeżeli zachodzi taka konieczność to należy otworzyć drzwi ewakuacyjne;
- ⇒ wyłączyć, za pomocą przeciwpożarowego wyłącznika prądu, zasilanie obiektu w energię elektryczną oraz podjąć próbę gaszenia pożaru przy pomocy podręcznego sprzętu gaśniczego – *tylko i wyłącznie w przypadku nie zagrażającym życiu i zdrowiu pracownika*;
- ⇒ udać się w kierunku najdalej położonego od drzwi ewakuacyjnych pomieszczenia, sprawdzić czy sygnał alarmowy dotarł do wszystkich osób znajdujących się w strefie zagrożenia, a w sytuacji zauważenia osób niereagujących na sygnał alarmowy lub komunikat, wydać im polecenie zaprzestania pracy oraz konieczności ewakuacji;
- ⇒ po opuszczeniu pomieszczeń przez użytkowników, udać się w kierunku wyjść ewakuacyjnych, sprawdzając po drodze wszystkie pomieszczenia, w tym również sanitariaty, pomieszczenia socjalne i gospodarcze, tak aby całkowicie upewnić się, że wszyscy pracownicy opuścili nadzorowany przez siebie obszar,
- ⇒ po sprawdzeniu pomieszczenia zamknąć drzwi, a jeżeli klucz znajduje się w zamku, przekręcić go i pozostawić w zamku, w celu ułatwienia dostępu służbom ratowniczym,
- ⇒ w przypadku jakiegokolwiek niesubordynacji (np. przemieszczanie się „pod prąd”, próby powrotu do opuszczonych już pomieszczeń) stanowczo i zdecydowanie reagować – należy całkowicie egzekwować zdyscyplinowanie i posłuszeństwo wśród osób ewakuowanych,
- ⇒ w razie potrzeby pomagać osobą zdezorientowanym lub kontuzjowanym,
- ⇒ po zakończonej ewakuacji należy sprawdzić wszystkie pomieszczenia czy nie pozostały żadne osoby, które mogły zasłabnąć bądź nie podporządkowały się wydawanym poleceniom,
- ⇒ nadzorowany przez siebie obszar opuścić jako ostatni, udać się w miejsce zbiórki do ewakuacji, złożyć kierującemu akcją zwięzły meldunek o opuszczeniu pomieszczeń przez wszystkie osoby,
- ⇒ w momencie przybycia jednostki straży pożarnej podporządkować się dowódcy, w razie potrzeby udzielić niezbędnych informacji;
- ⇒ pracownicy wyznaczeni do udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej zobowiązani są do zabrania przenośnych apteczek pierwszej pomocy na miejsce zbiórki dla osób ewakuowanych oraz inne urządzenia ratujące życie np. defibrylator.

4. Zasady zachowania się osób przebywających na terenie zakładu (personel, petenci).

Po ogłoszeniu alarmu ewakuacyjnego bądź otrzymaniu informacji o podjęciu decyzji o ewakuacji należy:

- ⇒ po ogłoszeniu alarmu zarówno podczas ćwiczeń, jak i w czasie realnego zagrożenia nie zwlekać tylko zakończyć bezzwłocznie wykonywane czynności (pracę) i rozpocząć opuszczanie zagrożonego obiektu;
- ⇒ szybko i sprawnie opuścić miejsce pracy zabierając ze sobą najważniejsze dokumenty, nie utrudniające ewakuacji – w miarę możliwości pozamykać okna, wyłączyć i zabezpieczyć wszystkie urządzenia elektryczne i gazowe;
- ⇒ drobne rzeczy osobiste należy zabrać ze sobą, pod warunkiem, że nie opóźni to znacznie czasu wyjścia z obiektu;
- ⇒ podporządkować się poleceniom PRACOWNIKÓW WYZNACZONYCH DO PROWADZENIA EWAKUACJI;
- ⇒ do ewakuacji budynku należy wykorzystać korytarze oraz klatki schodowe i wyjście przeznaczone do celów ewakuacyjnych;
- ⇒ podczas ewakuacji należy w miarę możliwości poruszać się po prawej stronie korytarzy i schodów;
- ⇒ nie blokować przejść i wyjść ewakuacyjnych, nie zatrzymywać i nie wracać by zabrać rzeczy osobiste;
- ⇒ po opuszczeniu pomieszczeń drzwi powinny pozostać w pozycji „ZAMKNIĘTE” – nie na klucz. Dotyczy to każdych drzwi na drodze ewakuacyjnej, na korytarzach;
- ⇒ najkrótszą drogą ewakuacyjną udać się w kierunku wyjścia na zewnątrz budynku, dalej kierować się do najbliższego miejsca zbiórki do ewakuacji – poinformować przełożonego lub inną wyznaczoną osobę o swej obecności na miejscu zbiórki – *nie należy wracać się do pomieszczeń*;
- ⇒ w momencie przybycia jednostki straży pożarnej podporządkować się poleceniom dowódcy, w razie potrzeby udzielić niezbędnych informacji;
- ⇒ pozostać na miejscu zbiórki do czasu odwołania ewakuacji – przez kierującego ewakuacją (kierownika obiektu) w sytuacji ćwiczeń ewakuacyjnych, - przez Kierującego Akcją Ratowniczą w przypadku prowadzenia akcji ratowniczej.

7.2.2. Ewakuacja mienia

Ewakuację mienia należy rozpocząć od najcenniejszych urządzeń, dokumentacji i przedmiotów. Należy wykorzystać wszystkie sprawne fizycznie osoby, nadające się do demontażu i ewakuacji mienia.

Ewakuację mienia przeprowadza się przede wszystkim wtedy, gdy nie stwarza to zagrożenia dla życia i zdrowia dla osób prowadzących ewakuację, a ponadto w następujących przypadkach: są to rzeczy dużej wartości, ważne dokumenty, ruchomości utrudniające dostęp do ogniska pożaru lub przeszkadzają w prowadzeniu działań, ruchomości stwarzające groźbę wybuchu lub rozprzestrzeniania się pożaru. Ratowanie mienia należy przeprowadzać równoległe z działaniami gaśniczymi. O kolejności ewakuacji mienia decyduje kierujący ewakuacją. Ewakuacja mienia musi przebiegać spokojnie. Wynoszone mienie nie może utrudniać komunikacji. Ewakuowane mienie nie powinno być narażone na zniszczenia mechaniczne, termiczne lub w wyniku oddziaływania środków gaśniczych. Ewakuowane mienie należy zabezpieczyć przed kradzieżą. Do ratowania mienia o niewielkich ciężarach i gabarytach powinno się zorganizować system indywidualnego wynoszenia lub potokowych – polegający na ustawieniu ludzi w szeregi podawaniu mienia z rąk do rąk.

Ciężkie przedmioty o dużych rozmiarach powinno być wynoszone systemem brygadowym, przydzielając do wyniesienia mienia grupy ratowników. Ochrona i ewakuacja cennej aparatury i urządzeń oraz unikatowej dokumentacji polega na zabezpieczeniu jej przed uszkodzeniem w miejscu dotychczasowego wykorzystania bądź wyewakuowaniu jej i umieszczeniu w odpowiednio przygotowanych ustalonych miejscach.

Ewakuacja mienia nie może odbywać się kosztem sił i środków niezbędnych do ewakuacji i ratowania ludzi.

7.2.3. Sposoby sprawdzenia organizacji i warunków ewakuacji

Stosownie do postanowień § 17 ust. 1 rozporządzenia [5] Właściciel/ Zarządca/ Użytkownik obiektu przeznaczonego dla ponad 50 osób będących jego stałymi użytkownikami, niezakwalifikowanego do kategorii zagrożenia ludzi ZL IV, powinien co najmniej raz na 2 lata przeprowadzać praktyczne sprawdzenie organizacji oraz warunków ewakuacji z całego obiektu.

Z uwagi na przeznaczenie oraz sposób użytkowania obiektu jego Właściciel/ Zarządca/ Użytkownik **ma obowiązek** praktycznego sprawdzenia organizacji oraz warunków ewakuacji.

7.2.3.1. Cel ćwiczeń

Celem ćwiczeń, w zakresie sprawdzenia organizacji oraz warunków ewakuacji, jest zweryfikowanie umiejętności postępowania personelu na wypadek zdarzenia z postanowieniami określonymi w Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego.

Cele szczegółowe:

- ⇒ znajomość zasad alarmowania użytkowników obiektu i służb zewnętrznych w wypadku zagrożenia,
- ⇒ umiejętność kierowania akcją ratowniczą,
- ⇒ umiejętność posługiwania się podręcznym sprzętem gaśniczym i innym sprzętem ratunkowym.

7.2.3.2. Plan ćwiczeń

1. Spotkanie użytkowników obiektu – zapoznanie z podstawowymi założeniami do ćwiczeń,
2. Praktyczne sprawdzenie ewakuacji oraz ćwiczenia praktyczna na zewnątrz z udziałem gaśnic (np. gaszenie płonącej cieczy w wannie),
3. Omówienie i podsumowanie ćwiczeń.

Właściciel/ Zarządca obiektu powiadamia Komendanta Powiatowego Państwowej Straży Pożarnej w Kole o terminie przeprowadzenia działań **nie później niż na tydzień przed ich przeprowadzeniem**.

7.2.3.3. Przygotowanie praktycznego sprawdzenia organizacji i warunków ewakuacji

Sprawdzenie organizacji i warunków ewakuacji należy przygotować w następujący sposób:

ETAP I – opracować założenia do ewakuacji, w których wyznaczyć należy cel przeprowadzania kontroli, określić potrzeby ludzkie i sprzętowe, wyznaczyć zadania dla osób przygotowanych do prowadzenia ewakuacji, oraz przygotować przebieg ewakuacji z podziałem na etapy;

ETAP II – uzgodnić termin przeprowadzenia ewakuacji – zarządcą obiektu z kierownikami poszczególnych sekcji;

ETAP III – powiadomić Komendanta Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Koninie o terminie przeprowadzenia ćwiczeń;

ETAP IV – praktyczne sprawdzenie organizacji oraz warunków ewakuacji.

Początkowy etap ewakuacji odnosi się do:

- ⇒ podjęcia decyzji o ewakuacji w przypadku zagrożenia,
- ⇒ podjęcia działań przygotowawczych do ewakuacji,
- ⇒ w razie potrzeby użycia podręcznego sprzętu gaśniczego,
- ⇒ powiadomienia straży pożarnej,
- ⇒ na tym etapie fazy działaniami kieruje **Kierownik obiektu** lub osoba przez niego wyznaczona.

Podjęmowane działania:

- ⇒ określenie rodzaju zagrożenia,
- ⇒ alarmowanie osób będących w strefie zagrożenia – niezwłocznie, przy użyciu wszystkich dostępnych środków – ustalony sygnał alarmowy oraz komunikat słowny „uwaga, ćwiczebny alarm pożarowy”,
- ⇒ osoby uprawnione do wszczęcia alarmu oraz kierowanie ewakuacją – **Właściciel placówki** lub osoba przez niego wyznaczona,
- ⇒ alarmowanie telefonicznie Państwowej Straży Pożarnej – nr alarmowy 998 lub 112,
- ⇒ likwidacji pożaru w zarodku – za pomocą podręcznego sprzętu gaśniczego (gaśnice),
- ⇒ wyłączenie dopływu prądu – wykonuje Pogotowie Energetyczne - nr alarmowy Pogotowia Energetycznego 991.

7.2.3.4. Przykładowy przebieg ćwiczeń

- 1) Ogłosić alarm – zgodnie z ustalonym sygnałem;
- 2) Określić kolejność ewakuacji z poszczególnych pomieszczeń;
- 3) Uformować, w razie potrzeby (np. duże zadymienie), grupy ewakuacyjne na wydzielonych korytarzach;
- 4) Wskazać kierunek ruchu strumieni ewakuowanych osób oraz określić miejsce zbiórki dla ewakuacji;
- 5) Sprawdzić, zgodnie z ewidencją, obecność pracowników na zbiórce;
- 6) Sprawdzić, o ile to możliwe, czy wszyscy opuścili poszczególne pomieszczenia;
- 7) Osoby odcięte od dróg ewakuacyjnych, znajdujących się w strefie zagrożenia, zebrać w pomieszczeniu najbardziej oddalonym od źródła pożaru – w przypadku bezpośredniego zagrożenia życia tych ludzi, przed przybyciem jednostek straży pożarnej, podjąć próbę ewakuacji tych osób przez okna np. przy pomocy drabiny.
- 8) Po zakończeniu ewakuacji osób przystąpić do ewakuacji mienia, poczynawszy od pomieszczeń zagrożonych pożarem wg kolejności: dokumentacja, sprzęt elektroniczny, oraz pozostałe wyposażenie.

Po zakończeniu ćwiczeń należy sporządzić protokół lub notatkę służbową na okoliczność przeprowadzenia próbnej ewakuacji.

7.2.4. Zasady ewakuacji osób ze szczególnymi potrzebami

Osoby ze szczególnymi potrzebami⁵ – osoba, która ze względu na swoje cechy zewnętrzne lub wewnętrzne, albo ze względu na okoliczności, w których się znajduje, musi podjąć dodatkowe działania lub zastosować dodatkowe środki w celu przezwyciężenia bariery, aby uczestniczyć w różnych sferach życia na zasadzie równości z innymi osobami (np. osoby z różnymi niepełnosprawnościami, osoby starsze, osoby opiekujące się dziećmi, kobiety w ciąży i każdy, kto ma szczególne potrzeby).

W niniejszym punkcie określone zostały zasady postępowania w przypadku konieczności ewakuacji interesantów, w tym osób ze szczególnymi potrzebami, które mogą okazjonalnie przebywać na terenie Ratusza Miejskiego w Koninie. Przestrzeń ogólnodostępna dla petentów obejmuje hall zlokalizowany na parterze, w obrębie którego dostępne jest stanowisko obsługi interesanta.

7.2.4.1. Zadania personelu wyznaczonego do działań w zakresie zwalczania pożarów i ewakuacji pracowników

Kierownik obiektu oraz personel wyznaczony do wykonywania działań w zakresie zwalczania pożarów i ewakuacji pracowników odpowiada za poinformowanie interesantów przebywających na terenie urzędu o konieczności podjęcia ewakuacji. Ponadto:

- ⇒ wskazuje drogę ewakuacji, która umożliwi w sposób bezpieczny opuścić budynek;
- ⇒ udziela pomocy osobom ze szczególnymi potrzebami w opuszczeniu budynku.

7.2.4.2. Utrudnienia w zakresie ewakuacji osób ze szczególnymi potrzebami

1. **Osoby z dysfunkcjami wzroku:** - brak świadomości występowania zagrożeń, gdzie nie występuje hałas; - brak reakcji na efekty wizualne towarzyszące zdarzeniom; - zmiany zachodzące w szybkim tempie powodujące panikę, stres, niechęć lub niemożność działania; - brak możliwości reagowania na napisy i znaki ostrzegawcze; - niemożność/trudności w zakresie samodzielnego poruszania się po terenie nieznanym.
2. **Osoby z dysfunkcjami słuchu:** - brak reakcji na sygnały dźwiękowe; - niemożność zbiorowego informowania o zagrożeniach za pomocą syren, głośników; - utrudniona komunikacja, w szczególności w przypadku wystąpienia ograniczonej widoczności (zadymienie, ciemności).
3. **Osoby z niepełnosprawnością intelektualną:** - strach, nieufność wobec osób nieznanymi, obcych; - możliwe trudności w zakresie zrozumienia i przetwarzania informacji o występującym zagrożeniu; - kłopoty ze zrozumieniem poleceń; - zainteresowanie nową sytuacją- ciekawość, która może narażać na niebezpieczeństwo; - utrudnienia w zakresie nawiązywania kontaktu oraz realizacją poleceń osób koordynujących działaniami ewakuacyjnymi.
4. **Osoby z niepełnosprawnością ruchową:** - utrudniona zdolność samodzielnego poruszania; - dobór właściwych dróg ewakuacyjnych.

⁵ Art. 2 pkt 3 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. 2019 r. poz. 1696)

7.2.4.3. Wytyczne w zakresie ewakuacji osób ze szczególnymi potrzebami

Prowadząc ewakuację osób ze szczególnymi potrzebami należy uwzględnić konieczność traktowania każdej spośród nich jako indywidualnej jednostki. W toku ewakuacji należy uwzględnić, że zachodzące w szybkim tempie zmiany związane z zaistniałym zagrożeniem oraz ewakuacją mogą wśród osób ze szczególnymi potrzebami powodować dezorientację, panikę, stres, a także niechęć lub niemożność działania.

1. Ewakuacja osób z dysfunkcjami wzroku:

- 1) nawiązanie kontaktu słownego (np. wymienić swoje imię i nazwisko);
- 2) poinformować o tym co się dzieje oraz o konieczności ewakuowania się;
- 3) pomoc osobie niewidomej w opuszczeniu miejsca występowania zagrożenia:
 - ⇒ należy zaproponować, aby osoba niewidoma lub słabowidząca chwyciła pomagającego za ramię oraz stanęła za nim;
 - ⇒ pamiętać, że poruszając się z osobą niewidomą, należy dokładnie obserwować podłogę i przestrzeń oraz opisywać otoczenie i napotkanie przeszkody;
 - ⇒ jeżeli, w trakcie ewakuacji, istnieje konieczność przejścia przez drzwi, należy upewnić się, że osoba niewidoma znajduje się po stronie zawiasów – w innym przypadku należy poinformować ją odpowiednio wcześniej o takim manewrze oraz poprosić o zmianę trzymanego ramienia;
 - ⇒ należy pamiętać, że sam okrzyk „uwaga!” nie pozwoli osobie z dysfunkcjami wzroku zareagować w sposób właściwy, gdyż nie ma ona wiedzy dotyczącej źródła zagrożenia;
 - ⇒ zauważając przeszkodę, należy przekazać informację, o wymaganym sposobie zachowania (np.: pochyl się, przeskocz itp.).

2. Ewakuacja osób z dysfunkcjami słuchu:

- 1) nawiązanie kontaktu z osobą niesłyszącą lub niedosłyszącą – w tym celu, w zależności od sytuacji, można zamachać ręką lub dotknąć jej ramienia, celem zwrócenia na siebie jej uwagi;
- 2) zaczynając mówić należy upewnić się, że ta osoba na nas patrzy – mówiąc twarz należy zwrócić w kierunku rozmówcy;
- 3) jeżeli osoba niedosłysząca lub niesłysząca nie rozumie komunikatu, nie należy go powtarzać tylko postarać się ująć to co chce się powiedzieć, ale inaczej, np. poprzez gesty;
- 4) jeżeli osoba niesłysząca lub niedosłysząca nie rozumie przekazywanego ustnie komunikatu należy ostrzec ją w inny sposób np. przez napis na kartce.

3. Ewakuacja osób z niepełnosprawnością intelektualną:

- 1) nawiązanie kontaktu słownego tj. wymienić swoje imię i nazwisko;
- 2) poinformować o tym co się dzieje oraz o konieczności ewakuowania się;
- 3) ustalić czy w budynku obecny jest opiekun;
- 4) zaproponować pomoc w opuszczeniu miejsca występowania zagrożenia;
- 5) upewnić się, że osoba z niepełnosprawnością intelektualną opuściła strefę zagrożenia;
- 6) w przypadku, gdy osoba z niepełnosprawnością intelektualną przebywa na terenie obiektu wraz z opiekunem, którego nie udało się odnaleźć, do momentu opuszczenia strefy zagrożenia należy pozostać z tą osobą w miejscu bezpiecznym oraz postarać się ustalić miejsce przebywania opiekuna;
- 7) należy pamiętać, że osoby z niepełnosprawnością intelektualną mogą być nieufne wobec osób im nieznanych oraz przejawiać zainteresowanie zaistniałą sytuacją, co może w znaczny sposób utrudnić ich ewakuację.

4. Ewakuacja osób z niepełnosprawnością ruchową:

- 1) poinformować o zaistniałej sytuacji oraz konieczności ewakuowania się z budynku i wskazać właściwą drogę ewakuacji;
- 2) zaproponować pomoc w opuszczeniu miejsca zagrożenia,
- 3) do ewakuacji, w miarę posiadanych możliwości, należy użyć sprzętu ewakuacyjnego (maty/krzesła ewakuacyjne);

Udzielenie pomocy w ewakuacji osobom z dysfunkcjami ruchu może polegać na wyniesieniu ich ze strefy zagrożenia. Aby wynieść osobę poszkodowaną, należy użyć dowolnej metody, ważne, aby była ona skuteczna oraz nie powodowała znacznego opóźnienia w ewakuacji. Dobór odpowiedniej metody, zależy będzie od ciężaru (wagi) osoby ewakuowanej oraz liczby osób ratujących.

- 4) w sytuacji, gdy nie ma możliwości ewakuowania osoby mającej duże trudności w poruszaniu się, należy pomóc jej dotrzeć do bezpiecznego punktu oczekiwań i jak najszybciej powiadom służby ratownicze.

VIII. ZADANIA I OBOWIĄZKI W ZAKRESIE OCHRONY PRZECIWPOŻAROWEJ DLA OSÓB BĘDĄCYCH STAŁYMI UŻYTKOWNIKAMI OBIEKTU.

8.1. Obowiązki właściciela, zarządcy lub użytkownika zakładu

Obowiązki z zakresu ochrony przeciwpożarowej wynikają z ustawy [1]. Stosownie do wymagań art. 4 cytowanej ustawy właściciel/ zarządca/ użytkownik obiektu zapewniając jego ochronę przeciwpożarową, obowiązany jest w szczególności m.in.:

- ⇒ wyposażyć budynek, obiekt lub teren w sprzęt pożarniczy i ratowniczy oraz środki gaśnicze zgodnie z obowiązującymi zasadami,
- ⇒ zapewnić konserwację oraz naprawy urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic w sposób gwarantujący ich sprawne i niezawodne funkcjonowanie,
- ⇒ zapewnić osobom przebywającym w budynku, obiekcie lub na terenie bezpieczeństwo i możliwość ewakuacji,
- ⇒ przygotować budynek, obiekt lub teren do prowadzenia akcji ratowniczej,
- ⇒ zapoznać pracowników z przepisami przeciwpożarowymi,
- ⇒ ustalić sposoby postępowania na wypadek pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia.

Szczegółowe wymagania w tym zakresie określone zostały w rozporządzeniu [5].

A. Właściciele, zarządcy lub użytkownicy budynków oraz placów składowych i wiat:

1. Utrzymują urządzenia przeciwpożarowe i gaśnice w stanie pełnej sprawności technicznej i funkcjonalnej.
2. Wyposażają obiekty w przeciwpożarowe wyłączniki prądu zgodnie z przepisami techniczno-budowlanymi.
3. Umieszczają w widocznych miejscach instrukcje postępowania na wypadek pożaru wraz z wykazem telefonów alarmowych.
4. Oznakowują znakami zgodnymi z Polskimi Normami [9], [10], [11] lub [12]:
 - ⇒ drogi i wyjścia ewakuacyjne z wyłączeniem budynków mieszkalnych oraz pomieszczenia, w których zgodnie z przepisami techniczno-budowlanymi są wymagane co najmniej 2 wyjścia ewakuacyjne, w sposób zapewniający dostarczenie informacji niezbędnych do ewakuacji,
 - ⇒ miejsca usytuowania urządzeń przeciwpożarowych i gaśnic,
 - ⇒ miejsca usytuowania elementów sterujących urządzeniami przeciwpożarowymi,
 - ⇒ miejsca usytuowania nasady umożliwiającej zasilanie instalacji wodociągowej przeciwpożarowej, kurków głównych instalacji gazowej oraz materiałów niebezpiecznych pożarowo,
 - ⇒ pomieszczenia i tereny z materiałami niebezpiecznymi pożarowo,
 - ⇒ drabiny ewakuacyjne, rękawy ratownicze, pojemniki z maskami ucieczkowymi, miejsca zbiórki do ewakuacji, miejsca lokalizacji kluczy do wyjść ewakuacyjnych,
 - ⇒ dźwigi dla straży pożarnej,
 - ⇒ przeciwpożarowe zbiorniki wodne, zbiorniki technologiczne stanowiące uzupełniające źródło wody do celów przeciwpożarowych, punkty poboru wody, stanowiska czerpania wody,
 - ⇒ drzwi przeciwpożarowe,
 - ⇒ drogi pożarowe,
 - ⇒ miejsca zaklasyfikowane jako strefy zagrożenia wybuchem.
5. Umieszczają, przy wjazdach do garaży zamkniętych z podłogą znajdującą się poniżej poziomu terenu, czytelną informację o dopuszczeniu lub niedopuszczeniu parkowania w tych garażach samochodów zasilanych gazem płynnym propan-butan, o których mowa w przepisach techniczno-budowlanych.
6. Wokół placów składowych i składowisk przy obiektach oraz przy obiektach tymczasowych o konstrukcji palnej musi być zachowany pas ochronny o minimalnej szerokości 2 m i nawierzchni z materiałów niepalnych lub gruntowej oczyszczonej.

7. Składowanie materiałów palnych pod ścianami obiektu związanych z jego funkcją, z wyjątkiem materiałów niebezpiecznych pożarowo, jest dopuszczalne pod warunkiem:
- ⇒ nieprzekroczenia maksymalnej powierzchni strefy pożarowej, określonej dla tego obiektu;
 - ⇒ zachowania dostępu do obiektu na wypadek działań ratowniczych;
 - ⇒ nienaruszenia minimalnej odległości od obiektów sąsiednich, wymaganej z uwagi na bezpieczeństwo pożarowe;
 - ⇒ zachowania minimalnej odległości 5 m od drogi pożarowej.
8. Właściciele lub zarządcy terenów utrzymują znajdujące się na nich drogi pożarowe w stanie umożliwiającym wykorzystanie tych dróg przez pojazdy jednostek ochrony przeciwpożarowej zgodnie z przepisami dotyczącymi przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych.
9. Właściciele, zarządcy lub użytkownicy obiektów bądź ich części stanowiących odrębne strefy pożarowe, przeznaczonych do wykonywania funkcji użyteczności publicznej, zamieszkania zbiorowego, produkcyjnych, magazynowych oraz inwentarskich, zapewniają i wdrażają instrukcję bezpieczeństwa pożarowego.
10. Instalacje i urządzenia należy:
- ⇒ użytkować i utrzymywać w stanie zgodnym z warunkami technicznymi i wymaganiami ustalonymi przez producenta, a w szczególności należy poddawać je okresowym przeglądom i konserwacji,
 - ⇒ wykonywać badania, przeglądy i konserwacje urządzeń i instalacji stosownie do postanowień zawartych w tabeli [patrz. str. 10, pkt. 3.6.8.]. – eksploatacja instalacji i urządzeń mogących być przyczyną pożaru jest zabroniona

B. Obowiązki pracowników.

Do podstawowych obowiązków każdego pracownika należy:

- ⇒ znajomość i przestrzeganie przepisów i zasad bezpieczeństwa określonych niniejszą instrukcją;
- ⇒ udział w szkoleniach i ćwiczeniach z zakresu ochrony przeciwpożarowej;
- ⇒ znajomość procedur postępowania na wypadek pożaru oraz sposób alarmowania o zagrożeniu,
- ⇒ znajomość planu i procedur ewakuacji, a także usytuowania wyjść ewakuacyjnych z budynku i możliwości;
- ⇒ znajomość rozmieszczenia gaśnic, innego podręcznego sprzętu gaśniczego oraz urządzeń przeciwpożarowych i elementów sterowniczych do tych urządzeń;
- ⇒ znajomość rozmieszczenia hydrantów zewnętrznych (na terenie obiektu oraz terenie przyległym);
- ⇒ znajomość sposobów obsługi i zasad użycia gaśnic, innego podręcznego sprzętu gaśniczego oraz urządzeń przeciwpożarowych;
- ⇒ znajomość numerów telefonów do służb ratowniczych (wewnętrznych i zewnętrznych);
- ⇒ znajomość usytuowania wyjść ewakuacyjnych z budynku, w tym możliwość ich otwarcia;
- ⇒ zgłaszania właścicielowi/ zarządcy/ użytkownikowi obiektu (pracodawcy) zauważonych usterek (np. uszkodzenia elektryczne, uszkodzony sprzęt przeciwpożarowy).

C. Obowiązki personelu wyznaczonego do wykonywania działań w zakresie zwalczania pożarów i ewakuacji pracowników.

Do podstawowych obowiązków personelu wyznaczonego do wykonywania działań w zakresie zwalczania pożarów i ewakuacji pracowników należy:

- ⇒ znajomość planu i procedur ewakuacji, a także usytuowania wyjść ewakuacyjnych z budynków i możliwości;
- ⇒ znajomość rozmieszczenia gaśnic oraz innego podręcznego sprzętu gaśniczego (w pobliżu miejsca pracy) i znajomość sposobów obsługi i zasad ich użycia;
- ⇒ poinformowanie pracowników o zaistnieniu zagrożenia;
- ⇒ otwarcie drzwi ewakuacyjnych a w razie włączenie oświetlenia awaryjnego;
- ⇒ sprawdzenie czy wszystkie osoby opuściły zagrożony obszar;
- ⇒ uruchomienie systemów alarmowych oraz poinformowanie właściwych służb ratowniczych;
- ⇒ uruchomienie systemów gaśniczych;
- ⇒ obsługa podręcznego sprzętu gaśniczego.

8.2. Zasady bezpieczeństwa pożarowego w zakresie użytkowania obiektu.

Wskazania dla użytkowników /pracowników/ w zakresie bezpiecznego użytkowania obiektów.

Na terenie budynków oraz na terenie przyległym do nich zabronione jest wykonywanie czynności, które:

- ⇒ mogą spowodować pożar,
- ⇒ mogą spowodować rozprzestrzenienie się pożaru,
- ⇒ mogą spowodować utrudnienie prowadzenia działania ratowniczego,
- ⇒ mogą spowodować utrudnienie ewakuacji.

Do czynności w/w zalicza się:

1. Używanie otwartego ognia, palenie tytoniu i stosowanie innych czynników mogących zainicjować zapłon materiałów występujących w strefach zagrożenia wybuchem oraz w miejscach występowania materiałów niebezpiecznych pożarowo.
2. Użytkowanie instalacji, urządzeń i narzędzi niesprawnych technicznie lub w sposób niezgodny z przeznaczeniem albo warunkami określonymi przez producenta bądź niepoddawanych okresowym kontrolom, o zakresie i częstotliwości wynikających z przepisów prawa budowlanego, jeżeli może się to przyczynić do powstania pożaru, wybuchu lub rozprzestrzenienia ognia.
3. Garażowanie pojazdów silnikowych w obiektach i pomieszczeniach nieprzeznaczonych do tego celu, jeżeli nie opróżniono zbiornika paliwa pojazdu i nie odłączono na stałe zasilania akumulatorowego pojazdu.
4. Rozgrzewanie za pomocą otwartego ognia smoły i innych materiałów w odległości mniejszej niż 5 m od obiektu, przyległego do niego składowiska lub placu składowego z materiałami palnymi, przy czym jest dopuszczalne wykonywanie tych czynności na dachach o konstrukcji i pokryciu niepalnym w budowanych obiektach, a w pozostałych, jeżeli zostaną zastosowane odpowiednie, przeznaczone do tego celu podgrzewacze.
5. Rozpalanie ognia, wysypywanie gorącego popiołu i żużla lub wypalanie wierzchniej warstwy gleby i traw, w miejscu umożliwiającym zapalenie się materiałów palnych albo sąsiednich obiektów.
6. Składowanie poza budynkami w odległości mniejszej niż 4 m od granicy działki sąsiedniej materiałów palnych, w tym pozostałości roślinnych, gałęzi i chrustu.
7. Użytkowanie elektrycznych urządzeń ogrzewczych ustawionych bezpośrednio na podłożu palnym, z wyjątkiem urządzeń eksploatowanych zgodnie z warunkami określonymi przez producenta.
8. Przechowywanie materiałów palnych oraz stosowanie elementów wystroju i wyposażenia wewnątrz z materiałów palnych w odległości mniejszej niż 0,5 m od:
 - * urządzeń i instalacji, których powierzchnie zewnętrzne mogą nagrzewać się do temperatury przekraczającej 373,15 K (100 °C);
 - * linii kablowych o napięciu powyżej 1 kV, przewodów uziemiających oraz przewodów odprowadzających instalacji piorunochronnej oraz czynnych rozdzielnic prądu elektrycznego, przewodów elektrycznych siłowych i gniazd wtykowych siłowych o napięciu powyżej 400 V.
9. Stosowanie na osłony punktów świetlnych materiałów palnych, z wyjątkiem materiałów trudno zapalnych i niezapalnych, jeżeli zostaną umieszczone w odległości co najmniej 0,05 m od żarówki.
10. Instalowanie opraw oświetleniowych oraz osprzętu instalacji elektrycznych, takich jak wyłączniki, przełączniki, gniazda wtyczkowe, bezpośrednio na podłożu palnym, jeżeli ich konstrukcja nie zabezpiecza podłoża przed zapaleniem.
11. Składowanie materiałów palnych na drogach komunikacji ogólnej służących ewakuacji lub umieszczanie przedmiotów na tych drogach w sposób zmniejszający ich szerokość albo wysokość poniżej wymaganych wartości określonych w przepisach techniczno-budowlanych.
12. Składowanie materiałów palnych w pomieszczeniach technicznych, na nieużytkowych poddaszach i strychach oraz na drogach komunikacji ogólnej w piwnicach.
13. Przechowywanie pełnych, niepełnych i opróżnionych butli przeznaczonych do gazów palnych na nieużytkowych poddaszach i strychach oraz w piwnicach.

14. Zamykanie drzwi ewakuacyjnych w sposób uniemożliwiający ich natychmiastowe użycie w przypadku pożaru lub innego zagrożenia powodującego konieczność ewakuacji.
15. Blokowanie drzwi i bram przeciwpożarowych w sposób uniemożliwiający ich samoczynne zamknięcie w przypadku powstania pożaru.
16. Lokalizowanie elementów wystroju wewnątrz, instalacji i urządzeń w sposób zmniejszający wymiary drogi ewakuacyjnej poniżej wartości wymaganych w przepisach techniczno-budowlanych.
17. Uniemożliwianie lub ograniczanie dostępu do:
 - gaśnic i urządzeń przeciwpożarowych,
 - przeciwwybuchowych urządzeń odciążających,
 - źródeł wody do celów przeciwpożarowych,
 - urządzeń uruchamiających instalacje gaśnicze i sterujących takimi instalacjami oraz innymi instalacjami wpływającymi na stan bezpieczeństwa pożarowego obiektu,
 - wyjść ewakuacyjnych albo okien dla ekip ratowniczych,
 - wyłączników i tablic rozdzielczych prądu elektrycznego oraz kurków głównych instalacji gazowej,
 - krat zewnętrznych i okiennic, które zgodnie z przepisami techniczno-budowlanymi powinny otwierać się od wewnątrz mieszkania lub pomieszczenia;
18. Napełnianie gazem płynnym butli w obiektach nieprzeznaczonych do tego celu.
19. Dystrybucja produktów naftowych w obiektach i na terenach nieprzeznaczonych do tego celu.

IX. SPOSOBY ZAPOZNANIA UŻYTKOWNIKÓW OBIEKTU, W TYM ZATRUDNIONYCH PRACOWNIKÓW, Z PRZEPISAMI PRZECIWPOŻAROWYMI ORAZ TREŚCIĄ PRZEDMIOTOWEJ INSTRUKCJI

9.1. Szkolenia w dziedzinie ochrony przeciwpożarowej.

Stosownie do wymagań art. 4 ustawy [1] Właściciel/ Zarządca/ Użytkownik obiektu zapewniając jego ochronę przeciwpożarową, obowiązany jest m.in. zapoznać pracowników z przepisami przeciwpożarowymi.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami każdy pracownik powinien być zapoznany z przepisami przeciwpożarowymi odnoszącymi się do danego stanowiska pracy, a w szczególności z zagrożeniem danego obiektu, sposobami postępowania na wypadek powstania pożaru, obsługą podręcznego sprzętu gaśniczego oraz urządzeń przeciwpożarowych.

Wskazany w ustawie obowiązek zapoznania pracowników z przepisami przeciwpożarowymi jest elementem zapewnienia ochrony przeciwpożarowej na terenie danego obiektu oraz terenu przyległego i powinien mieć zindywidualizowaną formę, a poszczególne zagadnienia powinny być omawiane w aspekcie konkretnych obiektów i jego użytkowników, w szczególności w nawiązaniu do Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego.

Realizacja szkoleń

Każdy nowo zatrudniony pracownik przed rozpoczęciem pracy, w trakcie instruktażu ogólnego w dziedzinie BHP, zobowiązany jest odbyć szkolenie z zakresu ochrony przeciwpożarowej. Szkolenie to prowadzi osoba posiadającą odpowiednie kwalifikacje zawodowe, określone w art. 4 ust. 2 oraz 2a i 2b ustawy [1].

Przedmiotem szkolenia jest zapoznanie pracownika z zagadnieniami (tematyka szkolenia) z zakresu ochrony przeciwpożarowej takimi, jak:

- ⇒ organizacja ochrony przeciwpożarowej;
- ⇒ aktualnie obowiązujące przepisy z zakresu ochrony przeciwpożarowej;
- ⇒ zagrożenia pożarowe, jakie występują na terenie obiektu, w tym przyczyny powstawania i rozprzestrzenienia się pożarów;
- ⇒ zadania i obowiązki w zakresie zapobiegania powstawaniu pożarów i ich rozprzestrzenianiu;
- ⇒ zasady postępowania na wypadek powstania pożaru lub innego zagrożenia, w tym sposoby alarmowania;
- ⇒ zasady gaszenia pożaru oraz praktyczna umiejętność użycia podręcznego sprzętu gaśniczego;
- ⇒ zapoznanie z postanowieniami Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego.

Osoby odbywające szkolenie zostają zapoznane z postanowieniami Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego, w zakresie określonym w pkt. 9.2. niniejszego rozdziału.

W trakcie instruktażu stanowiskowego w dziedzinie BHP (instruktaż na stanowisku pracy) nowo zatrudniony pracownik zapoznany zostaje z zagrożeniem na danym stanowisku (stanowiskach) pracy, lokalizacją gaśnic oraz urządzeń przeciwpożarowych lub elementów sterujących tymi urządzeniami (np. przeciwpożarowy wyłącznik prądu itp.).

W trakcie realizacji szkoleń okresowych w dziedzinie BHP pracownikom, którzy odbywają szkolenie, aktualizowana i uzupełniana jest wiedza z zakresu ochrony przeciwpożarowej w szczególności z zakresu:

- ⇒ przepisów o ochronie przeciwpożarowej,
- ⇒ zagrożeń występujących w procesach pracy,
- ⇒ sposobów obsługi podręcznego sprzętu gaśniczego,
- ⇒ sposobów postępowania na wypadek powstania pożaru lub innego zagrożenia.

Potwierdzeniem zapoznania się pracownika z przepisami o ochronie przeciwpożarowej jest zaświadczenie, które umieszcza się w aktach osobowych pracownika

– wzór Dokumentu [patrz: Załącznik Nr 7].

9.2. Zapoznanie użytkowników obiektu, w tym zatrudnionych pracowników, z treścią przedmiotowej instrukcji.

Właściciel/ Zarządca/ Użytkownik obiektu zobowiązany jest do przestrzegania ustaleń zawartych w niniejszej Instrukcji oraz zapoznania wszystkich zatrudnionych pracowników z jej postanowieniami w następującym zakresie określonym poniżej

Lp.	Postanowienia zawarte w:	Zakres przedmiotowy	Zakres podmiotowy
1	2	3	4
1.	Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego	Całość	⇒ Kierownictwo obiektu; ⇒ Osoby/ służby odpowiedzialne za stan bezpieczeństwa ppoż. w obiekcie.
2.	Rozdz. III	⇒ Ppkt. 3.6.4. – warunki ewakuacji; ⇒ Ppkt. 3.6.5. – parametry pożarowe występujących materiałów i substancji; ⇒ Ppkt. 3.6.6. – bezpieczeństwo pożarowe budynku; ⇒ Pkt. 3.6.7., 3.7. i 3.8. – całość.	Zatrudniony personel
		Pkt. 3.6.8.	⇒ Podmioty i/lub osoby wykonujące przeglądy techniczne i czynności konserwacyjne instalacji i urządzeń; ⇒ Osoby/ służby odpowiedzialne za stan techniczny obiektu.
3.	Rozdz. IV	Całość	⇒ Zatrudniony personel; ⇒ Podmioty i/lub osoby wykonujące przeglądy techniczne i czynności konserwacyjne.
4.	Rozdz. V	Całość	⇒ Organizatorzy oraz wykonawcy prac niebezpiecznych pod względem pożarowym; ⇒ Osoby/ służby odpowiedzialne za stan bezpieczeństwa ppoż. w obiekcie.
5.	Rozdz. VI	Całość	⇒ Zatrudniony personel; ⇒ Podmioty/ osoby wykonujące jakiegokolwiek prace na terenie zakładu.
6.	Rozdz. VII	Całość	Osoby upoważnione do kierowania ewakuacją oraz personel wyznaczony do wykonywania działań w zakresie zwalczania pożarów i ewakuacji pracowników.
		Pkt. 7.2.1. – całość.	Podmioty/ osoby wykonujące jakiegokolwiek prace na terenie obiektu.
7.	Rozdz. VIII	⇒ Pkt. 8.1 – cz. na str. 45/ ppkt. B: obowiązki pracowników. ⇒ Pkt. 8.2. – całość.	Zatrudniony personel
		Pkt. 8.1 – cz. na str. 45/ ppkt. C: obowiązki personelu wyznaczonego do działań w zakresie zwalczania pożarów i ewakuacji pracowników.	Personel wyznaczony do wykonywania działań w zakresie zwalczania pożarów i ewakuacji pracowników.
9.	Rozdz. IX	Całość	Podmioty i/lub osoby prowadzące szkolenia z zakresu ochrony przeciwpożarowej.

ZAŁĄCZNIKI DO INSTRUKCJA BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO

WYKAZ ZAŁĄCZNIKÓW:

NR 1: WYKAZ OSÓB, KTÓRE ZAPOZNAŁY SIĘ Z TREŚCIĄ INSTRUKCJI BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO

NR 2: WZÓR OŚWIADCZENIE – PODMIOT ZEWNĘTRZNY

NR 3: WZÓR KARTY AKTUALIZACJI INSTRUKCJI

NR 4: WZÓR PROTOKOŁU ZABEZPIECZENIA PRAC POŻAROWO NIEBEZPIECZNYCH

NR 5: WZÓR ZEZWOLENIA NA PROWADZENIE PRAC POŻAROWO NIEBEZPIECZNYCH

NR 6: WZÓR KSIĄŻKI KONTROLI PRAC NIEBEZPIECZNYCH POD WZGLĘDEM POŻAROWYM

NR 7: WZÓR OŚWIADCZENIA

NR 8: CZĘŚĆ GRAFICZNA INSTRUKCJI

ZAŁĄCZNIK NR 1:**WYKAZ OSÓB, KTÓRE ZAPOZNAŁY SIĘ Z TREŚCIĄ INSTRUKCJI BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO**

Lp.	NAZWISKO I IMIĘ	STANOWISKO	DATA, PODPIS
1	2	4	5
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			
11.			
12.			
13.			
14.			
15.			
16.			
17.			
18.			
19.			
20.			

ZAŁĄCZNIK NR 2: (wzór dokumentu)
OŚWIADCZENIE PODMIOTU ZEWNĘTRZNEGO.

.....
(miejscowość, data)

.....
(nazwa podmiotu zewnętrznego)

.....
(Imię i nazwisko przedstawiciela podmiotu)

.....
(Stanowisko przedstawiciela podmiotu)

OŚWIADCZENIE

Oświadczam, że zostałem(am) zapoznany(a) z zasadami oraz przepisami z zakresu ochrony przeciwpożarowej, obowiązującymi na terenie zakładu i postanawiam ich przestrzegać. Ponadto zobowiązuję się zapoznać z powyższym swoich pracowników, którzy potwierdzają przyjęcie do wiadomości własnoręcznym podpisem na załączonej do niniejszego oświadczenia liście.

W przypadku stwierdzenia/ zauważenia zagrożenia pożarowego zobowiązuje się do wszczęcia procedur obowiązujących na terenie zakładu.

.....
podpis składającego oświadczenie

.....
podpis przyjmującego oświadczenie

ZAŁĄCZNIK NR 3: (wzór dokumentu)

KARTA AKTUALIZACJI INSTRUKCJI BEZPIECZEŃSTWA POŻAROWEGO

Lp.	Data	Zakres aktualizacji	Podmiot przeprowadzający aktualizację	Podpis osoby przeprowadzającej aktualizację
1	2	3	4	5

ZAŁĄCZNIK NR 7: (wzór dokumentu)

OŚWIADCZENIE PRACOWNIKA

dn.

(miejscowość, data)

(pieczęć organizatora szkolenia)

(imię i nazwisko pracownika)

(funkcja, stanowisko)

OŚWIADCZENIE

Oświadczam, że zostałem(am) zapoznany(a) z przepisami z zakresu ochrony przeciwpożarowej, obowiązującymi na terenie obiektu, a w szczególności znane mi są zasady i sposoby :

- 1) zapobiegania powstaniu i rozprzestrzenianiu się pożaru na stanowisku pracy oraz na terenie całego obiektu;
- 2) postępowania na wypadek pożaru;
- 3) użycia podręcznego sprzętu gaśniczego i urządzeń przeciwpożarowych w miejscu pracy.

Ustalenia „Instrukcji Bezpieczeństwa Pożarowego” przyjmuję do wiadomości i zobowiązuję się przestrzegać jej postanowienia.

(podpis osoby składającej oświadczenie)

Zapoznania pracownika z przepisami przeciwpożarowymi dokonał :

(pieczęć i podpis osoby upoważnionej przez organizatora do przeprowadzenia szkolenia)

Załącznik NR 4: (wzór dokumentu)

PROTOKÓŁ ZABEZPIECZENIA PRZECIWPOŻAROWEGO PRAC POŻAROWO NIEBEZPIECZNYCH

PROTOKÓŁ Nr

ZABEZPIECZENIA PRZECIWPOŻAROWEGO PRAC NIEBEZPIECZNYCH POD WZGLĘDEM POŻAROWYM

1. Nazwa i określenie pomieszczenia, w którym przewiduje się wykonanie prac:
.....
2. Charakterystyka/ technologia przewidywanych prac:
.....
3. Charakterystyka zagrożenia pożarowego, zagrożenia wybuchem oraz właściwości pożarowe materiałów palnych występujących w pomieszczeniach lub rejonie przewidywanych prac :
.....
.....
4. Rodzaje elementów budowlanych (zapalność) występujących w danym pomieszczeniu lub rejonie przewidzianych prac
.....
5. Sposób zabezpieczenia przeciwpożarowego pomieszczenia, stanowiska, urządzenia na okres wykonywania prac :
.....
6. Ilość i rodzaj podręcznego sprzętu gaśniczego przewidzianego do zabezpieczenia prac:
.....
.....
7. Środki i sposób alarmowania straży pożarnej oraz współpracowników w razie zaistnienia pożaru:
.....
.....
8. Osoba(y) odpowiedzialna(e) za całokształt przygotowania zabezpieczenia przeciwpożarowego przebiegu prac:
.....
.....
9. Osoba(y) odpowiedzialna(e) za nadzór nad stanem bezpieczeństwa pożarowego w trakcie wykonywania prac:
.....
.....
10. Osoby zobowiązane do przeprowadzenia kontroli rejonu prac po ich zakończeniu (określenie ilości i częstotliwości kontroli) :
.....
11. Po zakończeniu prac należy przeprowadzić dokładną kontrolę w rejonie ich prowadzenia i pomieszczeniach sąsiednich.
12. W przypadku prowadzenia prac w sąsiedztwie jakichkolwiek materiałów palnych kontrolę należy ponowić po upływie 4, a następnie 8 godzin, od czasu zakończenia prac spawalniczych.
13. Wyniki kontroli należy odnotować w protokole.

Nazwisko, imię i rodzaj zajmowanego stanowiska :

.....
.....
.....

Podpisy członków Komisji :

.....
.....
.....

ZAŁĄCZNIK NR 5: (wzór dokumentu)

ZEZWOLENIE NA PROWADZENIE PRAC POŻAROWO NIEBEZPIECZNYCH

ZEZWOLENIE Nr

NA PROWADZENIE PRAC NIEBEZPIECZNYCH POD WZGLĘDEM POŻAROWYM

1. Miejsce pracy

.....
.....

2. Rodzaj pracy

.....
.....

3. Czas pracy – dnia : od godz. do godz.

4. Zagrożenie pożarowe/ wybuchowe w miejscu pracy

.....
.....

5. Sposób zabezpieczenia przed możliwością zainicjowania pożaru/ wybuchu

.....
.....

6. Środki zabezpieczenia :

a) przeciwpożarowe

.....
.....

b) bhp

.....
.....

c) inne

.....
.....

7. Sposób wykonywania pracy

.....
.....

8. Odpowiedzialność za :

a) przygotowanie miejsca pracy, środków zabezpieczających i zabezpieczenia toku prac pożarowo
niebezpiecznych :

Nazwisko Wykonano Podpis

b) wyłączenia spod napięcia instalacji :

Nazwisko Wykonano Podpis

c) wykonania analizy stężenia par cieczy/ gazów/ pyłów :

Nazwisko Wykonano Podpis

d) stosowanie środków zabezpieczających organizację pracy i instruktaż :

Nazwisko Wykonano Podpis

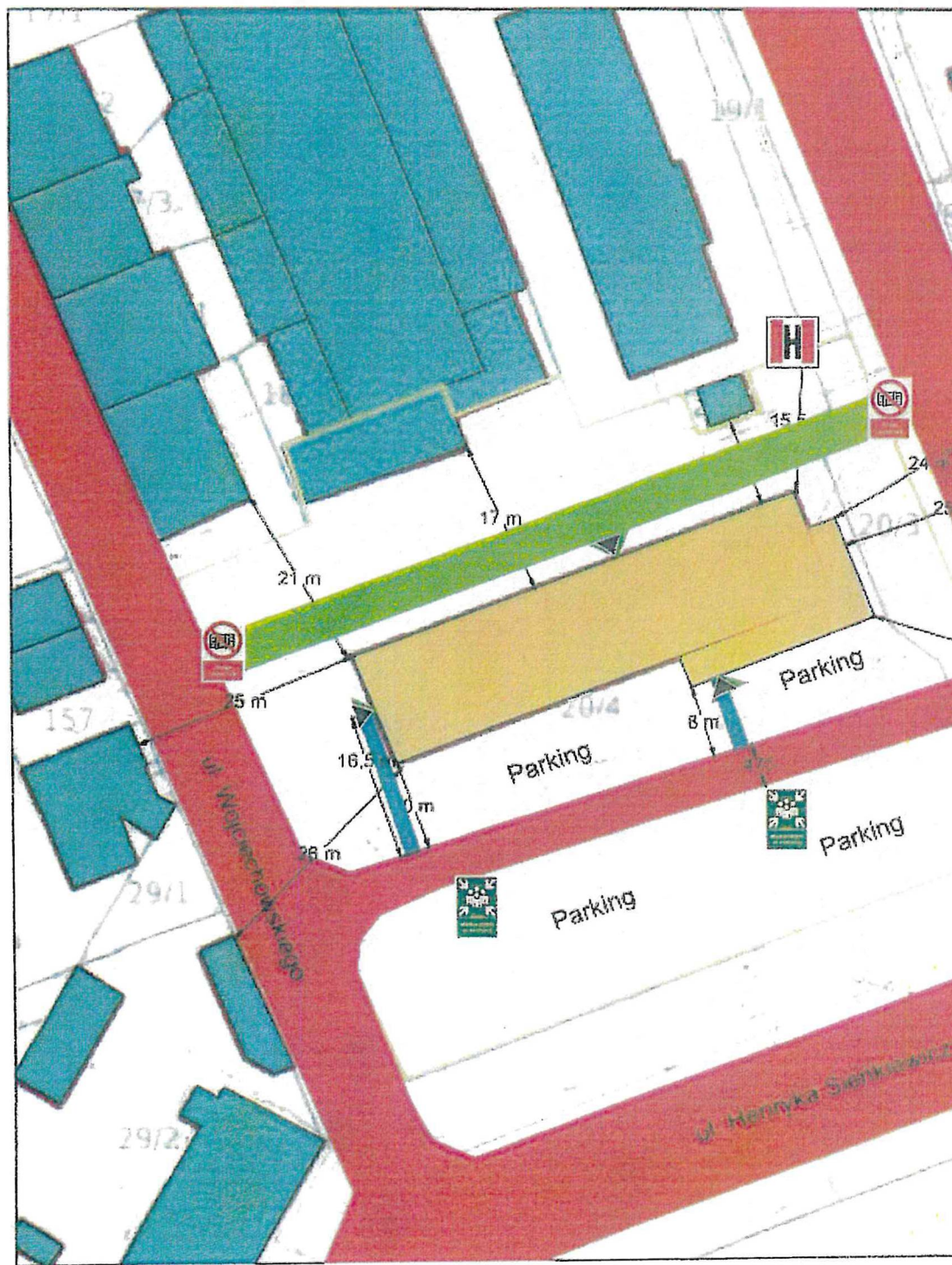
ZAŁĄCZNIK NR 6 : (wzór dokumentu)
KSIĄŻKA KONTROLI PRAC NIEBEZPIECZNYCH POD WZGLĘDEM POŻAROWYM
KSIĄŻKI KONTROLI PRAC NIEBEZPIECZNYCH POD WZGLĘDEM POŻAROWYM

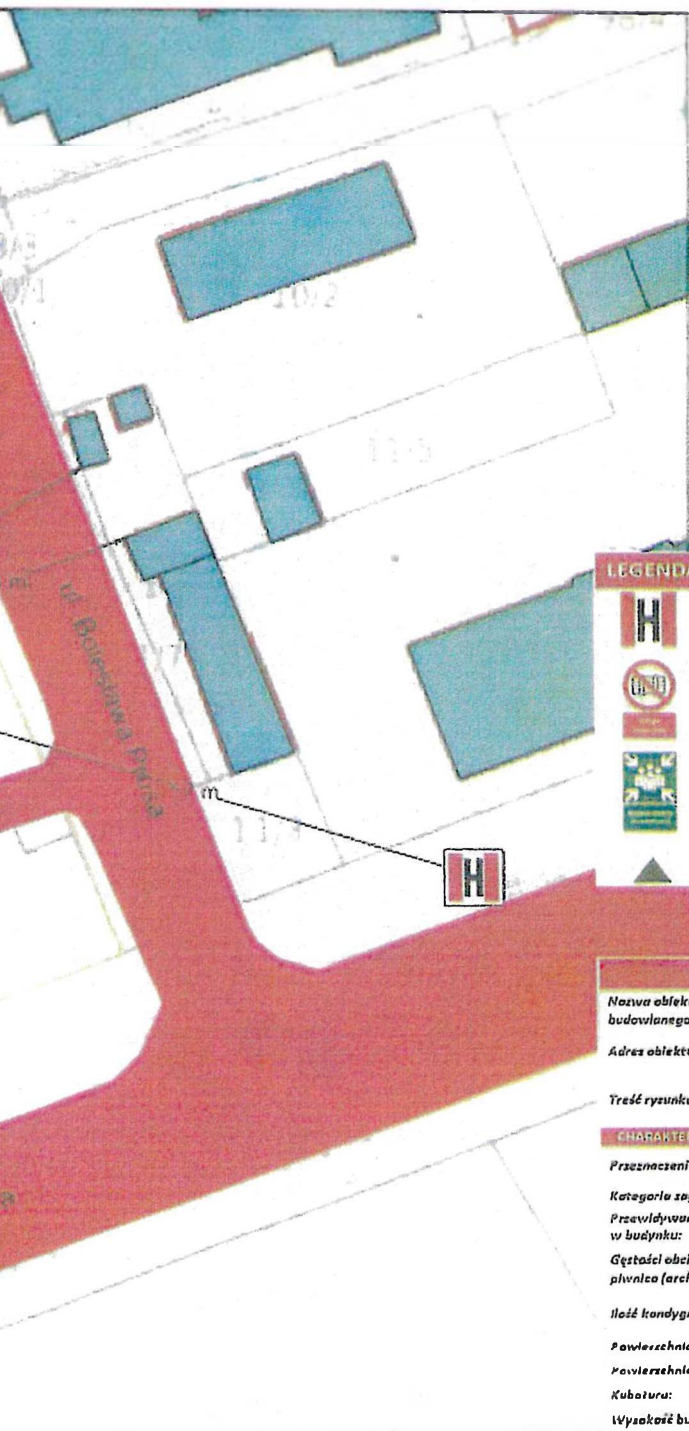
Lp.	Miejsce realizacji prac	Data / godz.		Wykonawca prac (podmiot/ osoba)	Kontrola prac (data / godz.)	Uwagi i spostrzeżenia oraz czytelny podpis kontrolującego
		Rozpoczęcia prac	Zakończenia prac			
1	2	3	4	5	6	7
1.					W trakcie prowadzenia prac ¹⁾	
2.					Po zakończeniu prac ²⁾	
3.					Po 30 min od zakończenia prac ²⁾	
4.					Po 1 godz. od zakończenia prac ²⁾	
5.					Po 2 godz. od zakończenia prac ²⁾	
6.					Po 4 godz. od zakończenia prac ²⁾	
7.					Po 8 godz. od zakończenia prac ²⁾	

- 1) wg pkt. 11 protokołu zabezpieczenia przeciwpożarowego prac pożarowo niebezpiecznych;
- 2) wg pkt. 12 protokołu zabezpieczenia przeciwpożarowego prac pożarowo niebezpiecznych.

CZĘŚĆ RYSUNKOWA INSTRUKCJI

Nr rys.	Treść rysunku
1	<i>Plan usytuowania obiektu oraz terenu przyległego</i>
2	<i>Rzut poziomy piwnicy</i>
3	<i>Rzut poziomy parteru</i>
4	<i>Rzut poziomy I piętra</i>
5	<i>Rzut poziomy II piętra</i>
6	<i>Rzut poziomy III piętra</i>

LEGENDA

HYDRANT ZEWNĘTRZNY

DROGA POŻAROWA

MIEJSCE ZBIÓRKI
DO EWAKUACJI

WEJŚCIE DO BUDYNKU

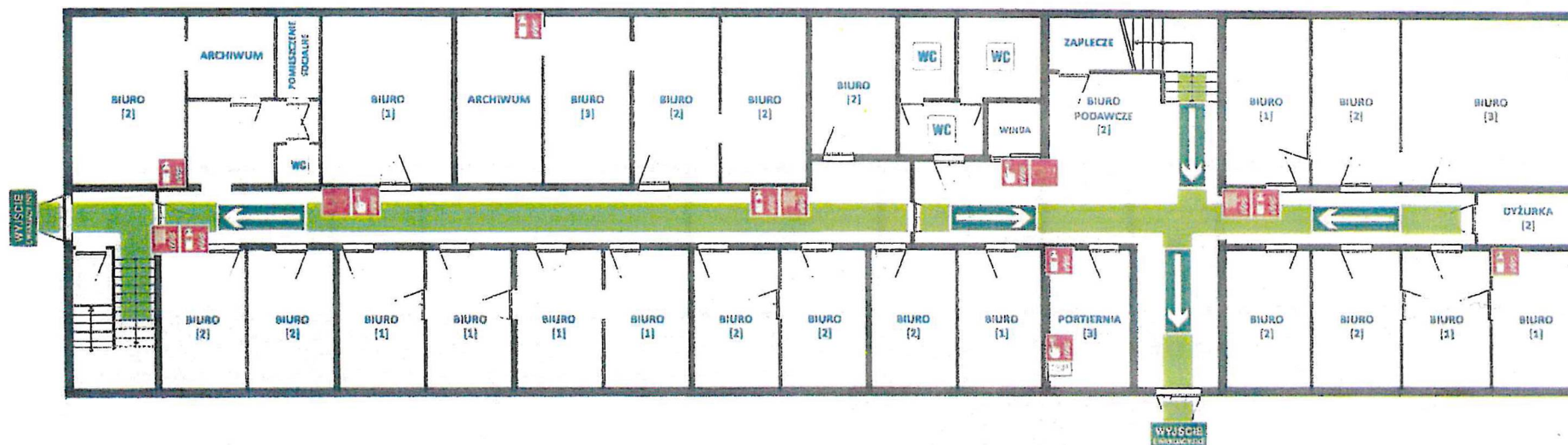
DATA PRZEWIDZIANIA PRACY
11.11.2010 r. 11.11.2010 r. 11.11.2010 r.

Nazwa obiektu: Starostwo Powiatowe w Kole
budowlanego: Budynek administracyjno-biuroowy
Adres obiektu: ul. Ślenkiewicza 21/23,
62-800 Koło

Typ użytkownika: Pismo użytkownika
Tędy ryzyku: obiektu oraz
terenu przyległego

CHARAKTERYSTYCZNE DANE I PARAMETRY TECHNICZNE

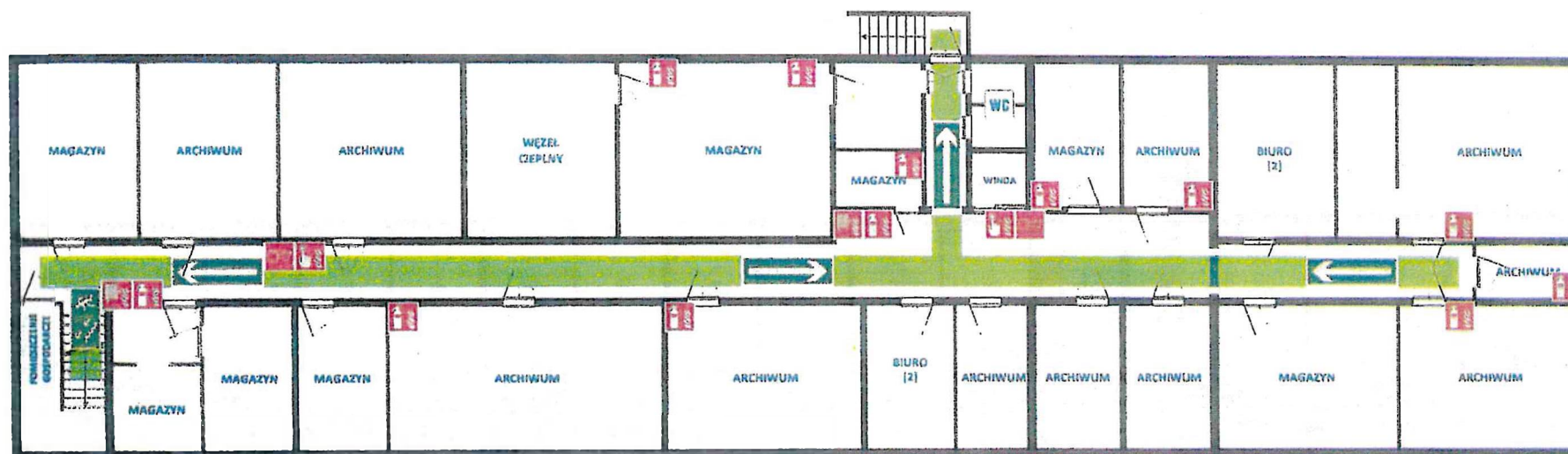
Przeznaczenie obiektu	Budynek użyteczności publicznej
Kategoria zagrożenia ludzi (ZL):	ZL I/ZL III
Przewidywana max. liczba osób w budynku:	350
Gęstość obciążenia ogniowego – płynięcia (archiwa, węzeł ciepły):	$Q_{f,0} < 500 \text{ MJ/m}^2$
Liczba kondygnacji:	Nadziemnych – 4 Podziemnych – 1
Powierzchnia zabudowy:	760,50 m ²
Powierzchnia użytkowa:	5 030,80 m ²
Kubatura:	8 900,00 m ³
Wysokość budynku:	13,5 m

LEGENDA

	WYJŚCIE EWAKUACYJNE
	KIERUNEK DRÓG EWAKUACYJNEJ
	SŁOŃCICA
	HYDRANT WEWNĘTRZNY
	ALARM PPOŻ.
	ALARMOWY SYGNALIZATOR AKUSTYCZNY
	CENTRALA SYGNALIZACJI POŻAROWEJ
	PRZEWIDYWANA MAX. ILOŚĆ OSÓB W POMIESZCZENIU

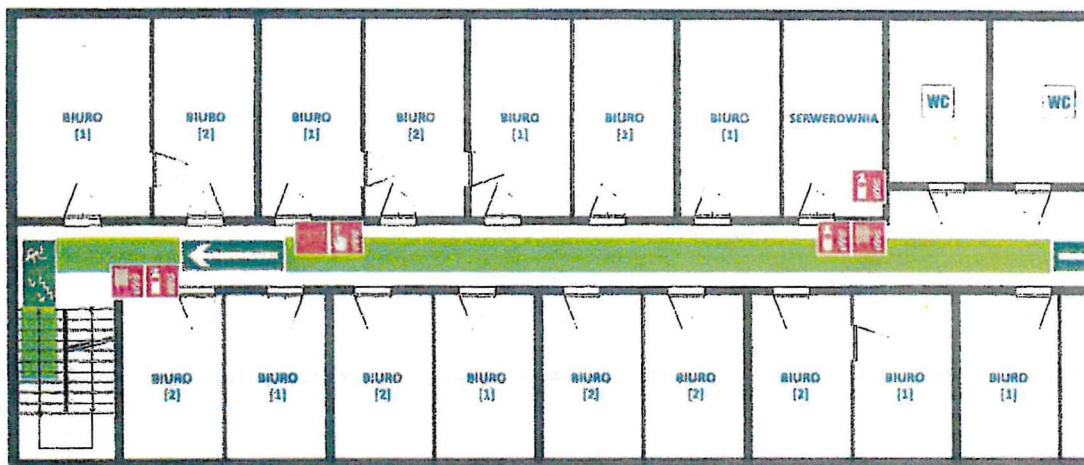
Nazwa obiektu Starostwo Powiatowe w Kule Nazwa budynku Budynek administracyjno-biurowy Adres obiektu ul. Sienkiewicza 21/23 62-600 Kula Typ i rysunek RZUT PARTERU Nr rys. 3 Charakterystyczne dane kondygnacji Kategoria zagrożenia ludzi (ZL) ZL III Przewidywana maksymalna liczba osób na kondygnacji ok. 50 Gęstość ubiegnięcia ogniolowego Nie dotyczy	
---	--

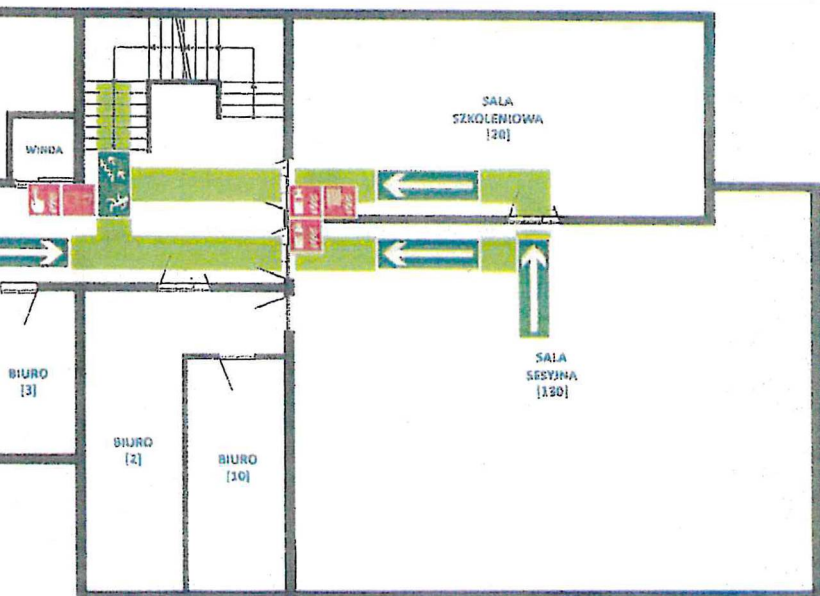
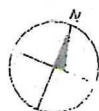

LEGENDA

- KIERUNEK DROGI EWAKUACYJNEJ
- KIERUNEK DROGI EWAKUACYJNEJ - SCHODAMI W GÓRĘ
- ŚAŚNICA
- HYDRANT WEWNĘTRZNY
- ALARM PPOŻ.
- ALARMOWY SYGNALIZATOR AKUSTYCZNY
- PRZEWIDYWANA MAX. ILOŚĆ OSÓB W POMIESZCZENIU

Nazwa obiektu budowlanego:		Starostwo Powiatowe w Kole	
Adres obiektu:		ul. Stankiewicza 21/23	
Treść rysunku:		RZUT PIWNICY	
Kategoria zagrożenia ludzi (ZL):		ZL III	
Przewidywana maksymalna liczba osób na kondygnacji:		ok. 10	
Gęstość obciążenia ogniowego:		0,250 MJ/m²	

LEGENDA

KIERUNEK DRUGI EVAKUACYJNEJ

KIERUNEK DRUGI EVAKUACYJNEJ –
SCHODAMI W DÓŁ

GAŚNICA

HYDRANT WEWNĘTRZNY

ALARM PPOŻ.

ALARMOWY SYGNALIZATOR
AKUSTYCZNY

PRZEWIDYWANA MAX.
ILOŚĆ OSÓB W POMIESZCZENIU

WYKREŚLENIOWA KARTA EVAKUACyjNA
z 14.05.2014 r. 2014-05-14

Nazwa obiektu: Starostwo Powiatowe w Końcu
budowlanego: Budynek administracyjno-biurowy
ul. Sienkiewicza 21/23
Adres obiektu: 62-600 Końcu

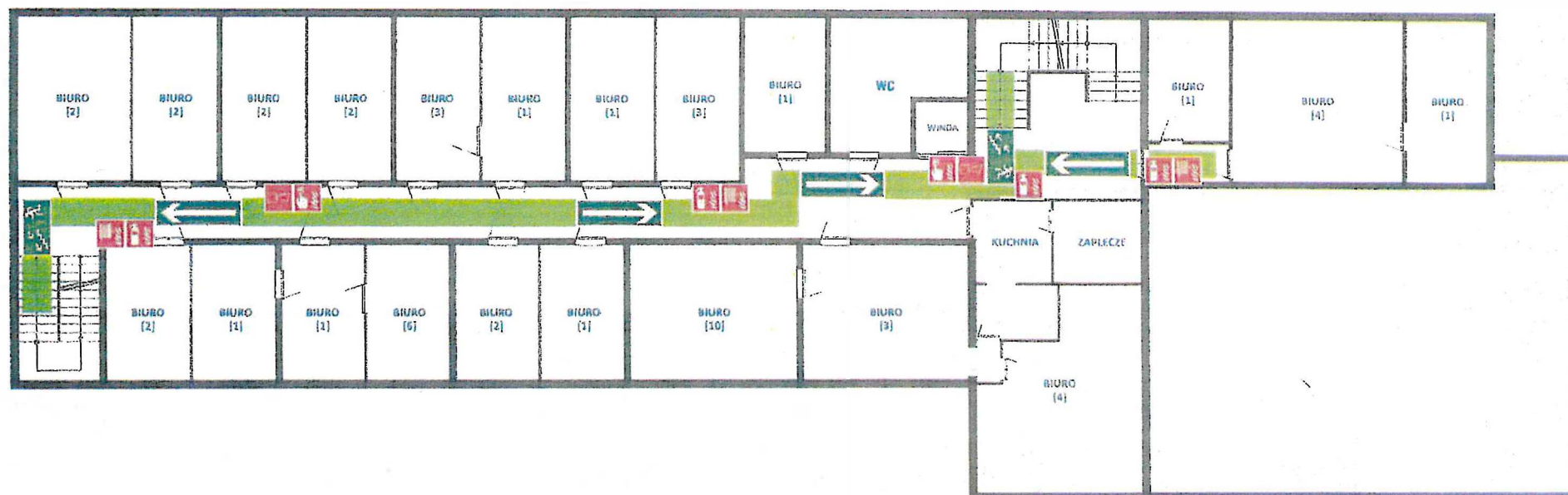
Treść rysunku: WZJĘT PIĘTRA Nr rys.: 4

Charakterystyczne dane kondygnacji:

Kategoria zagrożenia ludzi (ZL): ZL I / ZL III

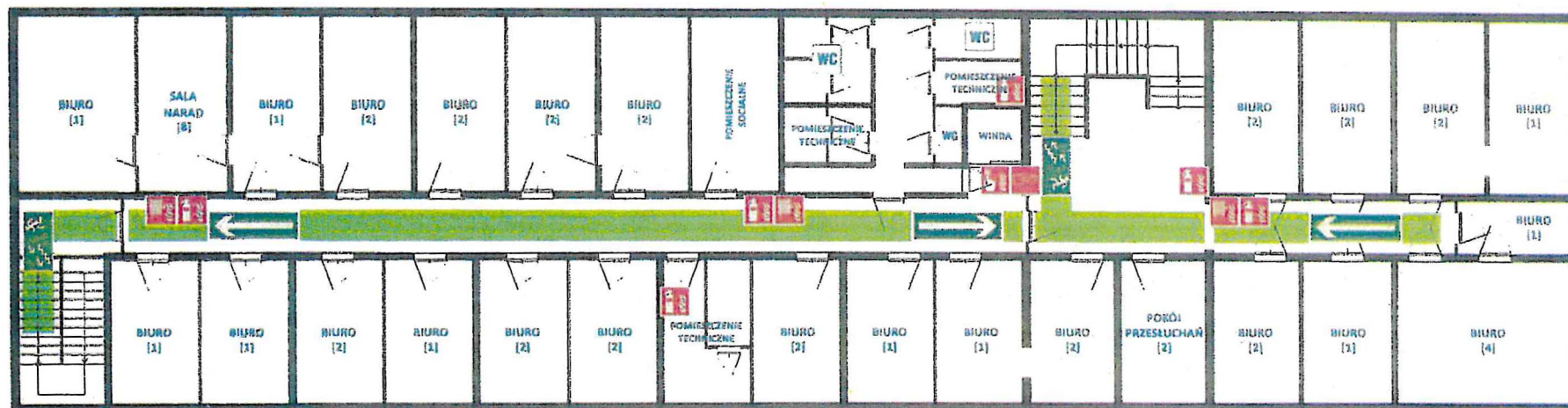
Przewidywana maksymalna liczba
osób na kondygnacji: ok. 200

Gęstość obciążenia ogniowego: Nie dotyczy

LEGENDA	
	KIERUNEK DROGI EWAKUACYJNEJ
	KIERUNEK DROGI EWAKUACYJNEJ – SCHODAMI W DÓŁ
	GAŚNICA
	HYDRANT WĘGLOWY
	ALARM PPOŻ.
	ALARMOWY SYGNALIZATOR AKUSTYCZNY
	PRZEWIIDYWANA MAX. ILOŚĆ OSÓB W POMIESZCZENIU

PROJEKT WYKONANIE ARCH. J. K. 2015 R. ul. Sienkiewicza 21/25	
Nazwa obiektu	Starostwo Powiatowe w Kole
Budowlanego:	Budynek administracyjno-biurowy
Adres obiektu:	ul. Sienkiewicza 21/25
	62 – 600 Kole
Treść rysunku:	RZUT II PIĘTRA
Skala:	1:50
Charakterystyczne dane kondygnacji	
Kategoria zagrożenia ludzi (ZL):	ZL III
Przewidywana maksymalna liczba osób na kondygnacji:	ok. 50
Gęstość obciążenia ogniowego:	Nie dotyczy

LEGENDA	
	KIERUNEK DROGI EWAKUACYJNEJ
	KIERUNEK DROGI EWAKUACYJNEJ - SCHODAMI W DÓŁ
	GAŚNICA
	HYDRANT WEWNĘTRZNY
	ALARM PROŻ.
	ALARMOWY SYGNALIZATOR AKUSTYCZNY
[X]	PRZEWIDYWANA MAX. ILOŚĆ OSÓB W POMIESZCZENIU

DANE POD WŁASNOŚCIĄ GOSPODARSTWA	
Nazwa obiektu	Sterostwo Powiatowe w Końcu
Adres obiektu	Budynek administracyjno-biurowy ul. Stenkiwolska 21/23 62-600 Końcu
Treść rysunku	RZUT III PIĘTRA Nr rys.: 6
Charakterystyczne dane kondygnacji:	
Kategoria zagrożenia ludzi (ZL):	ZL III
Przewidywana maksymalna liczba osób na kondygnacji:	ok. 50
Gęstość ubelęgnięcia ogniowego:	Nie dotyczy